MAZPULKS

MĒNEŠRAKSTS JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM

1936

11. N.

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4. TĀLRUNIS 26336

BRILJANTI, PULKSTEŅI,
ZELTS, SUDRABS,
KRISTALS, DZINTARS,
ALPAKA.

Darbnica pasūtījumiem un
izlabošanai.

Krāsojiet tikai ar **vislabākām** drēbju krāsām

„Ozolzīle"

paciņās un tabletēs, kuŗas nebrūk un nebālē. **Fabr. Rīgā, Dzirnavu ielā 115, tālr. 26973.**

Saņēmām jaunus sūtījumus

Rīsus un citronus

kuŗus, sakarā ar ievedmuitas pazemināšanu,

pārdodam par ievērojami lētākām cenām.

C. S. „KONZUMS"

Rīgā, Dzirnavu ielā 68

MAZPULKS

Latvijas Lauksaimniecības kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iznāk katra mēneša 15. dienā
Redakcija un ekspedīcija: Rigā, Baznīcas ielā 4-a. Tālr.: redakc 21617, eksped. 22322
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tek. rēķ. pastā 4564
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 l. p — Ls 50,—, 1/4 l. p. Ls — 25,—

11. (70.) Nr. 1936. g. 15. novembrī VI g. gāj.

Mazpulku karogi svētkos

Atjaunotās Latvijas svētkos

Pulkvedis-ltn. EDVINS MEDNIS

Pirms 18 gadiem 18. novembrī atskanēja liela vēsts: latvju tauta atkal bija atguvusi savu valsti.

Pēc 600 gadiem bija atjaunota Latvija. Bija piepildījies latvju patriotu un cīnītāju lielākais sapnis. Šo cīnītāju vidū jo diženu vietu aizvien bija ieņēmis lielais tautas darbinieks **Dr. Kārlis Ulmanis,** kas 1917. g. 4. aprīlī savā ievērojamā runā jau bija norādījis: „Kara vienīgais mērķis un uzdevums tagad ir Latvijas brīvības nodibināšana un aizstāvēšana mums un tām paaudzēm, kas nāks pēc mums".

Pusotrus gadus vēlāk, — 1918. g. 18. novembrī viņš jau varēja nolasīt savu lielo ziņojumu latvju tautai un vēsturei. Jo svinīgi un pacilāti skanēja mūsu atjaunotās valsts virsvadoņa vārdi, vēstījot jaunos vērojumus un paredzējumus: „Dzīve mūsu dzimtenē atjaunosies vēl spilgtāk kā agrāk un pārspēs visu, kas līdz šim mums bijis. Tagad, kad esam brīvi, vairs negaidīsim no augšas vai ārienes palīdzību, bet paši veidosim savu dzīvi." Katrs šī vēstījuma vārds ir iecirsts mūsu vēstures granītā un ierakstīts ikviena latvieša sirdī. Tas bija

kvēls ticības apliecinājums Latvijai un dedzīgs aicinājums sākt cīņu par to.

Jau divas dienas pirms Latvijas neatkarības pasludināšanas, mūsu zemes austrumu robežai bija pārgājuši naidnieka karapulki, kas gribēja ieņemt mūsu galvas pilsētu. Mūsu valdības rīcību centās ierobežot sveša (vācu) okupācijas vara, kas stipri traucēja valsts aizsardzības noorganizēšanu. Bet arī šais grūtos apstākļos valdība bija paveikusi iespējamo. Tā vislielākām grūtībām varēja sekot lieli panākumi, tumšākos izmisuma brīžos varēja atmirdzēt gaiša cerība. Valsts atjaunotājs līdz ar tuvākiem līdzi cīnītājiem aizvien bija ticējis Latvijai, latvju tautai un mūsu taisnības uzvarai. Lielā ticība arvienu vairāk apvienoja visu tautu lielo mērķu panākšanai. Cīņu vētrās blakus viens otram jo lepni plīvoja mūsu veco un jauno vienību karogi, kaujas viesuļus tikpat droši šķēla veco un visjaunāko cīnītāju pieres. Lielo kauju ugunīgā kalvē bija saliedēta kopā tautas izturība, karotāju varonība un drošā, izšķirīgā vadība.

Tieši ar šādi izkaltu un norūdītu atslēgu valsts Vadonis pēc 600 gadiem bija atvēris atjaunotās Latvijas vārtus.

Valsts Vadonim **Dr. K. Ulmanim** lielo cīņu laikos aizvien bija atradies blakus brīves karotāju vadonis J. Balodis. Abu lielo valstsvīru sadarbība ir arvienu vainagojusies panākumiem. Tā tas bija mūsu brīvības cīņu laikā, tā tas ir noticis arī pašreizējā tautas atbrīvošanas un atdzimšanas laikmetā.

Ciešā sadarbībā ar virsvadību daudzas izšķirīgas uzvaras ir izcīnījis arī tagadējais armijas komandieris ģen. K. Berķis, kuŗa krūtīm, pēc ģen. Baloža, ir apvīta mūsu augstākā varoņordeņa lenta.

Mūsu uzvaras ir sekmējuši arī citi redzami taktiķi un stratēģi, un jo lielā mērā mūsu Lāčplēši. Mūsu cīnītājus pat visgrūtākos brīžos bija apspārnojis diženais Lāčplēša gars. Latvju tauta arī pēc neatkarības zaudēšanas bija pratusi 600 gadus uzglabāt savu brīves un varonības garu. Citādi tā pie brīves un neatkarības nekad nebūtu tikusi. Pat grūtākos laikos latvieši pie pirmās izdevības turpināja cīņu par savām tiesībām. Viņi devās arī tieši kareiviskās cīņās, lai rūdītu spēkus lielajam, izšķirīgam brīdim.

Šis dzīvais un drošais gars ilgi saucās — latviešu gars, līdz tas dabūja apzīmējumu — Lāčplēša gars. Tā tautas gars kļuva Lāčplēša gars. Un Lāčplēša gars — tautas gars.

Lielais dzejnieks (A. Pumpurs) bija dzejiski atdzīvinājis tautas teikas tēlu, un tas ar jaunu spēku turpināja dzīvot tautā. Nebrīves laikos Lāčplēsis vadīja brīves sapņotāju pulkus. Lāčplēša gars vadīja latviešu strēlniekus, kad viņi devās cīņās par savu dzimto zemi. Lāčplēša gars iedvesmoja latviešu karotājus, kas izcīnīja lielo cīņu par Latviju. Tas bija pamodies visās karotāju sirdīs.

Tautas gars, patiešām, bija kļuvis Lāčplēša gars.

18. novembŗa mirdzumu tālākos gados mēģināja aptumšot partiju mākoņi, kuŗus 1934. g. izkliedēja 15. maija saule. Tās apmirdzumā tauta droši un vienoti iet pretim savai nākotnei. Tā stiprāki kā jebkad satvērusi rokās arklu, veseri un zobenu, lai padarītu vēl plašāku un varenāku savu jauno ceļu.

Bezticības vietu ieņēmusi ticība un uzticēšanās. Ķildu un bezdarbības vietā valda vienots, ražens darbs. Latvijas un latvieša vārds ir ieguvis tādu spožumu, kāds līdz šim vēl nebija redzēts.

Latvijas jaunizveidošanas darbam ir cieši piesaistījusies mūsu jaunatne, pie kam jauno censoņu vidū jo redzamu vietu ieņem mūsu mazpulki. To dalībnieki apzinās, ka no saules līdz saulei ikviens viņu solis un doma pirmā kārtā pieder Latvijai. Viņi zina, ka to jaunā darba panākumi ievirknējas lielajā Latvijas jaunuzbūves darbā. Ir labi, ka mūsu jaunatne jau jaunos gados iepazīstas ar pirmajām darba cīņām un darba prieku.

Darbs jau ir šķīstīšanās no bezmērķības un atpestīšana no bezdarbības lāsta.

Tā mūsu jaunā maiņa sekmē darba prieka atdzimšanu, līdz ar to veicinot arī jaunu darba svētību.

* * *

Mūsu jaunatnes seja jaunajā laikmetā ir noteikti jauna un latviska, bet tās vaibstos vērojams arī kāds senatnīgs, aizmūža atspīdums. Tā — mūsu senču svētība, kuŗas laipnā gaisma apstaro jaunos skatus un ceļus.

Tā ir arī visu seno laiku svētība jaunajām dienām un to drošiem gaitniekiem. Senajā Spartā bija paradums kalt īsus un asus zobenus. Kāds jaunietis ar to nebija apmierināts un teica: ar garāku zobenu būtu daudz vieglāki cīnīties.

Viņu mierīgā balsī norāja tēvs, aprādot: Pieej pretiniekam pavisam tuvu klāt, tad tavs zobens būs pietiekoši garš!

Tādā pat pareizā garā ir ievadīta arī mūsu jaunatnes audzināšana, uzsverot, ka jau laikus jāpieradinās pieet iespējami tuvu klāt dzīves grūtībām. Nav liels gods uzvarēt ar pārāk gariem šķēpiem, vai arī ja aizmugurē nostājušies vairāki krusttēvi. Latviešu jaunatne tiek audzināta citādā garā, jo arī tās dzīves cīņai un panākumiem jābūt citādiem.

Līdzšinējo cīņu veterāņi — kad būs pienācis laiks — savas vietas ar mierīgu sirdi varēs atdot jaunajai maiņai, jo tā būs pienācīgi sagatavota saviem uzdevumiem.

Lai Latviju varētu apspīdēt mūžības saule, mūsu zemi aizvien jāapmirdz dedzīgu siržu un liesmainu apņemšanos saulei:

Visu par Latviju! Visu mūsu mātei un dižāko cerību piepildītājai — Latvijai!

Mazpulku dziesma

Bērnu koris Teksts ARN. LŪSIS — Komp. J. NORVILIS

Vingri, liksmi

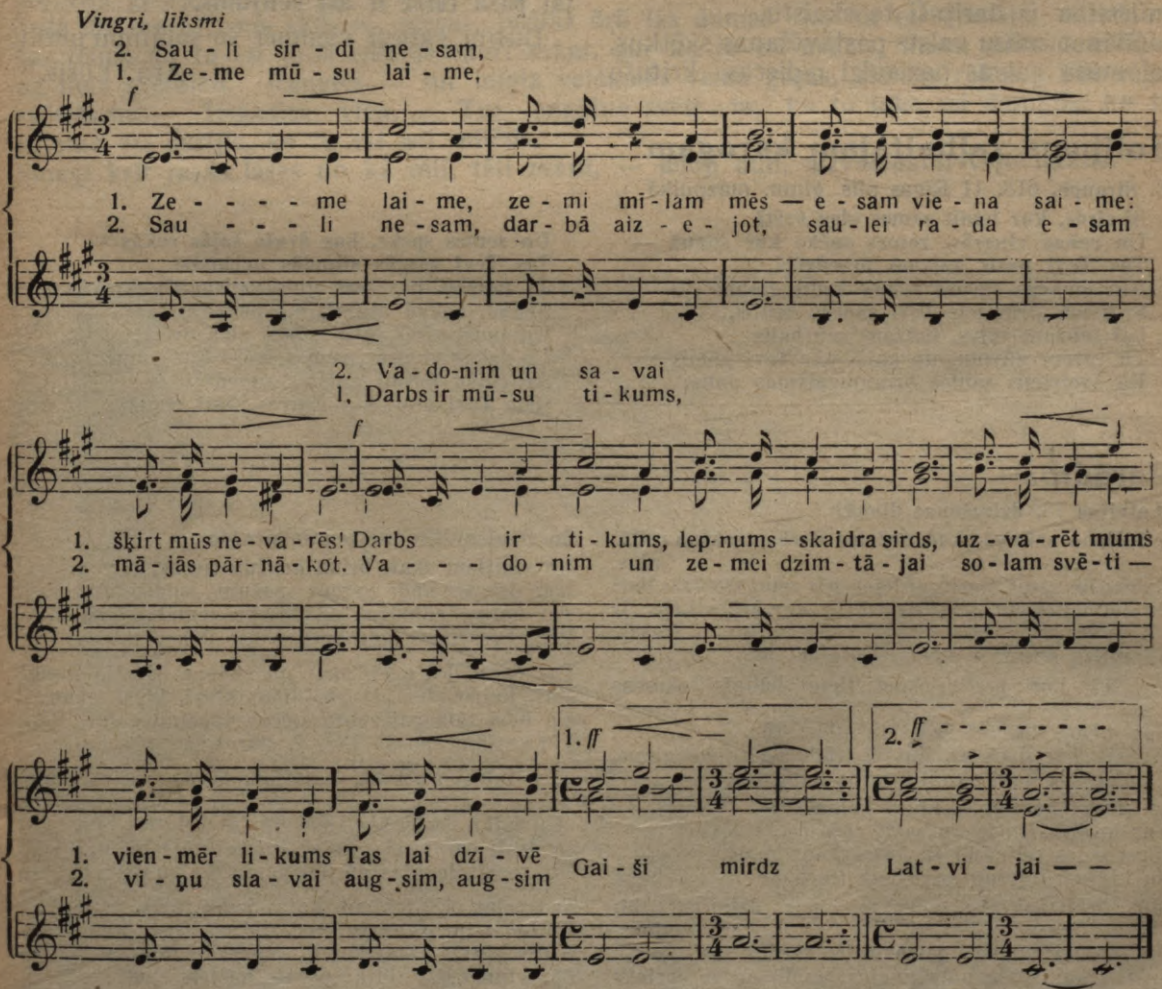

Svēts mantojums

Mazpulku dalībnieki!

Mēs esam saņēmuši lielu un svētu mantojumu — brīvu un neatkarīgu Latvijas valsti. Ar savu darbu to ir cēlušas neskaitāmas latviešu paaudzes, un, dzīvību ķīlā liekot, sargājuši mūsu varoņigie karavīri daudzās kaujās tālā un nesenā pagātnē, zinādami, ka nemirst tas, kam jāmirst par dzimteni.

Tagad, pārvarot lielas grūtības un šķēršļus, mūsu tauta ir sasniegusi augstu materiālās un garīgās kultūras līmeni Mūsu tauta ir vienota, jo viņā ir izbeigts brāļu naids. Mūsu tauta ir nacionāla, jo viņā ir cēlies augšā latviskais gars. Un mūsu valsts ir skaista, jo darbs un tēvzemes mīlestība ir darījuši to skaistu.

Svinot mūsu valsts pastāvēšanas svētkus, lai mūsu galvas pazemīgi noliecas, kritušo varoņu piemiņu daudzinot, un mūsu sirdīs lai dzimst lūgšana: „Dievs, svētī Latviju".

Iesim darbā un neaizmirsīsim, ka mums jāpilda Vadonim un tautai dotais solījums — „augsim Latvijai", vienmēr paturot prātā Virsvadoņa aicinājumu: **Es prasu no no jums, lai šie divi vārdi — augsim Latvijai — neatskanētu no jūsu lūpām sekli un auksti, lai jūs katrreiz izjustu šo vārdu atbalsi savā sirdī, un lai jūsu sirdis tad, kad jūs šos vārdus sakāt, un arī pēc tam, atgādinātu un liktu par jaunu jums izjust, ka, šos vārdus sakot, jūsu sirdīm būs iedrebēt, jūsu sirdīm būs sasilt jaunā sajūsmā, jaunā mīlestībā. Jums vajag apzināties šī aicinājuma lielo nozīmi, šī aicinājuma, kas tai pašā reizē ir arī solījums."**

Būsim gatavi vienmēr šo solījumu pildīt.

Arn. Lūsis.

Solījums zaļbaltajam karogam

E. Straupe, 618. II Rīgas pils. ģimn. mazpulkā

Šī sirds, kur iemīt zemes elpa svētā
Un rokas vingrās, zemes spēks kur snauž —
Tās Tevi nesīs gaismā neredzētā,
Kur smagas vārpas zemes krūti glauž!
Šī kvēlā sirds par Tevi sadegs krūtīs,
Lai mūžam vējos, mūžam zaļi-balts
Tu varens plīvotu, un gaišs pār Tevi plūdīs
Kā sveiciens saules brīnumgaismas palts.

Un zemes spēks, kas dvašo šajās rokās —
Tas Tevi sargās stundās nebaltās!
Ja mūžīgs pavasars guls zaļi-baltās krokās,
Nekad, nekad mūs laime neatstās!
Un tādēļ sirds, kur zemes elpa svētā,
Un rokas vingrās, zemes spēks kur snauž —
Ar gaišu līgsmi gaismā neredzētā
Grib Tevi nest, kur druvas zemi glauž!

Parādība

(Latvijas 18. dzimšanas dienā)

Šai dienā svinīgā, kad nedzird darba trokšņa raitās takts,
Un rudens saule starus pēdējos pār zemi steidzas liet;
Pa balto lielceļu, kas aizved tur, kur brāļu kaps ir rakts,
Kā milzu straumē daudzi ceļinieki iet.

Tie iet, kur pretīm spīd tiem baltais akmens kalums,
Kas mēmā lūgšanā še svētu mieru tur.
Tie iet, kur dveš uz viņiem trūdu elpas smagums,
Un dzīvīb's koki skumji zarus lejup tur.

Še klusā kapsetā, še klusā kalna galā,
Kur brāļi krituši nu saldi atdusas.
Slīgst ceļos ceļ'nieki ik katra kapa malā,
Un klusu solījumu mirušiem tie dod:

„Jūs, brāļi krituši, kam mirt par dzimteni bij nieks,
Jūs, draugi zudušie, jel dzirdiet vārdus šos.—
Nu tie, kam jūsu pūļu augļus baudīt ar ir prieks
Šo zemi svētīto nevienam neatdos."

Un simtiem skati brīnā augšup tiecas,
Kur debesīs kāds varens spožums spīd.—
Tur karogs sakustas un drusku zemāk liecas...
Pār viņu trijas sidrabzvaigznes slīd.—

Tad ceļinieku ausis skaņ nu skaņas viegli, maigi,
Kās, liekas, tur aiz parādības klusi, klusi skan...
Un līdzi tām pat spožo sidrabzvaigžņu vaigi
Vēl gaišāk, spožāk kvēlot, starot sāk...

„Tev mūžam dzīvot, Latvija", tā skan aiz zvaigznēm tālām,
„Un laiki nepienāks, kad Tevim beigties būs.
Jo droši sargi stāv uz visām tavām malām,
Un vecais ienaids ar jau pamazām nu rūs"...— —

Tad ceļas ceļ'nieki nu katra kapa malā,
Un klusi tie uz vārtu pusi slīd...
Kluss kļuvis atkal kapsētā, šai svētā miera salā— —
Pār viņu gaiši sidrabspožais mēness spīd...

Veļu mēnesī...

Mitru miglas dūmāku pilnas ir dienas. Un šīs palsenās dūmakas veļas kā kamoli, ķeŗas koku zaros, satrūkst un tinas no jauna, nemitīgi, bet arī tikko manami kustēdamās un šūpodamās pašas savā vieglumā.

Un vakaros, tad migla top bieza. Tā raso sejā, ielīp matos, tā lielām pilēm karājas kailajos zaros un tad smagi krīt un atsitas lietus piemirkušajā zemē, dunēdama kā tāli, sveši zvani.

Kas tā par dzīvi, kas veldamās šūpojas līdzi novakaru miglai? Kas apjož mazos kadiķu krūmus norās, kas ieveļas sīkās priedītes zaros mežmalā. Kas tās par baltām staru strēlēm, kas kūleņo pāri kapu krustiem vientuļās kapsētās un no turienes stiepjas prom uz cilvēku mītnēm, viegliem vēja pirkstiem klauvējot slēģos, durvīs un pa pusei aizgrūstos rijas lodziņos?

Klusu čukstot kādas lūpas atbild: raugies un klusē. Tur nāk pagātne sērst. Tur veļu vieglais lidojums. Tā ir mūžam neminamā mīkla — šīs naktis, kuŗās saskaras tagadnes domas ar pagātnes domām, kur sastopas tagadnes darbos ieliktais gars, ar pagātnes garu. — Raugi tur to Brāļu kapu pieminekli... Vai tu redzi, cik bieza, palsa un kustīga ir tam apkārt miglas sega. Piemineklis aplipis veļiem...

Ko viņi grib? —

Just un saprast, no akmins masas izvilkt ārā tās domas, ko tu esi domājis cirzdams šos tēlus, ko tu esi jutis iedams cauri arkai, par ko tu esi dedzis, klusu mīdams celiņus uz lielo svētnīcu. Raugies — tur migla veldamās veido gaŗas, slaidas rokas. Tās ceļas svētīdamas. Ieskaties vien... Tur pagātne svētī to, ko tu laba esi domājis, ko tu krietna esi darījis, ko tu esi īsti mīlējis.

Smagi krīt rasas lāses un kā tāli, tāli zvani, — dobji dun, aizvadīdami veļu naktis.

Reinītis

FR. JANSONA stāsts

(Beigas)

Tēvs nometa maizes kulīti uz veca celma, novilka kažociņu, atslēja zāģi pie tuvākās priedes un ieteicās:

„Nu tad arī sāksim ar Dieva palīgu!"

Un saspļāvis rokās, sāka robīt kādu priedi pie pašām saknēm.

Reinītis atspiedās pie celma, blakus maizes kulītei, vēroja tēva darbu un to, kas notika mežā. Vējš laikam bija pieņēmies, un koku galotnes locījās tā, kā Reinītim sametās bailes, kad tik kāda nenolūzt un neuzkrīt uz galvas. Pa priedi uzskrēja, cirvja klaudzienu izbiedēta, vāverīte. Brīkšķēdams nolūza kaut kur sauss zars un paukšķēdams nokrita sniegā, un žēli čikstēja kaut kur tuvumā vētras aizlauzts koks. Nejauki ķērkdams un spārnus vējā kuldams pār mežu aizlaidās vārnu bars.

„Tas uz nelaimi!" nez' kādēļ Reinītim iešāvās prātā vecu ļaužu tenka.

Un paķēris sprunguli, viņš aizsvieda to vārnām pakaļ.

Bet tad tēvs viņam uzsauca:

„Padod nu zāģi un ķeries pats arī klāt, lai līdz vakaram varētu kaut ko padarīt."

Cirvja klaudzienus nu atvietoja zāģa sanošā dziesma.

Vilkdams zāģi, Reinītis ieminējās par vārnām.

„Laiks mainīsies," tēvs atteica: „vējš piestāsies, un sals atlaidīsies. Bet tagad uzmanies — priede tūlīt gāzīsies!"

Abi atgāja tālāk nost no celma.

Priede salīgojās, sasvērās uz vienu pusi un krakšķēdama nogāzās visā garumā uz baltā sniega.

„Zemē gan!" Reinītis tik iesaucās.

Pēc kāda laika atnāca mežsargs.

„Vai tad palīgu tev nav?" brīnodamies tas noprasīja tēvam.

„Kā tad nav!" tēvs pamāja uz Reinīti.

„Tas mazais?! Vai tad tas ko var?"

„Nu tad jau tu redzi, ko šorīt abi esam jau nogāzuši!" tēvs parādīja ar roku nogāztos kokus.

Un pagriezies pret Reinīti, smaidīdams vēl piebilda:

„Esam abi paveikuši vēl grūtākus darbus. Vai ne, Reini?"

Reinītim patika, ka tēvs viņu uzrunā, kā lielu cilvēku, par Reini un nevērīgi atmeta ar roku:

„Kas nu tas par darbu! Tīrais nieks!"

Un atkal no jauna mežā pārmīšus klaudzēja cirvis un sanēja zāģis, un koki gāzās no kājām krakšķēdami, būkšķēdami.

„Ja tā ies tālāk, tad jau līdz vakaram nolaidīsim visus savus kokus," tēvs priecājās.

Bet tad pagadījās kavēklis. Priede, kuŗu abi gaidīja nupat nogāžamies, kaut kā sametās un ar galotni iegula citu koku zaros. Un tā i palika tur karājamies.

„Kad tevi piķis!" tēvs nospļāvās.

Tak piķis palīdzēt te nevarēja, un tēvs pagājās uz to pusi, kur koka galotne bija aizķērusies, laikam gribēdams to kaut kā atsvabināt.

Reinītis palika pie celma un skatījās, kas notiks tālāk.

Labu brīdi viss palika tāpat vien. Bet tad koku galotnēs iegula spēja vēja brāzma un aizzāģētā priede draudoši salīgojās. Kuŗu katru acumirkli tā varēja nogāzties.

Reinītis pavēra jau muti, lai tēvu brīdinātu. Tak laikam tēvs pats bija nojautis briesmas un metās atpakaļ. Bet tai pašā acumirklī koks gāzās, un Reinītis tikai pamanīja tēva cepuri aizlidojam pa gaisu, bet pats viņš pazuda priedes zaros.

Mirkli Reinītis stāvēja kā sastindzis. Ka kavēklis izvērties jau par nelaimi, viņam negribējās vēl ticēt. Viņš gaidīja, ka tēvs izlīdīs no priedes zariem, noskurināsies un pateiks savu parasto:

„Kad tevi piķis!"

Bet tēvs nerādījās. Un Reinītis nedroši iesaucās:

„Tēt!"

Atbilde nenāca.

Reinītis pagaidīja vēl vienu mirkli un iesaucās jau biklāk:

„Tēt!"

Arī šoreiz neviens neatbildēja, un Rei-

nīti pārņēma negantas bailes. Savus locekļus neapjauzdams viņš aizkūleņoja pa sniegu uz to vietu, kur tēvs zaros bija pazudis, nemitīgi saukdams:

„Tēt! Tēt!"

Reinītim atbildēja tikai meža šalkas un vārnu ķercieni kaut kur augstu gaisā. Tēvs neatsaucās.

Trīcošām rokām un asaras rīdams, Reinītis šķirstīja priedes zarus. Labu brīdi viņa pūles palika bez sekmēm, bet tad viņš iekliedzās visā galvā:

„Tēt!"

Tēvs gulēja apakš zariem uz mutes sniegā, rokas tālu izmetis uz priekšu un nekustēja. Pakausī viņam bija liela rēta, un tā bija noskrējusi asinīm.

„Vai Dieviņ! Tēt!" Reinītis ieraudājās un nometās nelaimīgajam blakus sniegā.

Nezinādams, kā citādi līdzēt, Reinītis saspieda sniegu saujā un veldzēja tēva brūci. Brūce pārstāja gan asiņot, bet samaņu nelaimīgais neatguva, kā Reinītis bija cerējis. Viņš satvēra tēva roku un pieglauda sev pie vaiga. Roka bija vēl silta un lokana, bet kad to palaida vaļā, tā atkal nedzīvi atkrita sniegā.

Reinītis ieskatījās tēva sējā, un kā nazis iedūrās viņa mazajā sirdī:

„Miris!"

Tak kāda iekšķīga balss tam pretojās:

„Nevar būt!"

Un Reinītis pieķērās šai balsij visiem saviem dvēseles spēkiem. Zobus sakodis, viņš pūlējās pārvarēt savu izmisumu un asaras, kas viņu žņaudza gandrīz nost. Tuvumā nebija neviena cilvēka, kas viņam varētu palīdzēt vai dot kādu padomu. Un nebija arī nekur neviena cilvēku mājokļa, kur drīzumā atrast sev palīgus. Reinītim vajadzēja pašam līdzēties un pašam rast sev padomu. Un viņā pamodās pārliecība, ka tikai tad viņam izdosies tēvu glābt, ja nepadosies veltīgam bezprāta izmisumam. Un Reinītis saslējās un dziļi atvilka elpu:

„Ko nu darīt?"

Brīdi viņš tā tupēja tēvam blakus un domāja. Tad viņam ienāca prātā mežsargs. Varbūt tas nebija vēl nekur tālu aizgājis un kavējās tepat kaut kur tuvumā. Ja labi skaļi sakliegtu, varbūt tas dzirdētu. Un Reinītis uzšāvās un izskrēja ārā uz dzelzceļa stigas — te kliedziens tālāk aizskanēs nekā mežā, kokos.

„Vai Dieviņ! Tēt!"

„Palīgā!" Reinītis sauca, nostājies dzelzceļa sliežu vidū.

„Palīgā! Palīgā! Palīgā!" atbalss atkārtoja Reiniša saucienu no visām pusēm. Citas atbildes nebija.

Reinītis brīdi pagaidīja un atkārtoja savu saucienu vēl skaļāk:

„Palīgā!"

Tak arī šoreiz viņš citas atbildes nesagaidīja. Nesagaidīja tās arī pēc piektā un sestā sauciena.

Beidzot Reinītis atskārta, ka veltīgi pūlas, un apklusa. Atkal viņam uzmācās izmisums un kaklā iegūla tāds kā rūgts kumoss, bet acīs jau iesitās nodevīgais valgums. Gurdeni viņš aizvilkās atpakaļ uz nelaimes vietu — citur tak viņam nebija vairs kur iet.

Tēvs gulēja, kā gulējis, kluss un mēms, un Reinītim vajadzēja atzīt:

„Miris gan!"

Bezspēcīgi viņš sabruka no jauna tēvam blakus un, it kā glābiņu meklēdams pie viņa, žēli ieraudājās viņam taisni ausī:

„Tēt! Tēt!"

Tēva labā roka piepeši sakustējās, un pirksti sāka kaut ko ķerstīt, it kā ko meklētu.

Pirmajā acumirklī Reinītis negribēja savām acīm ticēt. Tak šaubu nevarēja būt — tēvs tomēr nebija vēl miris. Un nevaldāmā priekā Reinītis uzšāvās kājās:

„Dzīvs! Tētis dzīvs!"

Tak Reinītis saprata, ka tādā stāvoklī tēvu atstāt nevar. Steidzīgi vajadzēja to atsvabināt no koka, kas bija uzgulies tam šķērsu pāri kājām. To vajadzēja dabūt nost. Un Reinītis dūšīgi ķērās tam klāt. Tak resno baļķi pacelt nebūtu bijis pa spēkam lielam vīram, kur nu vēl bērnam. Reinītis nevarēja to pat pakustināt.

Neziņā, kā līdzēties, Reinītis mirkli stāvēja kā stabiņš un mēmi noraudzījās baļķī. Bet tad viņš atcerējās zāģi, paķēra to un trīcošām rokām sāka zāģēt — viņš gribēja nozāģēt priedei galotni un tad to novelt sāņis. Tak Reinītis neprata viens pats ar zāģi rīkoties. Zāģis locījās un svaidījās uz visām pusēm un ne par ko nebija ieturams ceļā. Reinītis saskrambāja uz zāģa zobiem tikai roku un nobrāza kokam vienīgi mizu. Dziļāk zāģis negāja.

Piepūlējies un nokusis, Reinītis beidzot atlaidās:

„Tikpat nekas nebūs!"

Tak dīkā stāvēt nevarēja. Palīdzība bija vajadzīga steidzīgi, un katrs acumirklis bija dārgs. Bet Reinītim nebija vairs nekāda padoma. Lai tēva stāvokli tomēr kaut kā atvieglotu, viņš palika tam zem vaiga savu mētelīti, pats nebēdādams par aukstumu. Un lai tēvam nebūtu jānosalst, uzsedza tam virsū kažociņu un galvā uzmanīgi uzlika cepuri. Bet tas arī bija viss, kas stāvēja viņa spēkos. Vairāk palīdzēt varēja tikai lielie vīri — tas Reinītim tagad bija skaidrs.

„Apturiet! Apturiet! Palīdziet!"

„Jāskrien uz Pureņiem," Reinītis prātoja. Tak kamēr aizskries uz Pureņiem, vakars būs klāt. Un kamēr sadabūs ļaudis un atgriezīsies atpakaļ, būs melna nakts.

„Neizturēs! Tik ilgi neizturēs! Reinītim krūtīs kaut kur smeldza: „Nomirs!"

Tak citas izejas vairs nebija, un Reinītis ar smagu sirdi taisījās jau ceļā.

Bet tad koku pazarēs iegula tā pati šņākšana, kas šorīt Reinīti bija tā nobiedējusi:

„Vilciens!"

Tas nāca no Rīgas un gāja uz Pļaviņām.

Reinītis apstājās un raudzījās atpakaļ. Bet galvā smeldza sāpīga doma:

„Kā nācis, tā paskries garām!"

Bet vilcienā tik daudz ļaužu, kas varētu tēvam palīdzēt.

Reinītis stāvēja brīdi stigas malā un neziņā, ko iesākt, raustīja sava sarkanā kaklauta galus. Bet tad uz reizi kaut ko atcerējās un, norāvis kaklautu, sāka skriet vilcienam pretī. Sirds viņam kala kā negudra, un galvā šaudījās satrauktas domas:

„Uzskries virsū?.. Sabrauks?.. Pieturēs?.. Būs jāsēd cietumā?.."

„Lai!" Reinītis cieši bija jau noņēmies. Lai skrien vilciens viņam virsū, lai sabrauc, tikai lai nepabrauc garām, lai pietur. Un tad lai nāk, kas nākdams: ja cietumā, tad — cietumā, ja pēriens, tad— pēriens. Nekas Reinīti nevarēja vairs aizkavēt. Un pacēlis kaklautu abām rokām sev pāri galvai, viņš kliedza ko spēja:

„Apturiet! Apturiet! Palīdziet!"

Vilciens apstājās.

Klupdams un krizdams, Reinītis pieskrēja tam klāt:

„Palīdziet! Palīdziet!"

„Kas noticis?" mašīnists izliecās no savas būdas.

„Nelaime!" Reinītis elsoja.

„Kur nelaime? Kāda nelaime?" acumirklī Reinīti apstāja no visām pusēm uztraukti ļaudis.

„Mežā ... priede ... uzgāzās tēvam!"

„Mežā?!" mašīnists īgni ierunājās: „Tādēļ vien tak nevaram kavēt vilcienu, ja kaut kur mežā pasprukusi nelaime!"

Reinītis sabijās:

„Nelīdzēs! Aizbrauks!"

Un savā izmisumā piespiedās kādam braucējam cieši klāt:

„Palīdziet tak! Nebrauciet prom! Citādi tētis būs pagalam!"

Bet tad kāda roka satvēra viņa plecu: „Kas noticis, mazais?"

Reinītis pacēla acis. Viņa priekšā stāvēja briļļots kungs zvērādas kažokā. Acis viņam bija smaidīgas un balss laipna. Reinītis saprata, ka tagad jāturas pie šī kunga, un īsos vārdos atkārtoja savu bēdīgo stāstu. Kungs pamāja tik ar galvu un, pagriezies pie virskonduktora, noņēmīgi pateica:

„Es esmu ārsts, un mans pienākums ir nekavējoties palīdzēt nelaimē kritušiem cilvēkiem. Sagatavojiet nestuves un pārsienamos — nelaimīgo, šķiet, vajadzēs uzņemt vilcienā un aizvest uz Pļaviņām slimnīcā. Par nokavēšanos es atbildēšu!"

Nevaldāmā priekā un pateicībā Reinītis noskūpstīja ārstam roku. Bet tas viņam pamāja:

„Kādi nu ceļu!"

Viss turpmākais nu norisa ātri, kā vienā acumirklī. Un Reinītis nedabūja ne lāgā atgūties, kad tie abi ar tēvu jau bija novietoti vilcienā, kur ārsts vēl ilgi noņēmās ar nelaimīgo, kamēr beidzot atdabūja to atkal pie pilnas samaņas. Tad ārsts pagriezās pie Reinīša:

„Nu, mazais, pateicies nu Dievam — šoreiz tavs tētis paliks dzīvs, slimnīcā nu gan kādu laiku vajadzēs pagulēt. Bet tagad neaizmirsti: pašlaik tētim vajadzīgs tikai miers, un tu viņu netraucē. Saprati?"

„Sapratu!" Reinītis pamāja ar galvu.

Pateicīgām acīm viņš pavadīja ārstu, kas aizgāja uz savu vagonu, un apmierināts paskatījās tēvā, kas, likās, bija iegrimis veselīgā snaudā. Tad apsēdās kaktiņā pie pašām durvīm, salika rokas un klusi nopūtās, kā cilvēks, kas izpildījis savu pienākumu līdz pašam galam,

Būs bērītis!

VIKTORA MUNDURA-SKUJAS stāsts

Reizē ar Andrievu Mežupi Apšukalna birzē ieskrēja spēcīga rudens vēja pūsma, sapurināja augšējos zarus un vesels klēpis zeltaino lapu nolija pār smiltaino ceļu. O — ō! augstāki likās kļuvuši bērzi, laikam lapu zaudējuma dēļ, kas atsedza viņu smuidrās galotnes. Vasarā, turpretim, zari nokārās gandrīz līdz pašai zemei un lapas noslēdza skatus uz augšu kā jumts. Tikai vietvietām šai pelēkajā zaļumā varēja saredzēt zilās debesis vai baltpūkainos mākoņus.

Daudzas reizes jau Andrievs bija redzējis Apšukalna birzi vasarā. Taču pagājušo vasaru viņš tās neredzēja. Tālu no tās — arī birztalām bagātā Vidzemes vidienā — bija aizgājušas šīs vasaras ganu dienas. Pirmā vasara svešās mājās. — Viss tas iesākās agrā pavasarī.

Kādā aprīļa svētdienā, pēc dievkalpojuma baznīcā, Andrieva tēva mājās, kas klusēja smilšainajos un grantainajos uzkalnos Rēzeknes tuvumā, bija atnācis krusttēvs Jāzeps. Zemes gabaliņš viņam bija pavisam niecīgs — „knapi kur ustabu uzbūvēt," kā viņš pats smējās — un katru vasaru viņš brauca lauku darbos uz Vidzemi. Arī šogad tas gatavojās šim ceļam.

Kad Andrievs bija ienācis no āra istabā, krusttēvs smaidīdams iesāka:

— Nu, Andri, nāc i tu šovasar man līdz uz Vidzemi. Izēdīsies baltās vidzemnieku maizes un gardā sviesta. Un rudenī atbrauksim atpakaļ bagāti kā kungi!

— Ko nu, bērns tak vēl! Lai nu paaugas vēl, tad raus tev līdz uz Vidzemi baltās maizes atēsties!

— Var jau raut i šogad. Nekāds lielais strādnieks mājās vēl nebūs. Un ganus varēs veikt, raug še, lielā meita Vera.

Veriņa nodūra balto linu galviņu un priekā nosarka, ka labais krusttēvs to bija nosaucis par lielo meitu. O, viņa nebaidījās! Jau pērn tā dažas dienas gāja Andrieva vietā ganos, kad tam sāpēja kāja. Viņa noganīs!

— Nebūtu jau slikti, ka nopelnītu kādu liekāku santimu, — tā atsāka atkal tēvs. Vecais Baltiņš paliek jo gads, jo nespēcī-

„Tad nu, Andriev, auj tik kājas. . .“

gāks. Vajadzēs pirkt kumeļu un izaudzēt jaunu zirgu. Bet kur ta' ņems to naudiņu? — Zemīte maza un smiltaina. Nekas jau nepaaug.

Andrieva krūtīs sita kā vēserītis. Viņš nemaz nebija tik mazs vairs! Gāja tak arī jau trešo ziemu skolā. Zināja parādīt tās vietas, kur Jāzeps vasarā strādāja, uz kartes. Viņam bija viegla un vērīga galva. — Un kumeliņš! Tāds, kādu pērnvasar nopirka viņsētas Ādams. Un kā viņi ar viņsētas Pēterīti tad baroja to ar āboliņu un citām garšīgām grāvmalas zālēm! Sākumā kumeliņš bija bikls un nedrošs. Bet vēlāk jau stiepa savu mīksto, melnbrūno purniņu pretī un tvarstīja pats zāli no viņu rokām. Un viņam būtu tāds pats kumeliņš?

— Es jau, — runā tālāk Jāzeps, iekūpinādams savu pīpīti, — tāpēc vie' atgāju. Pērnājais saimnieks, lāga cilvēks, nesen bija laidis grāmatu, lai atvedot, ja varot, šim ganu. Tādu dūšīgu un godīgu zēnu. Tūlīt ar nodomāju — sak, jāparunā ar krustdēlu.

Vēl viņi abi ar tēvu runāja par Andrieva nodošanu ganos uz Vidzemi. Jāzeps runāja par saimnieku un saimnieci, kas esot labi gājēju ļaudīm. Tēvs atkal, ka vajadzēšot un vajadzēšot pirkt kumeļu. Pasauca arī māti un tā, reizē žēlodama vēl mazu bērnu laist tik tālu projām, atzina arī, ka Veriņa ar vēl mazāko Pēterīti ganus veikšot pa mājām tīri labi.

Vēl dažas reizes Jāzeps piebāza savu pīpīti ar tabaku un apgalvoja, ka saimnieks un saimniece viņam pazīstami un labi cilvēki, kà pats turpat dzīvošot un redzēšot savu krustdēlu. Un kad jau sāka tumst paīsā aprīļa diena, viņš, pieceldamies un izstiepdams taisnāku savu vecuma un darba saliekto muguru, varēja teikt:

— Tad nu, Andriev, auj tik kājas uz Vidzemi. Pēc pāris nedēļām varēsim doties ceļā!

Viss tas nenotika bez Andrieva dzīvas līdzdalības. O, nepavisam nē! Dzīvi viņš uzķēra katru pieaugušo vārdu, domāja par bagāto un lielo Vidzemi, kur atrada darbu un maizi tik daudzi apkārtnes cilvēki. Kāpēc viņa bija tik bagāta? — Un rudenī viņš atbrauks un atvedīs daudz, daudz nopelnītas naudas. Un varēs nopirkt skaistu mazu kumeliņu!

Tad, kā tas notika, Latgales skolās, mazā bērnu skaita dēļ, mācības izbeidzās jau maija sākumā. Un Andrievs bija pirmais, kas atstāja skolas solu un aizbrauca Jāzepam līdz uz Vidzemi.

Viņš mīlēja skolu! Žēl bija no tās šķirties. Bet ko tur varēja darīt. Tētis bija jau vecs un tāds slimīgs, zemīte maza un neauglīga. Trūkums bieži apmeklēja šo sētu un balināja prāvā bērnu pulciņa vaidziņus. Un Andrievs bija jau tik liels, kā varēja sākt grūto nabadzīgā Latgales zemnieka dēla ceļu. Mierīgs, bet rūpju pilnām acīm to izvadīja tēvs. Mātei paspruka asaras, piekodinot lūgties ikdienas Svēto Mariju un labo Dieviņu. Arī viņa nevienu dienu neaizmirsīšot lūgties par savu Andrieviņu . . .

Vidzeme! Daudzi ceļojuši pa šīm ārēm un redzējuši plašos, iekoptos laukus, lielas un stipras ēkas, kokiem un augļu dārziem žogotas. Bet neviens gan tā nejūsmoja, kā Ezerzemes dēls. — Lūk, kur lauki, lūk ļaudis, kas pratuši un spējuši tādus ierīkot, — neviļus ieskrēja jaunajā galviņā gaiša doma. Arī Mežupu mājām jākļūst tādām — viņš nolēma un dzīvoja savā iedomu pasaulē. — Viņš cels jaunas lielas un stipras ēkas. Stādīs kuplu ābeļu, ķiršu koku dārzu. Tīrumos liks viļņot kuplvārpainiem mie-

žiem un kviešiem, slaidajiem rudziem, staltajām auzām.

Tēvam un mātei nebūs jādzīvo vecajā, tumšajā un ziemās tik aukstajā istabiņā. Viņš cels jaunu — lieliem logiem, stipru un siltu. Māmiņai tad nevajadzēs briļļu, lai lasītu lūgšanu grāmatu. — —

Un svētdienās viņi visi brauks uz baznīcu. Viņa pirktais kumeliņš būs liels un stiprs un par viņa ātrumu visiem būs ko brīnēties. Bet pēc dievkalpojuma viņi ies apskatīt druvas, kā tās aug, kad kas būs pļaujams un novācams. — —

Ak, un šis kumeliņš! Pie tā atkal un atkal atgriezās Andrieva domas. Tam vajadzēja būt tam laimīgam sākumam, kas nesīs šīs pārmaiņas. Un viņam būs mazs, skaists bērītis, kāds bija arī viņu saimniekam! Mazs bērītis!...

Nebija jau vieglas dienas vien pa vasaru! Ganāmpulks liels un karstajās dienās nemierīgs. Saimnieks un saimniece — tiešām labi cilvēki! — noguruši darbā un pastāvīgā steigā būdami, dažreiz izteica arī asāku vārdu, varbūt arī nepelnītu (Ak, tas varbūt, Andrievam sāpēja visvairāk!) Arī Jāzepam bija vienmēr savs darbs un maz tas varēja nodoties Andrievam. Bet Andrievam arī nevajadzēja nekāda ārēja palīga. Lai grūtāk arī bija dažureiz — iztika pats saviem spēkiem. Darīja visu pēc iespējas labāk. Arī tur, kur nebija sevišķi sūtīts. Tā saimniecei — pienesa un sagatavoja smalkāku malku, pakurināja uguni, kamēr tā norīkoja izslaukto pienu. Iemīļoja to viens un otrs. Arī gājēji. Viņš bija kluss, bet darbīgs zēns.

Bet jo vairāk tuvojās rudens, jo vairāk Andrievs ilgojās pēc mājām. Redzēt tēti un mammu, no kuŗiem pa visu garo vasaru tikai vienu reizi bija saņēmis vēstis. Veriņu, Pēterīti, Māriņu... Sētu, dārzus un tīrumus. Un galvenais — ilgojās pēc brīža, kad pārnāks un nodos nopelnīto naudu tētim. Kā tētis tad priecāsies un cik skaistu nopirks kumeliņu...

Bet mazais kumeliņš izaugs par lielu un stipru zirgu, kas spēs labāk izart tīrumus, vedīs no tuvējās mežmales trūdus un kūdru, mēslos grantainos un smilšainos uzkalniņus. Mēslos dārzus un tad tur augs lielas un labas saknes, bet uzkalnos kuplos vasarāju un ziemāju druvas.

Tad sāks sēt arī āboliņu, vairāk dārzāju, dos govīm, būs diezgan piena mīļajiem brālīšiem un māsiņām — Veriņai, Pēterītim, Antoniņam un Māriņai. Atliksies arī ko pārdot — — Un vēl daudz citu jaunumu viņš ievedīs sētā un druvās, kā to bija vērojis pie sava saimnieka un kaimiņiem. Kā to bija pārdomājis dienu no dienas sava lielā ganāmpulka vidū, plašajās un zāļainajās ganībās.

Pats viņš palīdzēs tēvam, bet jaunākie brāļi un māsas varēs apmeklēt skolas. Tie dos viņam iespēju smelt no grāmatām dārgo padomu, ko tādā godā turēja viņa saimnieks. Bet vēl pavisam mazā Māriņa ies tālās un lielās skolās. Daudz svešās mēlēs iemācīsies runāt, kā saimnieka lielā un gudrā jaunkundze Irena. Dažas nedēļas vasarā viņa bija dzīvojusi mājās un, lai gan tik ļoti gudra, tomēr bija tik laipna pret viņu un visiem māju ļaudīm. Sarunājās un apprasījās viņam pat, vai neesot grūti ar lielo ganāmpulku! Arī pati strādāja un palīdzēja mātei mājas solī. Tāpat pie siena novākšanas pļavā. — Tāda būs arī viņa Māriņa!

Un lai gan Andrievs tik karsti ilgojās pēc tēva mājām, kad pienāca sengaidītā aizbraukšanas diena, skaidrajās zēna acīs parādījās asaras. Taču cik labi arī te bija! Un cik daudz te bija ko mācīties!

Bet saimnieks jau Andrievam dod nopelnīto algu un saka:

— Te nu tev, dēls, par uzticīgo kalpošanu vasarā. Maz esmu savā mājā redzējis tādu ganu. Te tev nu būs par ko nopirkt kumeliņu, pieliku klāt arī kādus latus skolas grāmatām.

Arī saimniece sauc Andrievu pie sevis:

— Par to lielo palīgu siena laikā un citos nevaļas brīžos, te, lūk, liku pašūt tev jaunu kamzolīti un biksītes. Nebūs salti ziemu ejot skolā. Būs arī piemiņa no manis.

Saimniece maigi glāsta balto linu galviņu un sasarkušos vaidziņus, itkā arī viņai būtu žēl šķirties no šī zēna.

— Labs zēns tu man biji. Sataisīju tev sainīti ceļam. Būs ko iekost, kad aizgribēsies, aizvedīsi arī māmiņai, mazajiem brālīšiem un māsiņām. Un ja mamma laidīs — brauc nākošgad atkal pie mums.

Andrieva sirds ir pilna prieka un pateicības. Viņš nespēj izrunāt ne vārda. Skūpsta

roku saimniecei un saimniekam un ātri izmetas pa durvīm pie krusttēva, lai atdotu tam paglabāt naudu tālajā ceļā.

Aizslīdējuši gar acīm jau bagātie Vidzemes lauki un mājas, aizslīdējušas arī sīkās Latgales sētas un mazie tīrumiņi starp krāšņu ezeru un mežu skatiem. Noieti arī tie desmit kilometri no stacijas. Izšķīries no krusttēva un savu nopelnīto naudu cieši spiezdams mazāja saujiņā, Andrievs stāv uz ceļa Apšukalna birzī. Tiklīdz izies tai cauri — jau varēs redzēt tēva mājas. Varbūt Lācis izskries tūlīt preti, skaļi un priecīgi riedams?... Jeb vai būs jau aizmirsis savu draugu?

Un bērītis! — Būs, būs bērītis! — piepeši iešaujas atkal Andrievam prātā vecā doma, sajūtot kabatā paslēptā rokā naudas vīstoklīti.

— Būs bērītis! — sirds priecīgi ietrīcās, un gandrīz teciņus viņš sāk skriet pa smilšaino ceļu uz mājām.

Drīz viņš klusi ver āra durvis un steidzas istabā. Labi, ka neieraudzīja ārā! Nu viņus visus pārsteigšu — viņš priecīgi domā.

Bet istabā visi tādi aizņemti, ka pirmā brīdī nemaz nepamana Andrieva ienākšanu. Un arī prieks, kas atmirdz Veriņas, Pēteriša un citu sējiņās, drīz nodziest.

Un tad arī Andrieva straujie un priecīgie soļi sastingst un jautri smejošā seja nobāl. Tēvs guļ gultā un uz klātpieliktā galdiņa māte noliek tikko lietotu zāļu pudelīti.

Tēvs slims! — acumirklī kā sāpīgs dzēliens izskrien caur Andrieva galvu šī doma.

Kur nu skaistais skats, ko Andrievs bija sev iztēlojis: viņš noskūpsta tēvam roku. Un dodams tam visu savu vasaras peļņu, saka priecīgā balsī: „Te, tētiņ, būs nauda. Pērc nu skaistu mazu kumeliņu, skaistu bērīti, kāds bija manam saimniekam, tur Vidzemē.“ Un tētis glāsta viņam galvu un klusu saka: „Paldies, dēls, paldies! Tu man esi dūšīgs un labs dēls. Trešdien pat brauksim ar krusttēvu uz tirgu un nopirksim kumeliņu.“ — Un kluss prieka vilnis nolaižas pār visu istabu. — —

Ar sāpīgu, gan klusinātu vaidu tēvs pagriežas pret Andrievu un viņu skati sastopas. Raudādams Andrievs nokrīt ceļos pie tēva gultas un apklāj tā roku skūpstiem un asarām. Tad pēkšņi no kabatas viņš izvelk mazo naudas vīstoklīti un spiež to tēvam rokā:

— Te, tētiņ, būs ko samaksāt par ārstu un zālēm. Tu kļūsi atkal vesels. Bet nākošu vasaru es atkal braukšu ar krusttēvu uz Vidzemi un nopelnīšu naudu, par ko nopirkt kumeliņu. — —

* * *

Aizgājuši vairāki gadi. Atkal pār Apšukalna birzi nācis rudens. Pa ceļu uz Mežupu mājām dūšīgā bērā zirgā un jaunos, labos ratos brauc spēcīgs, vēja un saules brūnotu seju vīrs.

Tas ir mūsu Andrievs. —

Andrieva tēvs tiešām kļuva vesels. Un nākošu rudeni, kad Andrievs atgriezās no jaunām gaitām Vidzemē, tēvs nopirka bērīti, kas ir šis pats lielais, skaistais bēris.

Un atkal aizgāja vairākas vasaras. Bet tagad jau Andrievs strādāja tēva mājās. Drīz viņam sāka palīdzēt Veriņa. Pēterītis jau varēja garāku laiku apmeklēt skolu. Bet Māriņa pa skolām vien dzīvo. Viņa labi mācās, skolotāji to cildina, bet viņa tikai noduŗ balto linu galviņu un sasarkušos vaidziņus. — Andrievs viņu ļoti, ļoti mīļo. Gādā visu vajadzīgo un priecājas par sekmēm. O, viņa Marija būs gudra! Ļoti gudra! Jau pāris gadus viņa mācās pilsētā. Bet vasarās visiem līdzi strādā sētā un tīrumā.

Jā, arī sēta un tīrumi mainījušies. Vecās ēkas pamazām devušas vietu lielām un jaunām. Un druvas gadu no gada zeļ arvien bagātāk. Te liels Pēteŗa nopelns, kas apmeklēja lauksaimniecības skolu, bieži lasa grāmatas un aprunājas ar tuvējā pilsētā dzīvojošo agronomu.

Arī tēvs un māte vēl čakli palīdz, kur un ko spēj, lai gan Andrievs tos atrunā no katra grūtāka un ilgāka darba.

Jā, daudz kas mainījies pa šiem gadiem Mežupu mājās. Arī kaimiņi ir vērojuši Andrieva un visas viņu saimes darbu. Sākumā mazliet neuzticīgi, lai gan klaji neko neteica — pats vecais Mežupu tēvs un jaunie bija godīgi un prātīgi ļaudis. Ko neapdomātu viņi taču neuzsāks!

Drīz viņi redz panākumus. Nāk skatīties, pārrunā, apvaicājas. Drīz arī kaimiņu sētās un druvās redz sekotājus Mežupiem.

Vientuļais braucējs pēkšņi sarauj grožus stingrāk, un dūšīgais bēris sāk straujāk doties uz priekšu. Daudz jau ir sasniegts, kautgan lēnām un grūti tas nācis. Bet tik daudz, daudz vēl nākotnē sasniedzamā viņi pārsprieduši ar Pēteri.

— Būs panākts! Daudz kas būs vēl panākts ar Dieva palīgu! Strādāsim tikai!

Un nejauši ieskrējusi vēja pūsma sapurina augsto bērzu zarus, kupls lapu mākonis nolīst pār ceļu Andrievam priekšā. Zibēdams un mirdzēdams saulē — — Vai te nekaisās ziedi ceļā lielajam veiktajam darbam un panākumiem? Vai te nekaisās ceļā ziedi — nākošiem lieliem sasniegumiem? —

Un Andrievam nāk prātā pirms vairākiem gadiem šinī pat vietā sacītie vārdi: — Būs bērītis, būs!

. . . pienesa un sagatavoja smalkāku malku

Tagad viņš saka līdzīgus vārdus, iepriecināts no vecajām, dārgajām atmiņām:

— Būs pānākumi, būs! Tikai strādāsim tikpat cītīgi un apdomīgi!

Dziesma mātei

J. Žīgurs

Sirdi devi nakšu mokām
Dēlu auklējot uz rokām,
Tomēr alkdama bez mita,
Lai tas augtu, jautri smietos,
Lai tam druvās līksmi slietos
Zaļi stiebri cits pie cita.

Tagad dodi priekam sirdi,
Nu tu viņu dziedam dzirdi
Plecā nesot gana tarbu.
Meži šalcot pretī slejas,
Jo viņš kalnus mīl un lejas,
Jo viņš zemi mīl un darbu.

Ko tu auklēji reiz mokās,
Arkla balstus satver rokās,
Pāri laukiem dzīdams vagu.
Viņš, kas pļavas mīl un druvas,
Viņš, kam darbs un dziesmas tuvas,
Zemes elpu nejūt smagu.

Tagad dodi priekam sirdi,
Nu tu viņu dziedam dzirdi,
Tēva pēdās jautri ejot.
Kam reiz rītos āvi kājas,
Priecīgs vagas galā stājas
Svilpojot un gavilējot.

Drusti

(Ģeografisks apraksts)

K. MELLUPS

Drustu ainava

Mīļie draugi! Jūs droši vien ar prieku man brauksit līdz uz tādu mūsu mīļās Latvijas stūrīti, kur jūs vēl neesat bijuši, kas vēl nekad nav aprakstīts, bet kas tomēr sava krāšņuma pēc ir vērts, ka to apmeklē. Nu tad brauksim uz — Drustiem. Šis stūrītis man ļoti labi pazīstams, būšu jūsu pavadonis un varēšu pa ceļam šo to pastāstīt.

Nobraukuši no Rīgas Gulbenes virzienā (caur Ieriķiem) apaļus 120 kilometrus, mēs izkāpjam Drustu stacijā. Še sākas Drustu pagasts, kuŗu mēs šodien gribam apstaigāt. Ja vēlaties zināt, kur tagad īsti atrodamies, tad pateikšu, ka esam vidū starp Vecpiebalgas, Jaunpiebalgas, Gatartas, Dzērbenes un Raunas pagastu, kas jums būs daudz pazīstamāki vārdi.

Sāksim apskati tūliņ no stacijas. No šejienes, pāŗa simts soļu attālumā, jūs redzat pļavas vidū krūmiņus. Iesim turp. Mēs pienākam pie nelielas upes, kuŗai dažā labā vietā var gandrīz pāri pārlekt, bet daudzās vietās brauc pāri ar zirgiem, pie kam ūdens knapi sedz ratu riteņus. Kā jūs domājat, kā sauc šo upi? Nevarat uzminēt? Nu tad pateikšu: šī ir — G a u j a. Jūs esat redzējuši Gauju pie Valmieras, Cēsīm, Siguldas vai Carnikavas, skatījuši tur viņas plašajos ūdeņus un tagad brīnaties: vai tiešām šī ir tā pati upe? Jā, tā viņa ir. Tikai tās augšgals, netālu no iztekas. Bet ticat man: nekur ievas nesmaržo tik saldi, nekur lakstīgalas nepogo tik jauki, kā še, tālu no pilsētu trokšņa, fabriku dūmiem un benzīna tvaikiem. Un ja es dziedu:

„Tik pie Gaujas, tik pie Gaujas
Vēletos es mūžam būt",

tad es nedomāju vis par varenajiem ūdeņiem Gaujas lejas galā, bet gan par šo kluso stūrīti.

Bet nedomājat, ka arī še Gauja jums neparādīs savu varenību! Paiesimies drusciņ augšup pa to un jūs redzesit atvarus, kā prāvus ezeriņus, kuŗiem pats drošsirdīgākais no jums neuzņemsies pārpeldēt pāri — tik lieli un dziļi tie ir. Un kas par varenām zivīm tanīs mājo: sapali, ālanti, līdakas. Esmu kaislīgs makšķernieks, ar spiningu esmu izstaigājis gandrīz visu Gauju, bet nekur neesmu vilcis tādus lomus kā še. Piecpadsmit līdz divdesmit mārciņu smagas līdakas še nav retums.

Mums ceļu aizsprosto maza upīte, kas ietek Gaujā. Mēs uzmeklējam laipu un pārejam pār viņu. Par šo upīti vēlāk es jums pastāstīšu kādu noslēpumu, bet tagad turpināsim ceļu augšup pa Gauju.

Tagad esam nogājuši nepilnus 2 kilometrus no stacijas un nonākuši pie krācēm. Jūs redzat, cik še Gauja sekla — gandrīz sausām kājām var pāriet pa akmeņiem. Bet cik stāvi un augsti še krasti, cik strauji še plūst straume! Nav otras līdzīgas vietas visā Gaujā, kur viena kilometra garumā būtu vairāk metru liels kritums. Mūsu tēvijai tālāk uzplaukstot, še droši vien kādreiz uzbūvēs spēka staciju.

Bet tagad griezīsimies atpakaļ, jo esam jau pārkāpuši Drustu pagasta robežu un ievirzījušies Jaunpiebalgas pagastā.

Iesim tagad no stacijas pa lielceļu uz pašiem Drustiem t. i. Drustu ciemu un pa ceļam apskatīsim kādus no daudzajiem ezeriem. Ja Latgali mēs saucam par ezeru zemi, tad uz tādu pašu nosaukumu ir tiesība arī Drustu pagastam, jo viņš savās robežās var saskaitīt veselus

11 ezerus. Nosaukšu tos vārdā: Kreiļu, Rudiņu, Nesaules, Skolas, Muižas, Kroga, Līnaizis, Valdēra, Auļukalna, Seisuma un Dzirnavu ezers. Pusceļā, kad esam uzkāpuši kalnā, mūsu acu priekšā pēkšņi iznirst pirmais no tiem — Kreiļu ezers ar saviem glezniem krastiem. Tā starp kalniem un birztalām guļ arī pārējie ezeri, mums pagaidām neredzami. Dziļi un zivju bagāti tie ir. Šis pats Kreiļu ezers ir slavens ar saviem plaužiem un brekšiem. Jūs gan teiksit, ka plaudis un breksis ir viena un tā pati zivs, bet drustenieši tomēr to šķiro: mazākās, līdz vienam kilogramam smagās zivis, kas ir bālā krāsā, sauc par plaužiem, bet lielākās, vienu un vairāk kilogr. smagās, kam jau tumši brūna krāsa sauc par brekšiem.

Drusteniešu zēni un jaunekļi ir lieli makšķernieki un ne viens vien no viņiem var lepoties, ka izvilcis ar makšķeri 5 kilogramus smagu breksi. Kā viņi to dara, tas ir viņu noslēpums, bet es domāju, viņi neļaunosies, ja to jums atklāšu.

Breksis ir viena no bailīgākām zivīm, sameklēt to pa plašo ezeru arī ir grūti, tādēļ drusteniešu zēni zivis iebaro: izvārītas auzas iebeŗ kulē un pie ezerā iemietas kārts auklā nogremdē gandrīz līdz pašam ezera dibenam. Kulei dažās vietās jābūt maziem caurumiņiem, pa kuŗiem zivis varētu auzas kņubināt. Pēc pāris dienām tad nu makšķernieks uzmanīgi tuvojas apzīmētai vietai un sviež makšķeri ar tārpu uz āķa blakus nogremdētai auzu kulei. Uz bagātīgu lomu nav ilgi jāgaida. — Cik kāras zivis uz novārītām auzām, var spriest no tā, ka dažu dienu laikā maiss ir izkņubināts tukšs.

Nu mēs esam nogājuši 5 kilometrus no stacijas un atrodamies Drustu ciemā. Senāk še bija tikai muiža, baznīca, skola un krogus, bet tagad mūsu valsts pastāvēšanas laikā ir sazēlis kupls māju pudurs: biedrības māja, ārsts, aptieka, 5 veikali, pasts, fotografs, friziers dažādas darbnīcas u. t. t. Še ir viss, kas pienākas ciemam un aizvien vēl rodas klāt, jo redzam vairākas nepabeigtas celtnes.

Noiesim līdz baznīcai, atsegsim un nolieksim savas galvas atbrīvošanas cīņās kritušo varoņu pieminekļa priekšā un padomāsim par tiem laikiem, kad 1906. g. soda ekspedīcija še baznīcas priekšā nošāva

Drusteniete ziedošā pļavā

3 nevainīgus cilvēkus, bet 40 pēra līdz nesamaņai. Tāpēc jo svēta drusteniešiem ir kritušo atbrīvotaju piemiņa un šo piemineklī viņi uzcēluši paši saviem līdzekļiem.

Uzkāpsim kapsētas kalnā, kas paceļas pāri visiem. No šejienes mēs pārredzam plašu apkārtni ar 3 ezeriem. Brīnišķs skats! Drustenieši cienī savu senču un savu aizgājēju piemiņu, un jaukāku vietu viņu atdusai tiešām grūti izvēlēties. Vienreiz gadā „svecišu vakarā" šis kalns atmirdz tūkstošās uguntiņās un atspoguļojas apkārtējo ezeru ūdeņos. Un tad, no tālienes raugoties, liekas, it kā mūsu senči, kuŗu stāvi gan bija klaušās saliekti, bet kuŗu gars palika nesalauzts, ir atstājuši savas kapenes, un šis nesalauztais gars kā uguntiņa deg virs kapa un priecājas par savu atbrīvoto tautu.

Pieminējuši aizgājušos un apskatījuši krāšņākās vietas, dosimies tagad atpakaļ uz staciju un pa ceļam parunāsimies ar kādu drustenieti, jo jūs taču gribēsit dzirdēt arī viņa valodu.

Drusteniešiem un piebaldzēniem ir katram sava valoda (izloksne), kaut gan dzīvo tuvu kaimiņos. Dažiem mājas turpat blakus uz robežas, tikai ceļš starpā, bet tomēr katrs runā savā izloksnē.

Tepat jau viens nāk pretim. Uzrunāsim viņu!

„Labdien! Vai bijāt stacijā?"

„Nē, tur nēšu bīš. Biju skolā, bet skolotāš diezku aizgāš. No kurienes ta' jūs būsat?"

„Atbraucām Drustus apskatīt."

„U s m a š u s braucāt?"

„Jā, uzmašus."

„Bet nu — sveiki! Ešu nokavēš darbu — nupat n a i k i labs siena laiks."

No šīs sarunas jūs nesapratāt laikam tikai divus vārdus: „naiki" un „usmašus".

Arī es šos vārdus nekur neesmu dzirdējis, kā tikai Drustos. „Naiki" nozīmē — „ļoti". Naiki labs — ļoti labs.

Jēdzienu, ko mēs apzīmējam vārdiem „tikai tadēļ", „tikai ar to nolūku", drustenietis izteic vienā vārdā — „usmašus".

Piem., pa ceļam iegriezties krogū nav nekas, bet u s m a š u s iet uz krogu jau ir slikti. Tāpat mēs neesam vis še Drustos iegriezušies gaŗāmbraucot, bet esam atbraukuši u s m a š u s tos apskatit.

Jāatzīstas, ka vārdu „usmašus" gan vairāk lieto tikai vecākā paaudze, kamēr no „ešošanas" nevar pilnīgi atradināties pat skolu jaunatne, kaut gan uztraucas, kad viņai to atgādina.

Reiz sarunā es vienam iebildu:

„Kā tu, skolots cilvēks runā: skolotāš, mācītāš!"

„Es nemaz tā nēšu sacīš," viņš man pikti atcirta.

Tagad esam nonākuši atpakaļ stacijā. Līdz vilciena atiešanai vēl laika diezgan, tādēļ paiesimies vēl pāŗa simts soļus un apskatīsim to upīti, kas ietek Gaujā, un kuŗas noslēpumu solījos jums atklāt.

Šo upīti sauc par P ē r ļ u p i, un tās lielās mājas tur kalnā — par Vecpērļiem, bet tālak ir Jaunpērļu mājas. Abas šis mājas ir vecsaimniecības un savus nosaukumus nes jau no seniem laikiem.

Jā, še tiešām kādreiz ir zvejotas pērles, līdz 1720. gadam, kad kņazs Repņins, toreizējais ģenerālgubernātors, pērļu zvejošanu aizliedza. Pēc tam tikai sevišķā uzraudzībā valsts ierēdņi drīkstēja pērles meklēt valdības vajadzībām.

Ja jums kādreiz rastos nodoms zvejot še pērles, tad man jāpasaka, ka tas nav viegls uzdevums, jo caurmērā ap 2000 „pērļu gliemenes" dod vienu v i d ē j a l a b u m a pērli, bet ap 3000 — vienu l a b u pērli. Tāpēc arī pērles tik dārgas. (Ķeizariene Elizabete, kaut gan ar saviem ļaudīm zvejojusi še pērles, maksājusi vēl muižniekiem, kuŗu ūdeņos pērles atrastas, par ikkatru lielu pērli 60 rubļus un ikkatru mazāku — 30 rubļus, kas toreiz bija ļoti liela nauda.)

Bez tam man jābrīdina, ka jūsu pūliņi beigtos ar lielām kaudzēm nobeigtu gluži nevainīgu gliemeņu, jo nezinātājam ir grūti atšķirt īsto pērleni no pārējām saldūdens gliemenēm, un katrai radībiņai taču ir tiesība dzīvot. Īstā pērlene — Margaritana margaritifera — ir nierveidīga un no pārējām atšķiŗas ar biezajiem vākiem.

Jā, jūŗā mums ir dzintars, bet upēs — pērles.

Un ja mēs tagad jūsmīgi dziedam:

„Kā pērli tevi dārgu
Mēs sirdīs glabāsim,"

tad šinī jaukajā salīdzinājumā nedomājam vis rītzemju pērles, bet spožās un dārgās pērles, kas atrastas mūsu pašu upītēs.

Krāšņa un bagāta ir mūsu tēvuzeme, kopsim un mīlēsim to!

Š. g. 3. jūlijā no mums šķīrās mūsu mīļā dalībniece

OLGA VĪTIŅA,
14 g. veca.

Viņu neaizmirsīs 332. Kalnciema mazpulks.

Mūsu mīļais dalībnieks

ADOLFS RUPŠENIEKS
miris.

Viņu piemiņā paturēs 710. Dvietes mazpulks „Auseklītis".

Mūsu mazpulka dalībniece

ZENTA BUKOLTS

šķīrās no mums traģiskā nāvē š. g. 25. septembrī. Mīļā piemiņā paturēs

360. Misas-Dugānes mazpulks.

Strādāsim rokdarbus!

I. ZAULS

Kā jāsēž strādājot rokdarbus

Krēsla iestājas ar katru dienu ātrāk, un vakari kļūst ar katru dienu garāki. Visi āras darbi ir agri jāpārtrauc un jāsāk skatīties, ko tālāk darīt. Šādos vakaros ir ļoti omulīgi nosēsties ar kādu rokdarbu pie kopējā galda, pie kopējās uguns.

Bet ko strādāt? Mazpulka dalībnieces šim jautājumam tiks ātri pāri, jo viņām ir labas padoma devējas — mazpulka vadītājas vai vadītāju palīdzes. Protams, ka vispirms jāpārbauda, vai ikdienas valkājamais apģērbs ir pilnīgā kārtībā: vai netrūkst kādas pogas, vai neparādās kāds izdilums. Šādi trūkumi jānovērš un tikai tad var domāt par kādu greznuma rokdarbu.

Ir vēl otrs jautājums: kā strādāt? Vai esat par to kādreiz padomājušas? Mazpulku dalībniecēm jāprot visus darbus veikt tīri, kārtīgi, veikli un nekaitējot veselībai. Padomāsim, kā to izdarīt. Lai rokdarbu saglabātu tīru, jāievēro sekošais: tieši pirms strādāšanas jānomazgā rokas un jāiztīra nagi, jāapsien tīrs priekšauts un uz galda jāuzklāj tīra drāniņa. Ja rokas ātri svīst, tad tās jāmazgā arī šad tad strādāšanas laikā. Darbu beidzot, rokdarbs jāietin drāniņā, kas uzklāta uz galda, un viss jāieliek kādā rokdarbu somā vai kastītē.

Darba veiklību var iemantot tikai tas, kam ir liela kārtības izjūta. Pirms darba sākšanas jāsakārto visi darba rīki. Piem.: ja esam nodomājuši lāpīt zeķes, tad jāsakārto — pareizas krāsas diegi, lāpīšanas beciņa, vajadzīgā rupjuma adata un grieztnes. Citi rokdarbi, protams, prasa citus darba rīkus. Turpretīm, ja sākam strādāt, nepadomājot iepriekš, kas būs vajadzīgs, tad viena otra priekšmeta trūkst, un darbs ir jāpārtrauc, lai to sameklētu. Bez tam pats rokdarbs, lai tas būtu liels vai mazs, ir jāizpilda rūpīgi un kārtīgi.

Ja visu minēto labi izpildīsim, tad veiklība radīsies pati par sevi. To nevar mākslīgi paātrināt, pūloties ātrāk strādāt, tai jāizaug kārtīgi veiktā praktiskā darbā.

Bet vai rokdarbu strādāšana neatstāj ļaunu iespaidu uz mūsu veselību? Vai tā nebojā acis un augumu? Bieži vien tas tā notiek, bet pašu neuzmanības dēļ. Acis pārpūlē, strādājot nepilnīgā gaismā (krēslā, dubultgaismā, nepietiekošā mākslīgā gaismā). Gaismai jālūst tieši uz rokdarbu. Vienmēr jāievēro, vai mēs to nekavējam ar savu augumu vai roku. Ja mākslīgā gaisma ir maza, tad ieteicams aiz lampas likt kādu spogulīti, lai tas atstarotu lampas gaismu uz rokdarbu. Bez tam nedrīkst pieradināties skatīties pārāk tuvu vai tālu. Rokdarbs jātur normālā attālumā no acīm. Lai nebojātu augumu, strādājot jāsēž taisni. Saliecoties uz priekšu, mugura ar laiku kļūst apaļa. Iekšējie krūšu kurvja organi stipri saspiežas, kas traucē elpošanu un asins riņķošanu.

Aitu audzētāji, 443. Iecavas lopkop. mazp. dalībn.

Darbs, kas darāms visu gadu

Agr. M. PRIPĀNE

Kūti iemu, kūtī teku,
Kūtī man lieli prieki,
Kūtī man zirgi, govis,
Kūtī baltas villainītes.
T. Dz.

Pēc saulainām un darba pilnām dienām ir atkal atnācis klusais rudens. Mazpulku dalībnieku ražīgākais darba cēliens — vasara aizgājusi, un, iestājoties ziemai, viņu darbs kļūst mierīgāks, norit vairāk sanāksmēs. Un tas jau arī saprotams: lielākā daļa mazpulku dalībnieku ir skolnieki, bet skolas darbam ierādāma pirmā vieta. Tomēr katrs mazpulka dalībnieks bez tiešā pienākuma skolā grib un veic arī vienu otru darbu mazpulkā. Daļa nododas mājamatniecībai vai mājsaimniecības darbiem. Daļa mazpulku dalībnieku ir izvēlējušies ilgstošas nodarbības, pie kurām jāstrādā kā ziemu, tā vasaru. Tie ir zēni un meitenes, kas strādā lopkopībā. Jauno lopkopju skaits vēl nav liels, bet ar katru gadu pieaug. Ikviens zēns vai meitene, stājoties mazpulkā, sevī domā mācīties iespējami labi veikt katru darbu. Un līdzšinējais darbs mazpulkos pierādījis, ka darbi, pie kuriem ķeras jaunās rokas, sekmējas.

Jūs zināt, zēni un meitenes, ka lopkopībai mūsu saimniecībās ir tikpat liela nozīme kā zemkopībai. Daudzās saimniecībās taisni lopkopība ir tā, kas dod galveno ienākumu. Bez šaubām, ikviena saimnieka interesēs ir, lai saimniecības ienākumi būtu iespējami lielāki. Arī mazpulku dalībniekiem jādomā par to, kā pavairot ienākumus. Izaudzējot labus sugas lopus, tos rūpīgi kopjot un ēdinot, ienākumi vairosies.

Vērtējot lopkopības stāvokli valstī un Jūsu vecāku saimniecībās, padomājiet, vai nevariet palīdzēt lopkopības izveidošanā

Līdz šim mūsu zemē zirgkopību, blakus citām saimniecības nozarēm, esam atstājuši pabērna lomā. Pašu zemē audzēto zirgu trūkums ir diezgan prāvs, tāpēc tie jāieved no kaimiņu valstīm, kas iznāk ļoti dārgi. Ja saimniekam, kas pats zirgus neaudzē, jānopērk labs zirgs, tad jāpārdod vairākas govis. Tāpēc uz priekšu nopietni jāpadomā par zirgu audzēšanu pašu mājās. Zirgs kā darba spēks ne ar ko nav atvietojams. Visi mūsu tirumi savā laikā iestrādāti ar zirga un arāja kopējiem pūliņiem. Latvieši jau senos laikos bijuši labi zirgu audzētāji. Tautu dēla gods un lepnums bijis viņa kumeļš. Visskaistākās daiņas par mājas dzīvniekiem veltītas kumeļam. Arī tagad, īpaši lauksaimniecībā, zirga nozīme nav mazāka kā agrāk.

Bez šaubām, darbā būs arī sarūgtinājumi un neizdevības, bet ar to jāsaduras katram darba darītājam. Mazpulka dalībnieku grūtības nebaida, jo te viņš pārbauda savus spēkus un izturību. Un vēlāk dziļa prieka pilni būs brīži, kuŗus jūs pavadīsit ar paša audzēto kumeļu, tēva tirumā vagu dzenot. Kāds prieks un lepnums būs grožus turēt, svētku dienās kopā ar vecākiem baznīcā braucot!

Zēni, katru gadu no kaimiņvalstīm ieved ap 3000 zirgu! Tā tad katrā pagastā tikai 6 zirgi vēl jāizaudzē, lai nebūtu vairs iāieved. Arī Jūs variet savu daļu veikt, tikai laikā domājiet par to. Gaužām bēdīga parādība ir tā, ka mūsu zemē zirgiem pārāk īss mūžs. Tā ir kopēja un barotāja vaina un

246. Lēdmanes mazp. dalībnieki Skrīveru izstādē

nesaudzīgas rīcības sekas. Arī par to jādomā. Atveriet biežāk staļļa durvis, un mūsu zirgi zaudēs dažkārt nožēlojami bēdīgo izskatu. Mazpulku zēni, Jums jāgādā un jāpierāda, ka paša audzēts, labi kopts un labi barots kumeļš ir bijis un būs latviešu saimnieka gods un lepnums!

Čaklus un saprātīgus darba darītājus gaida arī lopkopība. Ja ir saimniecības un apgabali, kas uzrāda izcilus sasniegumus, tad, valsts mērogā runājot, jāsaka, ka šī nozare atrodas uz samērā zemas pakāpes. Mūsu valstī ir tikai nepilna 1% tīrasiņu lopu. Lopkopības pārraudzībā no visām mūsu saimniecībām ir tikai 5,6%. Šie skaitļi nepārprotami rāda, ka lielāka vērība un interese jāizrāda šīs nozares pacelšanai uz augstākas pakāpes. Kā zinām, bez lopkopības pārraudzības biedrību palīdzības nav iespējams ieaudzēt ražīgus un vērtīgus sugas lopus, bet kontrolējamo govju skaits ir niecīgs. Arī lielākā daļa mazpulku dalībnieku vecāku saimniecības atrodas ārpus lopkopības pārraudzības biedrībām. Bezgala liels pakalpojums būtu izdarīts mūsu lopkopībai, ja kauču daļa mazpulku dalībnieku izaudzētu vienu otru vērtīgāku dzīvnieku.

Daļa dalībnieku ir jau piegriezušies telīšu audzēšanai, daļa darbus uzsāks vēl šoruden vai ziemā. Ieteicams visiem tiem dalībniekiem, kas nodomājuši telītes audzēt, ja vien iespējams, negaidīt pavasari. Rudenī dzimušie dzīvnieki ir ar spēcīgāku ķermeņa veidojumu, labāk attīstās kā pavasarī dzimušie, bez tam ziemu vairāk uzmanības iespējams veltīt kopšanai.

Daudzkārt jaunie lopkopji domā, ka drīkst audzēt tikai tīrasiņu dzīvniekus. Tā kā bieži vecāku saimniecībās tādu nav, no citurienes grūti dabūt un maksā dārgi, tad darbs paliek neiesākts. Var audzēt telītes arī no krustojumu govīm, tikai tēvam, bez šaubām, jābūt labam tīrasiņu bullim. Jāteic, ka saimniecībās, kur lopu kopšana un ēdināšana vājāka, pat izdevīgāki darbus sākt ar krustojumu lopiem, jo pēdējie ir pieticīgāki. Pakāpeniski uzlabojot ēdināšanu, arī gotiņas pēcnācēji būs sasnieguši tīrasinību.

Vienam otram mazpulka dalībniekam būs patika un vēlēšanās strādāt arī aitkopībā. Šo nozari lielākie mazpulku dalībnieki pilnīgi varētu pārņemt savā zināšanā un maz

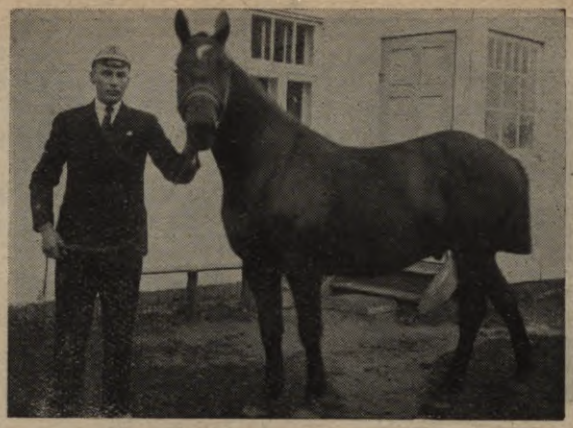

Es savam kumeļam
Mūžam pāri nedarīšu.
A. Venters 799. Trikātes mazpulkā

pamazām, to iekopjot, pārvērst dažkārt no zaudējumus nesējas nozares par peļņas devēju. Vietējo aitu vilnas cirpums ir ap 2 kg gadā, uzlaboto aitu vilnas ražas pārsniedz 4 kg. Arī vilnas smalkuma un labuma ziņā liela starpība. No vietējo, neizkopto aitu vilnas nav iespējams savērpt smalku dziju, kāda nepieciešama glītu un vērtīgu audumu darināšanai. Apskataities, cik daudz nocērpj no aitas Jūsu mājās! — Katru gadu zināms skaits mazpulku dalībnieku strādā arī cūkkopībā. Pēc 6 mēnešu darba te ir drošs ienākums. Par šo nozari izdevīgi domāt tiem dalībniekiem, kam grūtības ar lauciņā audzētās ražas pārdošanu.

Izdevīga un ienesīga nodarbošanās kā laukos tā pilsētu nomalēs mazpulku dalībniekiem ir putnkopība. Arī šo nozari izdevīgi un pa spēkam mazpulka dalībniekam pārņemt savā zināšanā. Uzlabojot putnu sugu, kārtojot ēdināšanu, šī sīkā nozarīte var dot it prāvus ienākumus cauru gadu. Sevišķi izdevīgi ar putnkopību nodarboties patlaban, kur olu cenas visā valsti nosaka valdība.

Daudzi mazpulku dalībnieki putnkopībā strādā ar labiem panākumiem. Putnu audzētājiem jāaizrāda sākto darbu vadīt lietpratīgi.

Lielāko daļu saimniecībās blakus sugas putniem ir arī neizkopti un mazražīgi putni. Lai labi sāktais darbs dotu cerētos panākumus, nedrīkst turēt mazvērtīgos gaiļus. Ja nav vienam otram pa spēkam iegādāties sugas putnus vai

Ciemos pie Rīgas putnkopja
(N. Fadejevs — 821. Braslas mazpulkā)

olas, tad daudz laba būs darīts, ja iegādāsities kaut labu gaili. Pēdējie lēti dabūjami pat labākās audzētavās. Ar iegādi vajadzētu pasteigties, jo rudenī putni lētāki. Putnu iegādei var izmantot arī LLK pabalstu.

Vēl būtu minama truškopība. Šie jautrie gaŗausiši patīk mūsu zēniem un meitenēm. No daudzām trušu sugām paredzēts atbalstīt angoras, Vīnes zilo, castor un šinšillarekšu audzēšanu.

Par aprakstītām nozarēm vajadzētu padomāt lielākiem mazpulku dalībniekiem,

Jautri un mīļi draugi
(383. Madlienas mazpulka dalībnieks)

it sevišķi tiem, kam sācies darbs tēva sētā, un piegriezties kādai no tām.

Pierodot un iemīļojot dzīvniekus bērnībā, arī pieaugušiem panākumi būs labāki. Mazpulku dalībnieki — dzīvnieku audzētāji, kas aizņemti skolas darbā, ēdināšanu un kopšanu var uzticēt pārējo lopu kopējiem. Tomēr ir nepareizi, kā tas vienu otru reizi novērots, dzīvnieku atcerēties tikai tad, kad jāiet uz apskati.

Arī skolas darbā aizņemtiem ir iespējams sekot un vērot dzīvnieku attīstības gaitu, un it sevišķi jau vasarā!

Grāmatvedība par audzējamo dzīvnieku jāved pašam dalībniekam. Daži lopkopības grupas dalībnieki neizdara ne mazāko atzīmju. Tas ir nepareizi! Tā darbs ir padarīts tikai pa pusei. Grāmatvedībā redzams, cik un kādus barības līdzekļus dzīvnieks patērējis augšanas laikā, kāds bijis pieaugums u. t. t. Grāmatvedību noslēdzot, būs skaidra aina, cik izmaksā dzīvnieka uzaudzēšana. Salīdzinot ar citiem audzētājiem, varēs spriest, cik katra rīcība bijusi izdevīga vai neizdevīga. Grāmatvedības izplēšamās lapas pēc izpildīšanas jāiesūta nekavējoties LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai. Līdz šim laikam tikai daži to ir izdarījuši.

No vispārējiem lopkopības darbiem arvienu vēl jāatgriežas pie govju slaukšanas. Neaizmirstiet pavingrināties arī ziemu, lai rokas neatron. Pagājušās vasaras slaucēju sacensībās vienu otru reizi bija vērojama paviršība. Sacensībās pieteicās dalībnieki, kas tikko prata piesēsties pie govs. Turpmāk neiestrādājušos dalībniekus no sacensībām izslēgs. Sacensības nav domātas kā peļņas avots, bet gan tādēļ, lai, rādot pareizus darba paņēmienus, ierosinātu mazāk apzinīgos, mazāk čaklos censties pēc līdzīgiem sasniegumiem.

Uzņemoties mazāk pazīstamu darbu, arvien jāsastopas ar svešām lietām. Tas lai neatbaida. Darbu vadītāji līdzēs rast atbildi. Neaizmirstiet arī atšķirt grāmatu lappuses! Bieži jādzird, ka it sevišķi skolu beigušai jaunatnei vairs netikot grāmatas lasīt. Zēni un meitenes, grāmata pat tiem, kas dzīves ceļā tālu gājuši, ir labākais ceļa rādītājs, jo praktiskās dzīves piedzīvojumi nespēj visu vajadzīgo sniegt. Neaizmirstiet, ka īsts mazpulka dalībnieks ir tas, kas reizē ar praktisku darbu, ko veic rokām, strādā arī ar galvu.

Cilvēks var brīnumus darīt, ja izdomā un pārdomā dzīvē ejamos ceļus un darāmos darbus. Tāpēc katrs darbs jācenšas izprast un padarīt iespējami labi, tad tas paliks atmiņā visu mūžu.

Lopkopības darbs ir sarežģīts. Bet darbs nepatīk un atbaida tikai tikmēr, kamēr svešs un nesaprotams. Līdz to saprotam, arī iemīlam, un tad vairs nebaida nekādas grūtības.

Zēni un meitenes, daudz vēl jādara mūsu lopkopības izveidošanā, bet daudz ir arī neizsmeltu iespēju. Tāpēc ar skaidru domu, gaišu prātu un čaklām rokām pie darba!

Kur mazpulki var iegādāt sugas putnus

Valsts Jaunpils vaislas lopu audzētava c. Jaunpili — Peķīnas pīles (2 m + 1 t). Rodailendas v.

L. Ū. L. F. pēt. saimn. Rāmavā — Leghornas gaiļi.

Benjamiņš A., Valdeķos, c. Ķandavu — Tulūzas un Emdenes zosis, Ruānas pīles.

Baranovskis T. Rīgā, M. Vējzaķu ielā 44 — Peķinas pīles.

Cērps E., Sarkaņmuižas Gosos — Tulūzas zosis.

Dārznieks A., Gaigalavas Šaurīšos c. Gaigalavu — Tulūzas zosis (10 m + 9 t).

425. Gulbenes pilsētas mazpulks, c. Gulbeni — Bronzas tītarus, Tulūzas zosis.

Grinbergs A. Rīgā, Embotes ielā 20 — Barnevaldes un Leghornas gaiļi.

Ķalniņš J., Jumpravas Matīšos — Bronzas tītari.

Ķapiņš K., Mālpils Smilteniekos — Leghornas.

Ķanaviņš A., Ludza, p. k. 8 — Tulūzas zosis.

216. Krāslavas mazpulks, c. Krāslavu — Emdenas zosis.

Ozoliņš O., Cesvaines virsmežniecībā, c. Cesvaini — Tulūzas zosis, Emdenas pīles.

Plensners A., Grašu Lj. Pakuļos, c. Cesvaini — Tulūzas zosis.

67. Raunas un apkārtnes mazpulks, c. Raunu — Rodailendas, Leghornas vistas un gaiļus.

Roze A., Sniķeres Uskuros, c. Sniķeri — Emdenas zosis.

Robergs K., Elīzabetes ielā 3, 15. dz., Rīgā — Emdenas zosis, Peķinas pīles. Leghornas vistas.

Smans J., Aglonas Smanos, c. Aglonu — Leghornas.

Stuķens N., Varakļānu Ogļdobēs — Tulūzas zosis.

Tučs K., Viļānu Maltās, c. Viļēniem — Rodailendas.

Vārpiņš E., Tilžas Ķiršos, c. Tilžu — Rodailendas vistas, Tulūzas zosis.

Viškers J., L. Vircavas Mazreikuļos, c. Platoni — Peķinas pīles, Barnevaldes gaiļi, Itaļu irbes.

Vipulis R., Rīgā, Kurpnieku ielā 3, 4. dz. — 20 Barnevaldes gaiļus.

Mazpulkus valsts svētkos

sveicina

Latvijas Piensaimniecības Centrālā Savienība

Rīgā, Dzirnavu ielā № 91

Mazpulku rindas aug

Mazpulku darba septiņi gadi

Agr. K. Ķirsis

Pirms 7 gadiem vajadzēja lielas drosmes, dibinot jaunu organizāciju, kur pamatos likts darbs, pienākumu apziņa un savas tēvu zemes mīlestība. Tāpat vajadzēja nešaubīgas ticības savam darbam un savai lietai, lai jaunā organizācija varētu pastāvēt un darboties, jo daudzas organizācijas ātri un skaļi tika nodibinātas, bet tik pat ātri arī nozuda. Šī drosme un ticība bija arī Ezeres 6 kl. pamatskolas skolotājam R. Kalniņam, kas, nodibinot pirmo Ezeres mazpulku 1929. g. 8. novembri, uzņēmās tā vadību. Visi pirmie mazpulku vadītāji apzinājās, ka mazpulku idejas, kuras reālā veidā pauda laikrakstā „Brīvā Zeme" iespiestais amerikāņu rakstnieka F. Keisa stāsts „Zem baltzaļā karoga", nesīs svētību latviešu tautai un valstij kā daudzi citi vērtīgi ierosinājumi, ko latviešiem bija devis valsts nodibinātājs un pirmais Ministru Prezidents K. Ulmanis. Arī stāstu „Zem baltzaļā karoga" tulkoja rakstniece Ausma Roga, pirmā Ministru Prezidenta K. Ulmaņa redakcijā. Latvijas Lauksaimniecības Centrālbiedrība, kā galvenā lauksaimniecības veicinātāja organizācija, uzņēmās pirmo mazpulku organizēšanu un pārzināšanu, izstrādājot pirmos noteikumus un darbības programmu. 1930. g. ziemā un pavasarī turpinājās enerģiska mazpulku idejas propaganda un 1930. g. pavasarī nodibināja 2. Umpārtes mazpulku uz vietējo jauniešu ierosinājumu ar L. N. J. S. Umpārtes nodaļas atbalstu, lauksaimnieka A. Ūdra un M. Kaspara vadībā, 3. Lubānas-Zvidzienas mazpulku tikai uz pašu jauniešu ierosinājumu, lauksaimnieka A. Ozoliņa vadībā, 4. Gulbenes mazpulku pie Gulbenes lauksaimniecības biedrības, b-bas priekšnieka agr. R. Krūmiņa vadībā, 5. Ceraukstes-Pāces mazpulku pie Ceraukstes-Pāces 6-kl. pamatskolas, skolas priekšnieces M. Ilziņas vadībā, 6. Velēnas mazpulku pie Velēnas piensaimnieku sabiedrības, valdes priekšsēdētāja R. Dzērves vadībā, 7. Nīkrāces mazpulku pie biedrības „Latvju jaunatne" Nīkrāces nodaļas, valdes pr-ja J. Bunča vadībā, 8. Rankas mazpulku uz turienes mājturības skolas ierosinājumu, skolas pr-ka Ed. Baķa vadībā, 9. Umurgas mazpulku pie vietējās 2 gad. lauks. skolas, pr-ka agr. M. Rēvalda vadībā, 10. Lielstraupes mazpulku pie Latv. Zemnieku savienības Lielstraupes nodaļas, skolas pr-ka M. Ruņģa vadībā, 11. Valkas dārzkopju, 12. Valkas rožu audzētāju un 13. Valkas sēklaudzētāju mazpulku uz Valkas apr. valdes agronomiskās nodaļas ierosinājumu apr. agronoma H. Baltieša, dārzk. instr. M. Purviņas un lauksaimnieka E. Šmita vadībā, 14. Jaunpiebalgas mazpulku pie Latv. Zemnieku savienības Jaunpiebalgas nodaļas, valdes pr-ja J. Jauntirāna vadībā, 15. Veselavas mazpulku pie b-bas „Latvju jaunatne" Veselavas nodaļas, skol. P. Veģeres un lopk. pārrauga M. Čipēna vadībā un 16. Praulienas mazpulku

R. Kalniņš,
1. Ezeres m. v.

Agr. M. Rēvalds,
9. Umurgas m. v.

M. Ilziņa,
5. Ceraukstes-Pāces m. v.

Ed. Baķis,
8. Rankas m. v.

pie Praulienas lauksaimniecības b-bas „Drava", lauksaimnieka A. Mediņa vadībā.

Zīmīgi, ka no pirmajiem 16 mazpulkiem tikai 2 bija noorganizēti tieši pie pamatskolām, un 2 pie lauksaimniecības un mājturības skolām, bet pārējie pie lauksaimnieku un jaunatnes organizācijām. Tomēr šie pirmie 16 mazpulki ar savu darbību parādīja, ka tie nekaitē skolas darbam, bet gan to veicina un ir par palīgiem labākas saskaņas radīšanā starp skolu, skolotājiem un bērnu vecākiem. Tādēļ arī vēlākā laikā gandrīz visi mazpulki noorganizēti pie skolām, un par mazpulku vadītājiem 90% ir skolotāji. No pirmiem mazpulku vadītājiem nepārtraukti septiņus gadus ir darbojušies 4 skolotāji: 1. Ezeres mazpulka vadītājs R. Kalniņš, 5. Ceraukstes-Pāces vadītāja M. Ilziņa, 8. Rankas vadītājs Ed. Baķis un 9. Umurgas vadītājs agr. M. Rēvalds, kuŗi godalgoti par centību mazpulku 5 gadu pastāvēšanas svētkos 1934. g. 29. nov. un par ilggadīgu mazpulku vadību 2. latvju zemnieku pļaujas svētkos Rēzeknē 1936. g. 13. sept. 6. Velēnas mazpulka nodibinātāju un pirmo vadītāju R. Dzērvi 1933. g. iecēla par mazpulku padomes priekšsēdētāju un pēc mazpulku padomes likvidācijas 1935. g. par LLK priekšsēdētāju un Latvijas mazpulku vadītāju.

Pirmajos 16 mazpulkos 1930. g. vasarā darbojās 211 dalībnieki (147 zēni un 64 meitenes) 12—21 gadu vecumā. Pēc nodarbošanās nozarēm tie sadalās: sakņkopji — 115, laukkopji — 40, lopkopji — 4, cūkkopji — 5, putnkopji — 8, zāļu sēklu audzētāji 19 un rožu audzētāji 13. Lielākā daļa dalībnieku darbojās tikai vienā nozarē, tomēr daži ar sekmēm darbojās arī divās. Pirmā gada darbību ar sekmēm beidza (sarīkojot savu ražojumu apskati) 12 mazpulki, kuŗiem L. L. Centrālbiedrība 1931. g. 25. februārī pirmā mazpulku kopējā sanāksmē — dāvināja pirmos 12 baltzaļos karogus. Pirmos karogus saņēma: 1. Ezeres, 2. Umpārtes, 3. Lubānas-Zvidzienas, 4. Gulbenes, 5. Ceraukstes-Pāces, 6. Velēnas, 7. Nīkrāces, 8. Rankas, 10. Lielstraupes, 14. Jaunpiebalgas, 15. Veselavas un 16. Praulienas mazpulks. Karogus mazpulku vadītājiem pasniedza tagadējais Valsts un Ministru prezidents Dr. K. Ulmanis un savā runā norādīja: **„Mazpulku darbs ir savā ziņā mērķis, bet arī līdzeklis sagatavot jaunatni nākotnes uzdevumiem, attīstot visos viņu spējas un īpatnības. Mazpulku darbs, būdams gan sīks, māca mūs saprast, ka arī sīkas lietas var būt ļoti svarīgas un ka tās tomēr jādara ar visu sirdi. Jāsargās no domām, ka apstākļi varētu piespiest cilvēku neizpildīt savu pienākumu. Tas nekad nedrīkst notikt. Cilvēks nav apstākļu vergs, un apstākļi ir uzvarami. Katram cilvēkam jāmāk paklausīt, tikai tad viņš dienās varēs citiem pavēlēt. No mazpulku rindām jānāk cilvēkiem, kas būtu pirmie spēkā, pirmie daiļumā; tad Latvija varēs būt nacionāla."**

Tā mazpulku kustības ierosinātājs un tagadējais Virsvadonis Dr. Kārlis Ulmanis jau toreiz skaidri un nepārprotami deklarēja, ka mazpulku darbs lauksaimniecībā un mājturībā ir tikai līdzeklis, lai audzinātu jaunatni dzīves cīņai un pienākumu izpildīšanai. Pēc pirmās kopējās sanāksmes mazpulku darbība intensīvi turpinājās un nākošā 1931. g. vasarā darbojās, 1024 dalībnieki, apvienoti 61 mazpulkā.

1931. g. decembrī mazpulki pirmo reizi parādījās atklātībā, piedaloties I. Latvijas ražojumu izstādē un izpelnījās Zemkopības ministrijas I. šķiras godalgu. Otrā mazpulku kopējā sanāksme notika 1932. g. 15. un 16. februārī, kad izraudzīja pirmos 7 mazpulku diženos: 1). Freibergu — 42. Kalētu, 2) E. Purovsku — 1. Ezeres, 3) E. Ceriņu — 10. Lielstraupes, 4) V. Abēru — 20 Stāmerienas, 5) V. Liepiņu — 53. Penkules, 6. Ž. Trūbu — 5. Ceraukstes-Pāces un 7) J. Rudzānu — 59. Biržu mazpulkā. Trešā darbības gadā 1932. g. vasarā darbojās jau 98 mazpulki ar 1403 dalībniekiem. 1932. g. mazpulki piedalījās Latvijas dārzkopības izstādē, kur ieguva I. godalgu — zelta medaļu. 1933. g. 6. un 7. martā sanāca III. mazpulku kopējā sanāksme un savstarpējā mazpulku diženo sacensībā izraudzīja pirmos 2 mazpulku līdumniekus — Kārli Sīmani 31. Bilskas mazpulkā un Žani Trūbu — 5. Ceraukstes-Pāces mazpulkā. Ceturtā darbības gadā - 1933. g. vasarā darbojās 183 mazpulki ar 2102 dalībniekiem, bet piektā darbības gadā — 1934. g. vasarā jau 377 mazpulki ar 5846 dalībniekiem.

856. Rīgas valsts paraugskolas mazpulka ražas apskate

Liels mazpulku skaita un dalībnieku pieaugums vērojams 5. mazpulku darbības gadā, jo audzinātāji un visa sabiedrība ir pārliecinājušies par mazpulku svētīgā darba nozīmi Latvijas apstākļos. Sevišķi 1934. g. 15. maija lielie notikumi mūsu valstī, nesot vērtīgas, paliekošas pārmaiņas visā tautas un valsts dzīvē, radīja lielu sajūsmu un darba prieku arī mazpulku dzīvē, jo Prezidents Dr. K. Ulmanis oficiāli uzņēmās visu Latvijas mazpulku virsvadonību.

1934. gadā kā jauninājumu mazpulku darbības programmā ieveda pieccīņas, kas attīsta dalībnieku fizisko un gara veiklību un arī ilgstošās pieccīņas, kas ietver 5 dažādus lielākus uzdevumus, lai pārbauditu jaunatnes neatlaidību un izturību.

Sestā darbības gadā, 1935. g. vasarā mazpulku skaits strauji auga un sasniedza 807 ar 18.269 dalībniekiem. 1935. g. sarīkoja pirmās pieccīņas valsts mērogā, kur augstākās godalgas ieguva: J. Melngailis — 4. Gulbenes — J. Ķirsis—313. Zaļenieku un A. Kreitūzis — 128 Vidrižu mazpulkā. 1935. g. ieveda arī mazpulku dalībniekiem un vadītājiem savu īpatu formas tērpu, lai stiprinātu ciešāku kopības un vienības apziņu.

7. darbības gads nav sevišķi ievērojams mazpulku skaita pieaugumā, jo 1936. g. vasarā darbojās 898 mazpulki ar 25.441 dalībnieku, bet gan svarīgs kā mazpulku darba nostiprināšanas un padziļināšanas gads. Pēc nodarbības nozarēm mazpulku dalībnieki 1936. g. vasarā sadalījās:

16.780 sakņkopji, 6250 laukkopji, 462 lopkopji, 1364 nodarbojās ar mājsaimniecības, 1210 ar lauksaimniecības pētīšanas uzdevumiem. Bez tam dalībnieki brīvā laikā darbojās arī dažādās sekcijās: sporta, atturības, literātūras, kooperātoru, aviācijas u. c., pēc savām interesēm un spējām.

1936. g. rudenī notika arī pirmās mazpulku dalībnieku slaukšanas sacensības valsts mērogā, kur piedalījās 45 meitenes un arī 25 zēni. Kā sevišķi svarīgs faktors jāatzīmē darba nometnes, kas sarīkotas 1936. g. vasarā 17 vietās un tanīs piedalījās 4977 dalībnieki. Nometnes stiprināja dalībnieku vienprātību un draudzību un mācija tiem ārējo un iekšējo stāju. Mazpulku Virsvadonis **Dr. K. Ulmanis,** ierodoties Jelgavas novada mazpulku nometnē

Dobelē 1936. g. 12. jūlijā, savā runā apliecināja: **„Mēs mazpulkos mācāmies vēl vienu lietu, kuŗu es gribētu saukt vārdā: mēs mācāmies pazīt lielu spēku dzīvē, kas pastāv iekš tam, ka ja kautkādu uzdevumu vai darbu nevar padarīt viens cilvēks, tad divi var; ja divi par maz, tad trīs var; ja vajadzīgs, var ņemt palīgā vai visu pagastu, visu apriņķi, pilsētu vai valsti. Mēs liekam skanēt vārdiem — vienība — vienprātība, kopā iešana un kopā turēšanās. Mazpulkos jaunā paaudze tiek pie visām lietām pieradināta jau no mazām dienām. Bez šīs vienprātības un vienības atzīšanas un pildīšanas dzīvē uz katra soļa mēs labi zinām, ka nevar būt un nebūs Latvijas, par kuŗu nevarētu piepildīties mūsu lūgšana „Tev mūžam dzīvot Latvijā!"**

Astotā darba gadā ieejot, lai ar dedzību sekojam mūsu Virsvadoņa aicinājumam un viņa darba paraugam.

Kā strādā pirmais mazpulks

R. KALNIŅŠ, 1. Ezeres mazpulka vadītājs

Ar gaišu prieku tagad katrs vēro mazpulku darbību. Neviens nav vairs sveša šīs jaunatnes organizācijas nozīme, mērķi un uzdevumi.

Latvju tauta ar sajūsmu uzņēmusi valsts prezidenta Dr. **K. Ulmaņa** pirmo aicinājumu sākumā par atsevišķa zemes gabaliņa ierādīšanu bērniem, vēlāk, kopā ar Latv. Lauks. C-bu, par mazpulku organizēšanu Latvijā. Tagad septiņus gadus mazpulki strādā par svētību savai tautai un zemei.

Ar interesi 1929. gadā lasīju Fr. Keisa stāstu „Zem baltzaļā karoga", ko tulkojusi Ausma Roga mūsu pirmā ministru prezidenta K. Ulmaņa redakcijā. Iegūstot vēl pirmās instrukcijas no bij. Latv. Lauks. C-bas, ar sajūsmu un ticību mazpulku nākotnei, noorganizēju 1929. gada 8. novembrī pie Ezeres 6 kl. pamatskolas Ezeres mazpulku ar pieņemtu nosaukumu „Asni". Tiešām līdzīgi maziem asniem mazpulki sāka augt, un izauga par krietniem stiebriem, dodot bagātīgu ražu. Sākumā tos neviens neievēroja, un vārda „mazpulks" vietā lietojām nosaukumu „jaunatnes lauksaimniecības klubs." Pirmājā dienā pieņēmām turpmākai darbībai izstrādātās devīzes:

1) Sajūsmā apgarots darbs ceļ vīru! un
2) Visiem spēkiem par Latvijas lauksaimniecību!

Šīs devīzes arvienu ievērojām un strādājot vēlējamies, lai tas, kas ir labs, tiktu padarīts vēl labāks un labais darbs laistu dziļākas saknes mūsu dzīvē. Ar sekmēm izpildījām visus pirmā Latvijas mazpulku vadītāja agr. K. Ķirša dotos aizrādījumus.

Sākumā Ezeres mazpulka dalībnieki audzēja vieglākās sakņkopības kultūras: tomātus, kāpostus, sīpolus, lopbarības bietes u. c. Šogad jau vecākie mazpulka dalībnieki mācās audzēt arī citas kultūras un izdara salīdzinājumus ar labākām šķirnēm un mēslojumiem. Paplašinoties mazpulku darbam ir nākuši klāt arī rokdarbi, kursi, priekšlasījumi, veselīgās darba sacensības pieccīņas un savas lauku dzīves izdaiļošana. Cik spēdami, Ezeres mazpulka dalībnieki to visu arī izdara un jāsaka, ar lielu prieku un interesi. Šogad, sākot jau astoto darbības gadu, no sirds jāvēlas, lai mazpulkos darba sekmes vainagotos vēl skaistāk un mazpulka dalībnieki izveidotos par krietnākiem savas tautas dēliem un meitām, kas ar prieku un sajūsmu izpildīs savus pienākumus, mīlēs savu tēvu zemi, Virsvadoni un tautu.

Ko stāsta pirmais līdumnieks

Mazpulku līdumnieks
K. Sīmanis

31. Bilskas mazpulka līdumnieks K. Sīmanis par savu līdzšinējo darbību un panākumiem mazpulka darbā mums raksta:

Sēdēdams lauksaimniecības skolas solā Smiltenē arvien centos sekot visām mācībām, vērot savu apkārtni, cenšoties no visa izlobīt un paturēt to, kas varētu noderēt nākošās dzīves celšanai. Gatavodamies saimniekot sava tēva mājās, apzinājos, ka šis darbs būs grūts, un lai iesācis nepagurtu, tad gribēju jau laikus krāt spēkus un zināšanas. Turpat skolā bija arī labi draugi, kas domāja tāpat. Mēs solījāmies būt uzticīgi savam dzimtajam stūrītim, mēs gribējām strādāt tam. Bet kā to darīt, kā sākt? Bija vajadzīgi kādi pieturas punkti, tos nospraust pašiem mums nebija pa spēkam — tad 1930. g. 30. janv. no L. L. Centrālbiedrības saņēmu pirmās ziņas par mazpulku kustību (toreiz lauku jaunatnes klubi). Pamazām arvien noteiktāka kļuva doma, ka taisni šī kustība mums visiem dos to, ko meklējām — norādījumus mūsu nākošam darbam, saturu visai dzīvei.

Un 1931. g. 31. martā mana tēva pagastā dibinājās 31. Bilskas mazpulks. Tas bija jaunums vietējā sabiedriskā dzīvē, kas tika uzņemts ar neuzticību un šaubām, kuŗas pamazām izklaidēja mazpulka dalībnieku sekmes darbā, līdz kamēr lauksaimniekiem un visai sabiedrībai nācās atzīt, ka viņu dēli un meitas mazpulkā mācās strādāt un mīlēt to pašu darbu, kuŗu strādājot, tiem rokas kļuvušas cietas, mācās strādāt to uzticīgi, klausot savu vadītāju norādījumiem un sekojot lauksaimniecības zinātnes atzinumiem.

Reizē ar darbu mazpulka lauciņā man nācās domāt arī par tēva saimniecības ienākumu palielināšanu, un te pirmais un nepieciešamākais darbs bija labākas rupjās barības sagādāšana lopkopībai. Pamazām sāku rūpēties par esošo zaļāju uzlabošanu un interesēties par jaunu ierīkošanu. Šinī darbā radās vajadzība pēc pļavu, kultūrzāļu sēklām, kuŗām cenas bija stipri augstas, kādēļ vislabāki bija tās izaudzēt pašam. Šī iemesla dēļ tad arī pašā pirmajā darbības gadā mazpulkā sāku audzēt pļavu auzeni kā piemērotāko un izturīgāko zāli mūsu zāļājiem. Pie šīs kultūras mani saistīja arī vēl tas, ka pēc norādījumiem literātūrā auzenes audzēšana sēklai saistīta ar lielu uzmanību. Neuzmanība un nolaidība sēklu ienākšanās un ievākšanas laikā var beigties ar pilnīgu neražu.

Prieks par labu izdošanos ir lielāks, ja pārvarētas grūtības, tādēļ šis kultūras audzēšanai, kā savai pirmai patstāvīgai druvai, piegriezu lielu uzmanību, sekojot visai kultūras attīstības gaitai kā atbildīgs saimnieks. Zemi sagatavojot, sējot un gaidot parādāmies zaļos asnus par zīmi tam, ka varēs sākt cerēt, un beidzot, kad briedusi druva jau viļņo saulē, gaidot pļāvējus — jūtam sirdī prieku, kuŗu pazīst visi tie, kas kā īsti zemes dēli un meitas ir zemi kopjot, augļus vākuši. Audzējot pļavu auzeni rindās, ieguvu 800 kg sēklu no ha — izklaidsējā esmu ieguvis 550 kg no ha. Par šis kultūras izkopšanu un darbu mazpulkā 1932. g. mazpulka ražas apskatē saņēmu pirmo godalgu un 1933. g. februāri mani iecēla par mazpulku līdumnieku. Šo panākumu iedrošināts, auzenes platību palielināju un 1935. g. iesēju arī 0,35 ha angļu raizāli izklaidsējā un š. g. vasarā ieguvu 750 kg sēklu no ha.

Lai iepazīstinātu mazpulku dalībniekus un lauksaimniekus ar vērtīgām pļavu kultūrzālēm, 1932. g. vasarā saņēmu no L. L. C.

mazpulku nodaļas 16 paciņas ar labākām zāļu sēklām, ar kurām ierīkoju demonstrēšanas lauciņu.

Sekojot aicinājumiem lauksaimniecības periodiskajā literātūrā par spēkbarības ražošanu pašu saimniecībā, sāku izmēģināt lauku pupu audzēšanu, lai paceltu pašražotā olbaltuma daudzumu un nodrošinātu augstākus izslaukumus. Zirgu pupu audzēšanu iesāku 1933. g., turpinādams līdz šim laikam, iegūstot 20—34 kv. no ha. Te jāpiezīmē, ka augstākās ražas iegūtas gados, kad pupas mēslotas ar kalija un fosforskābes mēsliem. Pupas izēdināju lopiem, samaltas kopā ar auzām.

Savā mazpulka lauciņā, audzējot lopbarības bietes, ravēšanas vietā lietoju kaplēšanu. Laikā sāku nezāļu apkarošanu, devu spēcīgu kalija, fosforskābes un slāpekļa mēslojumu blakus krietnai kūtsmēslu devai, tā iegūdams labas ražas. Vēlāk šos mazumā izmēģinātos un par labiem atzītos paņēmienus sakņaugu mēslošanā un nezāļu apkarošanā ar labām sekmēm lietoju visā saimniecības sakņu laukā.

1932. g. saņēmu Zolo un Ceturtdienas zirņus izmēģināšanai, kura no šīm šķirnēm izdevīgāka. Trīsgadīgos novērojumos par ražīgākiem bija jāatzīst Ceturtdienas zirņi, jo tie deva uz pusi lielākas ražas.

Saimniecībā ir zems gruntsūdens līmenis, tādēļ nepieciešama meliorācija. Lai šo darbu veiktu, 1934. g. kultūrtechniķis sastādīja meliorācijas plānu un jau tanī pašā gadā sāku rakt arī pirmo novadgrāvi. 1934. un 1935. g. liku pirmās drenas pats savām rokām tēva saimniecības laukos. Pavisam esmu ielicis kopgarumā 2200 m drenu.

Lai novērstu pakaišu trūkumu saimniecībā un mazinātu slāpekļa zudumus kūtsmēslos, sāku ražot kūdru no mežu departamenta nomātā purva gabalā. 1933. g. Bilskas mazpulks sarīkoja „Kūdras dienu" ar kūdras speciālista piedalīšanos. Kā atzinību par pakaišu kūdras propagandu 1935. g. Bilskas mazpulks saņēma no Latvijas Lauksaimniecības kameras lietošanā kūdras plucinātāju „Rekords".

Blakus dažādo kultūru audzēšanai radās vēlēšanās piegriezties arī zirgkopībai, jo skaisti un labi kopti zirgi ir bijuši mūsu senču lepnums un arī tagadnes lauksaimniekam pēc tā jācenšas, pašam audzējot labus un spēcīgus zirgus, lai ar tiem būtu iespējams kārtīgi zemi sastrādāt un darbus laikā padarīt. Bet — arī līksma top sirds, ka līdzi visam darbam aug stalti kumeļi— lauksaimnieka lepnums un draugi. Esmu izaudzinājis divus kumeļus: „Brenci" 3½ g. vecu, kuru jau pamazām nodarbinu lauku darbos un „Britu" 2½ g. vecu, kas 1934. g. rudenī Smiltenes jaunzirgu apskatē godalgota ar pirmo godalgu. Lai kumeļi cauru gadu varētu pietiekoši daudz kustēties svaigā gaisā, tiem ierīkoju vaļējo manežu, kas izlietojama arī zirgu iejāšanai.

Praktiskais darbs mazpulkā devis man daudz vērtīgu ierosinājumu dzīvē — te esmu mācījies pazīt un pakļauties vadonības principam, kuram visā mūsu valsts dzīvē tagad noteicēja vieta. Te, mazpulku ideju mirdzumā, esmu skatījis lauku dzīvi un darbu, tanī atrazdams daudz skaistuma un pievilcības. Un jau tagad pēc nedaudz gadiem, vērojot baltzaļo karogu pulkus, varam droši teikt, ka tie atdevuši latviešiem viņu vecos tikumus, ka tie saistījuši jaunatni nopietnā, neatlaidīgā darbā, dodot saturu daudzu meklētāju dzīvei. Visas tautas vienības un neatkarības simbols sarkanbaltsarkanais karogs, kuru svētku dienās mazpulku dalībnieki paceļ pāri māju jumtiem un koku galotnēm, arvien no jauna stāsta visiem, visiem, ka še, **latviešu zemē, mazpulku ideju apskaidrota un sava lielā Virvadoņā vadīta, aug stipra jauno latviešu cilts.**

Bilskas mazpulka dalībnieki sava līdumnieka vadībā brauc kopēji pa saimniecībām apskatīt lauciņus.

Mazpulka dalībnieka pienākumi ziemā

Agr. K. ĶIRSIS

Katrs mazpulka dalībnieks, nododot svinīgo solījumu, solās — strādāt sava mazpulka, dzimtās zemes — Latvijas un tautas labā. Šis ir liels un cēls solījums, kas jācenšas pildīt gan mazpulku gaitās, gan arī visā dzīves ceļā. Tāpēc arī ziema ir tikpat svarīgs darba posms mazpulkā kā vasara, kaut gan dažam dalībniekam varbūt liekas, ka viņš jau visus uzdevumus mazpulkā veicis — apkopjot vasarā savu lauciņu un rudenī savus darbus izstādot. Mazpulka dalībnieks nav tikai dārza un lauka kopējs vai arī lopu audzētājs vien, bet gan katra krietna darba darītājs un cienītājs. Darbs mazpulkā katrā jaunekli un jaunavā ieaudzina darba un pienākuma apziņu un tēvijas mīlestību. Katram dalībniekam jāgādā ne tikai par savu lauciņu un sava audzējamā dzīvnieka labu apkopšanu un turēšanu, bet arī par kārtību, tīrību, daiļumu visā tanī sētā vai mājā, kur katrs dzīvo un strādā. Dažreiz tīri nenozīmīgi un neievērojami sīkumi sabojā visu mājas iekārtu un arī iedzīvotāju labsajūtu. Katram dalībniekam jāapskatās un jāapsver, ko viņš varētu darīt, lai izlabotu vienu otru šādu sīkumu, lai padarītu ērtāku un gaišāku ikdienišķo dzīvi.

Uz daudzām lauku mājām vēl nav pienācīga ceļa rādītāja, bet ceļa galā pie staba pienaglota kāda šķība „roka." — To izlabot un glītu darināt (skat. š. g. „Mazpulka" 2. numurā., lai ir katra pirmais pienākums Pavasarī rīkojām pirmo „spodrības nedēļu", la spodrinātu un sakārtotu visu nekārtībā esošo savās mājās, bet apskataities, vai visur vēl valda tā pati pavasara kārtība un spodrība. Vai daudzās lauku dzīvojamās mājās apavi, zeķes un darba drēbes nav nosviesti kur nu kuŗais — cits zemē, cits zem gultas vai galda. Būtu taču daudz ērtāk un glītāk, ja katrs novilktais apģērba gabals vai apavs būtu nolikts savā vietā un katram būtu ierīkots savs pakaramais. Te nu mazpulka dalībniekam jauns uzdevums — pagatavojot vajadzīgos uzliekamos un pakaŗamos un pašam savas drēbes un apavus rūpīgi novietojot. Tad arī citi mājas iedzīvotāji drīz vien to ievēros. Tāpat arī laikrakstus, žurnālus, dažreiz arī paša dalībnieka grāmatas un burtnīcas redz izmētātas pa galdiem un skapju augšām. Vai te nederētu kāds vienkāršs grāmatuplaukts, kur katru priekšmetu novietot?

Arī virtuvēs un pieliekamās telpās bieži vien trūkst plauktiņu trauku novietošanai, tie jāliek zemē un pēc tam uz galda. Kā te vairs var runāt par tīrību? Tāpat saimniecības ēkās vēl ļoti bieži trūkst vajadzīgās kārtības un tīrības. Zirga aizjūgu (saku sedulku u. c.) novietošanai nav noteiktas vietas, un tās mētāja pa zemi vai citur, kur nu pagadās katru reizi nolikt. Arī par aizjūgu notīrīšanu un iesmērēšanu reti iedomājas. Tāpat māju pagalmos un sētsvidos trūkst vēl baltā karoga masta, kur pacelt svētku dienās valsts karogu, un daudz vēl ko darīt tīrības un kārtības labā.

Visi šie trūkumi savā tēva sētā bieži vien viegli novēršami, bez kādiem lieliem izdevumiem, bet gan ar labu gribu un darba prieku. Un katras vienas nekārtības novēršana ir krietns solis uz priekšu apkārtnes labklājības pacelšanā un savas dzimtās zemes izkopšanā un izdaiļošanā. Vienmēr jāatceras, ka savu personīgo, tāpat savas dzimtas un saimniecības labklājību varam tikai tad celt, ja mazāk izdodam kā ieņēmam, t. i. ja taupām. Jāatmet ieradums visu pirkt gatavu, sākot ar maisu birku un grābekļa kātu.

Vienkāršākie priekšmeti jāpērot izgatavot mājās ar pašu līdzekļiem, tāpat sabojaīais — izlobīt pašu spēkiem.

Mazpulka sanāksmes jāapmeklē tāpat ziemā, kā vasarā, lai noskaidrotu un pārrunātu visus interesējošos jautājumus un lai, sadarbībā ar citiem dalībniekiem, veiktu arī kopējus darbus savas apkārtnes un visas dzimtenes labā.

Lai īsti un sirsnīgi varētu mīlēt savu dzimto zemi, tad tā labi jāpazīst, jāzina viņas pagātne, mūsu senču dzīve un darba īpatnības dažādās laiku maiņās. Lai saprastu tautas dzīvi, jāiepazīstas ar savu vistuvāko apkārtni — ar savu dzimto sētu,

savu pagastu. Vispirms katram der painteresēties par savas dzimtas izcelšanos, par viņas likteņiem. Tāpat no kura laika pastāv tās mājas, kur katrs dzīvo, kas agrāk tur dzīvojis un strādājis. Katram mazpulka dalībniekam jāpazīst arī sava pagasta ģeografija, jābūt skaidrībā par pagasta vēsturi, izcelšanos, izveidošanos u. t. t. Katram jāpazīst un jāzina sava pagasta saimniecības, kas labākas, kas sliktākas un kādu iemeslu dēļ, tāpat jāpārzina pagasta pašvaldība, biedrības un organizācijas.

Interesanti ir aprakstīt nostāstus, kas saistās ar kādu zināmu vietu pagastā — piem. kādu ezeru, upi, kalnu. Katram jāzina arī ievērojamākās pagasta mājas, kā tas radušās un arī visas tās vietas, kuŗām sakars ar vēsturiskiem notikumiem vai nu no sentēvu klaušu laikiem vai jaunlaiku brīvības cīņām. Ar labu gribu var atrast visādus vecus dokumentus, var arī pēc nostāstiem aprakstīt. Šādus aprakstus mazpulku dalībnieki var izstrādīt savu darbu apskatē un vēlāk sakopot savā krātuvē. Ļoti vēlams kam tas iespējams, pievienot arī fotografiskus attēlus.

Sevišķi jauks mazpulku dalībnieku darba lauks ir uzzināt pēc arķīvu grāmatām un nostāstiem tās dzimtas pagastā, kas ilgākus gadus paaudzi no paaudzes ir vadījušas vienu un to pašu saimniecību un sarīkot šo dzimtu godināšanas vakarus, apmeklējot centīgos zemes un savas sētas kopējus un iepriecinot ar kādu balvu vai priekšnesumu.

Mazpulku jaunatnei vispār jāorganizē savā pagastā vai pilsētā ilggadīgu strādnieku un centīgo saimnieku godināšana, savienojot to ar t. s. „vakarēšanu". Nevajag sarīkot kādu plašu sarīkojumu ne biedrības namā, ne skolā, bet tieši pašas godināmās personas mājā. Mazpulka vadītājs vienojas ar godināmo personu un mazpulka dalībnieki lūdz ierasties kādā pievakarē godināmās personas mājās — tuvākos radus, draugus un kaimiņus, lai kopīgi pieminētu godināmās personas darbus un nopelnus, pārrunātu agrāko laiku sadzīves un tagadējā laika jautājumus, kopēji padziedātu, parotaļotos, padejotu. Mazpulka dalībnieki šādā „vakarēšanā" var apsveikt un iepriecināt godināmo ar kādu velti — adresi, ar ziediem vai kādu citu pašu mazpulka dalībnieku darinātu dāvanu. Mazpulku vadītājs un mazpulku inspektors vai rajona agronoms — ar piemērotām uzrunām.

Tuvinieki un kaimiņi ierodoties var ņemt līdzi dažādus pašu gatavojumus, cepumus u. t. t., t. s. „groziņus". Mazpulka dalībnieces var būt „vakarēšanas" saimnieces, kas pacienātu ar atnestiem ciemkukuļiem. Šāds godināšanas vakars savu tuvāko sabiedrībā neprasīs nekādus izdevumus un paies daudz lielākā sirsnībā un saskaņā, jo visi vakara viesi būs paši aktīvi dalībnieki — līdzrunātāji, dziedātāji, spēlētāji u. t. t., nekā plašie izrīkojumi, kur sanāk daudzi sveši, daudzreiz tikai gadījuma cilvēki bez tuvākas intereses un nav iespējama sirsnīgāka tuvība.

Pēc šādas „vakarēšanas" tās dalībnieki jutīsies tuvāki, draudzīgāki, kā vienas kopējas saimes locekļi un savstarpējās pārrunās, dziesmās un sadzīvē veicinās saprašanās un vienības garu vecās un jaunās paaudzes starpā. Arī pašam godināmam šāds vakars būs patīkamāks un mīļāks, un viņam dāvātā sirsnība vēl ilgi paliks atmiņā. Jaunās paaudzes atzinība un līdzdalība krietna darba godināšanā būs liels gandarījums darba veicējam un pašai jaunatnei jauks piemērs — būt uzticīgai darbam un pienākumam. Šāda „vakarēšana", savienota ar nelielām svinībām, jaunatnei dotu daudz vairāk laba un vērtīga nekā parastais izrīkojums un nākotnē mūsu tautā atdzimtu labais senču tikums — satikties radam ar radu, kaimiņam ar kaimiņu tuvā draudzībā un savstarpējā uzticībā, darot gaišu un prieka pilnu visu dzīvi.

Mazpulku dalībnieces soļo Daugavpils nometnē

KĀRTĪBA UN IZTURĒŠANĀS

Ar pārbaudītu pacietību

A. SKALDA

Ar patiesu labpatiku mēs raugāmies uz cilvēku, kas pret citiem izturas vienmēr vienkārši un laipni, kas katrā savā kustībā ir brīvs un noteikts, kas nedara neko paviršu un pārsteidzīgi, bet kura rīcība ir arvien labi pārdomāta un pareiza. Sastapšanās ar tādu cilvēku atstāj gaišu, patīkamu noskaņu, un dažreiz vēl ilgi, ilgi mēs nevaram aizmirst to.

Te neviļus rodas jautājums, kas tad ir šie izredzētie un kā viņi par tādiem kļuvuši? Un vai patiesi ar labu gribu nebūtu iespējams viņiem līdzināties? — Liekas gan, ka nevienam nav liegts palikt par tādu, bet tas prasa tikai daudz domāt par pašaudzināšanu, par pašsavaldīšanos, un sveša nedrīkst būt arī smalkjūtība.

Runājot par pašaudzināšanu, nevar paiet garām pacietības jēdzienam. Daudz svarīgi darbi ir izdarīti ar nopietnu gribas spēku, bet visur tur, kur darāmi grūtākie un rūpīgākie darbi, nepietiek vairs tikai ar gribas spēku vien, te noteikti talkā ir jāpieaicina arī pacietība. Tikai ar lielu pacietību ir uzceltas Ēģiptes piramides un visas tās milzu baznīcas, kas vēl mūsu dienās tiek apbrīnotas. Gluži tas pats ir ar seniem krāšņiem mākslas darbiem, kas, bez šaubām, prasījuši daudz bezmiega nakšu un neskaitāmu mēģinājumu.

Tā nekad dzīvē netikt uz priekšu!

Arī visi svarīgie pētījumi un atradumi ir veikti tikai ar pacietību. Šinī ziņā nozīmīgs ir pazīstamais sakāmvārds, ka neviens meistars nekrīt no debesīm. Tas nozīmē, ka katram cilvēkam, vienalga, kādā nozarē viņš strādātu, ar lielu pacietību un neatlaidību ir jāvingrinās savā arodā, lai kļūtu par meistaru.

Tāpēc pavisam nepareizi ir uzskatīt pacietību par muļķīgu labsirdību, jo īsta pacietība ir tas lielais spēks, kas nekad neizsīkst. Ir cilvēki, kas no dabas apveltīti ar lielu enerģiju, dedzīgu sajūsmu un varenu apņemšanos, bet pirmā neveiksmē viņi zaudē savu drosmi un pamet iesākto darbu pusceļā, jo vienkārši pietrūkst pacietības mācīties no savām kļūdām. Ir arī tādi cilvēki, kas uz īsu brīdi var panest lielas sāpes un var atļaut pat sevi mocīt, bet tiklīdz viņu ciešanas ilgst gadiem, tad tie trako, zaudē visu mieru un raud kā mazi bērni. Bet par pacietību sauc to milzu spēku, kas pat nemierīgam un trauksmainam cilvēkam liek sacīt: es esmu mierīgs, es varu gaidīt.

Liekas, ka nav neviena, kas kādā acumirklī nebūtu spilgti izjutis, cik nožēlojams ir cilvēks bez pacietības un kas nebūtu vēlējies nest šo pacietības kroni. Tāpēc jau agrā jaunībā vajadzētu vingrināties un mācīties pacietību. Un ja dažreiz, kādu darbu sākot, pietrūkst pacietības to nobeigt, tad tādā momentā jāatceras, ka patlaban daudz svarīgāk ir pārbaudīt savu pacietību un tikai tādēļ vien darbs jāturpina.

Pacietībā var vingrināties, iesākot ar sīkumiem. Ja kādam, no rīta velkot savus zābakus, samezglojas auklas un viņš sāk pukoties, uztraukties un bārties, vai arī lielās dusmās ķeŗ nazi un sviež zābakus kaktā, tad droši var teikt, ka tāds nekad savā dzīvē netiks uz priekšu, jo viņš būs bezspēcīgs un nevarīgs pat niecīgākos dzīves sarežģījumos. Bet ja kāds pamēģinās atraisīt auklas mierīgā garā un bez kurnēšanas, tad jau īsā laikā tiks veikts ne tikai nepie-

ciešamais darbs, bet arī uzvarēta nepacietība, un reizē ar to viņš iepazīsies ar izturības lielo spēku, kas katram var kļūt likteņīga viņa turpmākajā dzīvē.

Arī tad, kad pavedienu nevar ievērt adatā, kad rakstot mats ieķeras spalvā, kad, nopietni strādājot, kāds troksnis traucē, vai arī kad kāds kaitina un grūti savaldīties, tad vienmēr vajaga domāt, ka nupat ir laba izdevība vingrināties pacietības iegūšanā.

Kāds ievērojams paidagōgs stāsta savā romānā, ka notiesātais zaglis, stāvēdams pie karātavām, sacījis bendem: „Ak, ja mans tēvs būtu mani pieradinājis vakaros kārtīgi nolikt savu apģērbu, tad es še tagad nestāvētu." Šinīs vārdos izskan gaŗš un bēdīgs stāsts par to, ka lielas un svarīgas lietas izaug no vismazākām nolaidībām. Pavirša izturēšanās vienā vienīgā gadījumā, kaut vai kāda apģērba gabala nevērīgā nomešanā, atstāj sliktu iespaidu uz visām citām cilvēka darbībām un liek tām apstāties pusceļā, gluži tāpat kā vismazākā rūpība kādā niecīgā darbā atstāj apbrīnojami svētīgu iespaidu.

Lai pieradinātos pie sistēmatiskas kārtības, sākumā ir vajadzīga liela pacietība. Te nepietiek ar to, ka laikmetiem uznāk kārtības drudzis, kuŗā tad visu priekšzīmīgi sakārto, bet jau otrā dienā viss tas aizmirsts, un nekārtība ņem atkal virsroku.

Kas kārtīgs sīkumos, tas pratīs kārtīgi apsvērt katru savu rīcību

Ja mazas nolaidības nav pārvarētas, tad visa lielā kārtošana neko nepalīdz. Kas grib būt kārtīgs, tam jāpieradinās nolikt katru lietu savā vietā, un kas būs iesācis vakaros salikt savas drēbes kārtīgi uz krēsla, tas arī zinās, ka, darbu beidzot, visi darba rīki jānoliek katrs savā vietā. Bet kam sveši nebūs šie kārtības sīkumi, tas arī pratīs kārtīgi apsvērt katru savu rīcību un paredzēt katras darbības sekas, lai arvien īstā laikā atturētos no nekārtīgas dzīves.

Tādēļ katram, kas grib darīt kaut ko pašaudzināšanas labā, vispirms ir jānorūda sava pacietība, jo pašaudzināšana ir viens no tiem nopietniem darbiem, kas prasa ne tikai gribas spēku vien, bet arī lielu, neatlaidīgu un pārbaudītu pacietību.

Augstāk karogu!

Viktors Zariņš,
432. Jelgavas valsts skolotāju institūta mazpulkā

Augstāk karogu,
Lai tas stalti plīvo!
Pulcina jaunatni,
Tēvijai, kas dzīvo.
Brašāku gaitu,
Čaklākas rokas,
Dziedam dziesmu raitu,
Darbā lai mums sokas.

Agrs rudens

Ada Puriņš,
498. Valmieras pagasta mazpulkā

Kā skumjas sirdī rodas,
Nu redzot rudeni.
Kad saule projām dodas
Uz citu pasauli.
Bet reizi putnu dziesmas
No jauna atskanēs.
Tad mīrdzēs staru liesmas,
Kas dabu atjaunos.

Vecajam zemniekam

Arvīds Osītis

Visa valgme, kas no rudzu lauka,
zilās acīs mirdz kā ezers tam . . .
Un tās rūpes, kas reiz darbā plauka,
ved kā ceļš uz dienām gaišākām . . .
Naktīs klusās staigājis viņš druvās,
klausoties, kā līcī grieze griež . . .
Vārpas mīlējot kā rīta stundas tuvās,
kas pār pļavām baltu miglu sviež . . .
Rokas cietas, nebaidās kas darba,
stundas laidušas bez skaita gaŗām jau,
neskumstot, ka daža bij jo skarba,
un kā simtām prieka mirdzas nav . . .
Vecais draugs, ļauj klusi paspiest roku
iemest skatu tavās zvaigznēs vēl . . .
Drīz būs nakts un noslēgs dzīvei loku,
kas kā ogle pelnos gaiši kvēl — —
Druvās atkal līgos zelta kvieši,
zaļās pļavās sanot izkapts trauks
Jaunie nāks un zemei slēgsies cieši,
tavu vārdu mūžos viņi sauks.

Rādīsim priekšzīmi satiksmē

A. GRĪNBLATS

Valsts labklājībai pieaugot, taisa jaunus ceļus, šosejas, ielas, dzelzceļus: paplašinās satiksmes līdzekļu daudzums un pieaug ātrums. To mēs vērojam mūsu dzimtenē, jo jaunais laiks ienesis jaunus darbus un centienus visās dzīves nozarēs un līdz ar to arī satiksmē, kas nemitīgi uzlabojas un paplašinās kā lielpilsētā tā arīi provinces pilsētās un uz laukiem.

Bet bieži vien mēs nezinām, kā šīs labierīcības pareizi izmantot, mēs nesaprotam, vai vienā otrā gadījumā mēs rīkojamies pareizi vai nē.

Mazpulku jaunatnei jāiet mūsu jaunatnes pirmajās rindās arī šī ļoti svarīgā jautājuma kārtošanā. Būtu maldīgi domāt, ka satiksmes noteikumi būtu attiecināmi tikai uz lielpilsētu vai lielāku provinces pilsētu iedzīvotājiem. Tieši lauku un mazāko pilsētu iedzīvotājiem vislabāk jāpārzina satiksmes noteikumi. Ja kāds dzīvo uz laukiem, tas vēl nekā nenozīmē: pēc īsa laika viņš var nokļūt pilsētā vai pat lielpilsētā, bet tad mācīties noteikumus būs par vēlu.

Pašreiz izdara obligātu satiksmes noteikumu zināšanu pārbaudi šoferiem, motocikletistiem, važoņiem, ratiņstūmējiem u. c. Tādēļ arī minēto satiksmes līdzekļu lietātāji noteikumus pārzinās un darīs visu, lai novērstu nelaimes gadījumus.

Turpretīm riteņbraucēji, pajūgu lietātāji un sevišķi gājēji bieži neievēro noteikumus, gan nepārzinādami, gan arī tīšām tos pārkāpdami.

Šeit sniegšu galvenos noteikumus, kas katrā ziņā būtu jāievēro.

1) Ejot pa ietni, turies vienmēr labajā pusē. Pretējā gadījumā tu traucēsi satiksmi.

2) Neej pa brauktuvi, jo tā tava dzīvība būs pastāvīgās briesmās.

3) Nokļūstot ielu krustojumā, raugies, vai kārtībnieks nav noslēdzis ielu gājējiem. Ja iela noslēgta, paliec uz ietnes.

4) Ja krustojumā iela brīva gājēju satiksmei, tad neej pa diagonāli, bet ej šķērsām pāri vienai ielai un pēc tam atkal otrajai.

5) Krustojot ielu, līdz pirmajai pusei raugies pa kreisi, bet, nokļūstot līdz ielas vidum, uzmanies no braucējiem, kas tuvojas no labās puses.

6) Ja, ielu šķērsojot, tu apjūc, vai, briesmām no vairākām pusēm draudot, nevari vairs orientēties, tad apstājies un pacel roku — kārtībnieks tev palīdzēs. Ja tu apjukumā skriesi, tad var notikt smags nelaimes gadījums.

Tu vari justies drošs, aizsniedzis „aizsargsaliņu".

7) Palīdzi akliem, ja tie dienā paceļ karodziņu, bet naktī dod signālu ar elektrisko spuldzi. Paņem tos aiz rokas un pārved ielai pāri. Tāpat palīdzi vecākiem un slimiem.

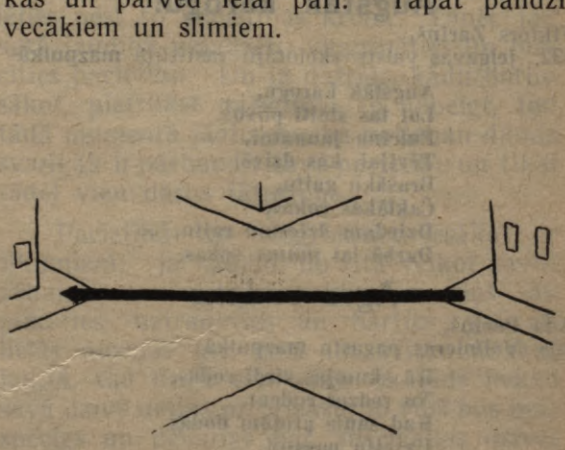

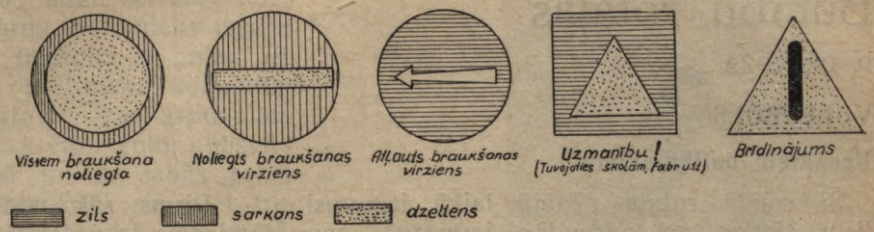

Zīmes satiksmes regulēšanai uz ceļiem

8) Tu labi darīsi, ja uz ielas un ietnes nemetīsi papīrus, ēdienu atliekas u. c., jo šie priekšmeti vispirmā kārtā padara ielu netīru un otrkārt, veicina nelaimes gadījumus. Piemēram, augļu mizām uzkāpjot, cilvēkam var slīdēt kāja un var pakrist.

9) Nekāp tramvajā vai autobusā un neizkāp no tiem, ja tie atrodas kustībā. Ar nepareizo rīcību tu vispirms pārkāpsi likumu un otrkārt, tava veselība un pat dzīvība būs briesmās.

10) Izkāpjot no tramvaja, neturies ar labo, bet gan ar kreiso roku, speŗot soli ar labo kāju, jo tā tu izsargāsies no nelaimes gadījuma, ja vagons sāktu pēkšņi kustību. Skaties, vai no labās puses nedraud briesmas.

Ja tu lietā divriteni, tad:

1) nebrauc bez roku palīdzības. Tas tev šķiet esam varonīgi, bet, nokļūstot ielu krustojumos, tu nespēsi uzreiz ieturēt pareizo virzienu, un nelaimes gadījums būs bieži vien neizbēgams.

2) Ievēro, ka nav atļauts braukt uz divriteņa 2 personām reizē.

3) Nebrauc pa ietni un ievēro mērenību ātrumā.

4) Nepieturies pie citiem satiksmes vai transporta līdzekļiem.

5) Negaidi skaņu signalus, jo pie mums ievesta klusā satiksme, bet gan uzmanies, vērojot pretimbraucējus un arī braucējus no mugurpuses.

6) Nogriežoties pa kreisi, brauc pa lielo riņķi, lai ielu krustojumu centrs paliktu pa kreisi.

Nogriežoties pa labi, brauc pa mazo riņķi, cieši gar ietni.

7) Brauc garām priekšējiem braucējiem tikai gar kreiso pusi.

8) Nepiemirsti, ka bērniem līdz 15 gadiem aizliegts braukt uz divriteņa pa galvenām satiksmes ielām.

9) Ievēro brīdinājuma un kustības regulēšanas zīmes:

Noslēdzot šos norādījumus, gribu vēl minēt, ka satiksmes noteikumi nākotnē būs jāzina katram pilsonim, jo tikai tad mēs būsim spējīgi pildīt pienākumus pret valsti un sevi pašu.

Valsts, kas izdod likumus, rūpējas par visas tautas labklājību, tādēļ pildīsim arī satiksmes noteikumus ar pcisku un lielāko apziņu.

Dzejols

Elmars Ļūļāks, 43. Aiviekstes mazpulkā

Dus silta krēsla meža malā,
Un zemes vīraks augšup plūst.
Redz arāju jau vagas galā,
Un melnas rudās noras kļūst.

Drīz graudi zeltaini tur kritīs,
Drīz pirmais asnu zaļums zels.
Un vārpas čukstot galvas kopā sitīs,
Un klusu prieku sējējam tās cels.

Nāks prātā viņam rudenīgās dienas,
Kad lapu karmīns birzē degs.
Kad graudu rindas vārpu vārpās sienas,
Un rudens saules stari visu segs.

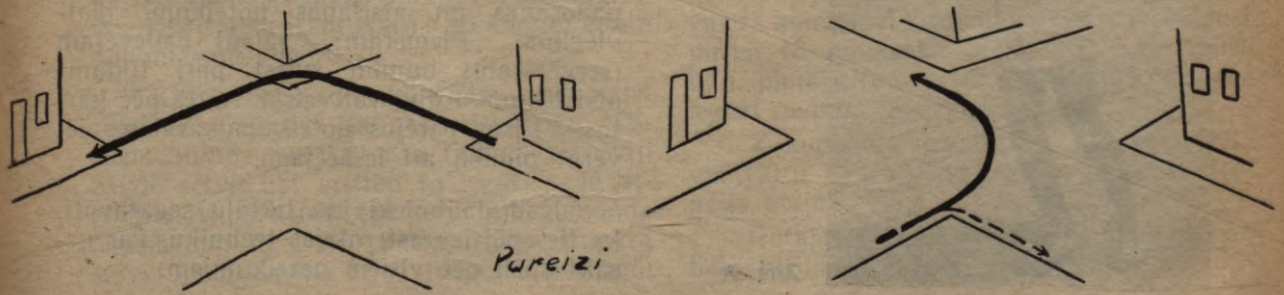

Bumbu rotaļas

P. DŽINDŽA

VOLEJBOLS

Vecākiem dalībniekiem

Šī solīdā rotaļa pēdējā laikā ieguvusi lielu cieņu gan pusaudžu jaunatnē, gan pieaugušos. Volejbols jau uzskatāms par sporta rotaļu, vai kā parasti saka — sporta spēli.

Laukums. 9 × 18 m taisnstūris, pārdalīts vidū ar tīklu. Pēdējais piestiprināts laukuma malā pie mietiem, statīviem, vai telpas sienām. Tīkla garums 18—18,5 m, platums 60 cm—1 m. Tas piesienams tā, lai virsējā mala nostieptā stāvoklī atrastos 2,25 m no zemes. Zem tīkla novelkama taisne, kas pārdala laukumu (skat. zīm.). Visām līnijām jābūt labi saredzamām.

Dalībnieku skaits — 12 (neizejot sacensībās ar citām komandām, šis skaits var būt arī vai nu lielāks, vai mazāks), kas sadalās 2 komandās. Katra komanda novietojas savā puslaukumā — divās rindās, katrā pa 3 dalībnieki. Pirmās rindas dalībnieki nostājas apm. 1 m no tīkla, aizmugures — apm. 2—3 m no gala līnijas (skat. zīm.) Pirms rotaļas sākuma izlozē laukumu un sācēju komandu.

Zīm. A

Pirms sāk nodoties volejbola spēlei, ieteicams izdarīt dažus vingrinājumus. Te labu pamācību dod Ķirkuma, Oša un Straumītes grāmata „Vingrošanas rotaļas un sporta spēles". Tur teikts: „Sagatavošanās vingrojumi būtu: roku un kāju izejas stāvokļi (pirms un pēc atsišanas), atsitot augstās un zemās bumbas ar abām un vienu roku; bumbas padošana. Sagat. vingr. var izvest sekojošā kārtībā: komandas nostājas laukumos ar seju pret tīklu; vadītājs nostājas laukuma malā, izpilda dažus atsišanas paņēmienus un liek pēc tam tos spēlētājiem atkārtot. Piemēram uz: „viens" parādīt roku un kāju stāvokļus atsitot augstās bumbas (skat. zīm. A) uz: divi! — roku stāvokli pēc atsišanas, uz: trīs! atgriesties pamatlīnijā. Pēc tam atkal parādīt roku un kāju izejas stāvokļus pie zemo bumbu atsišanas (zīm. B), kā arī atsišanu no kreisās un labās puses ar abām un vienu roku (plaukstu) un t. t. Tālāk vingrināties pārejās no augstā atsitiena (roku un kāju stāvokļiem) uz zemo un otrādi. Beidzot jāvingrinās bumbas atsišanā. Piemēram, kāds no spēlētājiem pasviež bumbu uz augšu un, kad tā krīt uz zemi, sit to pāri tīklam. Kāds no pretējās komandas spēlētājiem (kuram parocīgāk) saķer to un tādā pašā kārtībā sit atpakaļ — tīklam pāri. Vēlāk var bumbu neķert, bet tūliņ atsist. Ja bumba nokrīt zemē, tad tas spēlētājs, pie kura bumba tuvāk, paņem to, pasviež uz augšu un sit tīklam pāri. Kad bumbas atsišana puslīdz iet, tad var mēģināt spēli, pie kam no sākuma bumbas padošanas un atsišanas noteikumi jāatvieglina. Piemēram: jāļauj padevējam (servētājam) bumbu sviest pāri tīklam: atsist bumbu divi vai vairāk reizes pēc kārtas. Visus pārējos noteikumus vēlams ievērot pilnībā arī iesācējiem.

Kad dalībnieki jau tiktālu sagatavoti, ka tie spēj izprast rotaļas techniku, var uzsākt spēli pēc visiem noteikumiem.

Rotaļa sākas, kad iesācējas komandas labā aizmugures spārna dalībnieks izgājis ārpus laukuma (zīm. norādīts ar bultu) un uzsauc „sāku". Ja pretinieku komandas dalībnieki atbild „gatavi", tad ārpus laukuma stāvošais ar kreiso roku pasviež bumbu mazliet gaisā un ar labās rokas plaukstu (to turot vertikāli) sit pāri tīklam, ar nolūku iesist pretinieka laukumā. Bumba nedrīkst skārt tīklu, vai izlidot ārpus laukuma. Ja tas noticis, servētāja komanda zaudējusi serves tiesības — tās pāriet otrai komandai. Līdz ko bumba pārlidojusi tīklu, servētājs steidzas savā vietā. Pretinieki cenšas bumbu atsist, lai tā nenokristu viņu laukumā. Parasti padoto bumbu uztver aizmugures rinda un pasit gaisā tā, lai priekšējās rindas dalībnieki to uztvertu un pārsistu pretinieka laukumā. Saprotams, to pašu dara arī iesācēja komanda. Tā bumba lido bez apstājas no vienas komandas rokām uz otrām. Atsitot bumba drīkst pieskārties tīklam. Bumbu pārsitot, nedrīkst ar rokām skārt tīklu, rokas, kājas, un ķermenis nedrīkst atrasties pāri, vai zem tīkla pretinieku laukumā. Ja tas noticis, servētāji zaudē servi (to iegūst pretinieki), bet ja pārkāpums izdarīts no atsitējiem, tad servētāji iegūst vienu punktu un var servi turpināt. Tāpat servētāji zaudē servi, ja bumba, servējot vai atsitot izlido, ārpus laukuma, vai ar serves sitienu tā pieskaras tīklam. Ja servētāja komanda, vai nu tūlīt servējot, vai pēc atsitiena, iesit bumbu pretinieka laukumā, tai skaita vienu punktu. Ja atsitēji iesit bumbu pretinieka — servētāja laukumā — tie iegūst bumbu servei. Tā tad punktus iegūst vienīgi servētāja komanda. Punktu vai tiesību uz servi iegūst arī tad, ja kāds pretinieku komandas dalībnieks patur bumbu par ilgu rokās, vai pasit to vairāk kā vienu reizi no vietas. Bumbu drīkst atsist katrs dalībnieks divas reizes, bet ne no vietas, jābūt atsitušam starpā arī kādam citam dalībniekam.

Katra komanda no vietas var atsist tikai trīs reizes. Ja pēc trīskārtīga atsitiena bumba nav pārsista tīklam, servētāji zaudē servi, bet atsitēji to iegūst. Ja atsitēji nav pārsituši, tad servētāja komanda iegūst punktu. Pēc katra iegūta punkta servētājiem tiesība servi turpināt līdz tam

Zīm. B

laikam, kamēr nenotiek kāda no minētām neveiksmēm vai kļūdām, pēc kam servi iegūst pretinieki. Bumba atsitama abām rokām (plaukstām), bet nav kļūda, ja atsit tikai ar vienu roku. Tomēr vienas rokas atsitiens ir neērtāks un neveiklāks, tādēļ reti kad sasniedz īsto mērķi.

Pēc katras no pretnieka iegūtas serves dalībnieki mainās vietām: pirmais nonāk otrā vietā, otrais trešā. Maiņa notiek par vienu vietu — saules virzienā.

Pēc minētiem noteikumiem rotaļu vada tiesnesis. Tas arī norāda, kuŗai komandai tiesība uz servi un izšķiŗ bez pretrunām, visus pārpratumus. Ja pielaista kāda kļūda vai pārkāpums, tiesnesis ar svilpienu pārtrauc spēli un norāda, kuŗai komandai jāservē. Tiesnesis arī izsauc, cik punktu kuŗai komandai skaitās. Izsaucot pa priekšu sauc tās komandas punktu skaitu, kuŗai izsaukšanas brīdī tiesība uz servi.

Parasti spēlē 3 laikos. Katrā laikā vienai no ķomandām jāsasniedz 15 punkti. Uzvar tā komanda, kuŗa divos laikos sasniegusi pirmā 15 punktus. Zaudē tā, kas iegūst min. punktu skaitu tik vienā laikā, vai neiegūst nemaz. Skaitliski apzīmē:

X komanda uzvareja Y komandu 3:1, vai 3:0 u. t. t. Visus iegūtos punktus tiesnesis atzīmē.

Rotaļa prasa stingru disciplīnu, bet ne lielu piepūlēšanos.

Audzini un veido sevi

Leitn. RAMANIS

Jaunais draugs, kas arī tu būtu pēc dzimuma un attīstības — tu gribi ar prātu, domām, sirdi, rokām un veselību celt arvienu spožāku savu valsti un darboties savas tautas labā. Tava karstā griba jau ir laba daļa no darba. Griba tevi vedīs pa tiem ceļiem, pa kuŗiem tu tuvosies sava uzdevuma pildīšanai, tev tikai j ā v a r tie ceļi iet. Šos ceļus tu varēsi iet, ja tu būsi vesels, modrs, brašs un daiļš kā miesā tā garā. Lai tu šīs spējas varētu izkopt un kāpināt, tad tev vajadzīgas zināšanas, k ā t o d a r ī t! Tev jāzina, ka miesas un gara spēju saskaņotai attīstīšanai vajadzīgi vēl vingrinājumi, proti — savs ķermenis tev jāvingrina tā, lai vingrināšanas līdzekļi attīstītu t ā s m i e s a s s p ē j a s, k a s v e i c i n a g a r ī g o s p ē j u a t t ī s t ī b u. Tu jautāsi, ko un kā tad darīt? Ņem vērā, ka tavs ķermenis attīstībai prasa:

1. svaigu gaisu, kuŗā jānotiek dzīvei un kustībai,

2. tīru ūdeni, kas vajadzīgs ķermeņa tīrības uzturēšanai, tā norūdīšanai un slāpju veldzēšanai;

3. saules staru un gaismas, kas iznīcina slimības dīgļus, norūda un uzlabo veselību,

4. vienkāršu un nepārspīlētu uzturu, — jāēd tad, kad ēst gribas un ne par daudz; uzturs ir tas, kas mašīnai degviela, kas ēkai materiāls, tam jābūt sātīgam, garšīgam, viegli sagremojamam un tadam, kas nebojā zobus. Dārzāji, saknes, augļi, piens, maize, ne pārāk daudz gaļas un taukvielu,

5. kustību, kas vajadzīga, lai ne tikai uzturētu ķermeņa spējas iepriekšējā līmenī, bet tās celtu. Kustības izdara muskuļi un cīpslas, kopā ar kauliem un locītavām, līdzdarbojoties pastiprinātai elpošanai, asinsriņķošanai un nervu darbībai, kā arī visam pārējam ķermenim;

6. gara līdzdarbību: nepietiek ar kustību vien, kauču tā tiktu izdarīta vislabākos apstākļos, jāraugās, lai kustība būtu savienota ar labu garastāvokli, darba un dzīves prieku, lai kustība būtu darbs vai vingrinājumi — pēc tās jāiestājas apmierinātam garastāvoklim. Centies brīvā laikā daudz spēlēties un rotaļāties. Rotaļās un spēlēs, kā arī citos kopīgos vingrinājumos esi savā rīcībā godīgs, taisns un pieklājīgs.

Tā tad, jaunais draugs, l a i t u b ū t u v e s e l s, m o d r s, b r a š s u n s k a i s t s, l a i t e v b ū t u l a b a i e k š ē j ā u n ā r ē j ā s t ā j a — t e v k u s t ī b a (lai tas būtu darbs, rotaļas, spēles, pastaigāšanās vai dzimtenes apskatīšanas gājieni vai braucieni, slēpošana, peldēšana vai citi vingrinājumi) j ā s a i s t a ar i e s p ē j a m i b a g ā t ā k u g a r a l ī d z d a r b ī b u u n j ā i z d a r a p ē c i e s p ē j a s s v a i g ā g a i s ā u n s a u l ē, k ā a r ī j ā s a v i e n o a r m a z g ā š a n o s u n p e l d ē š a n o s, p a r e i z u u z t u r u u n v e s e l ī g u d z ī v i.

Tu jautāsi — kāda tad ir veselīga dzīve? Ja tu ievērosi veselības noteikumus un izvairīsies no kaitīgiem paradumiem, tad tava dzīve būs veselīga. Tomēr ar to nepietiek — tauta no tevis prasa vairāk: tev arī apkārtnes dzīve jācenšas padarīt veselīga, jācenšas apkārtne atturēt no kaitīgiem paradumiem un arī tā jāmāca celt labu un stipru savu dzīvi, lai labāk varētu kalpot savai valstij!

1—3. Sliktas stājas 4. Laba stāja

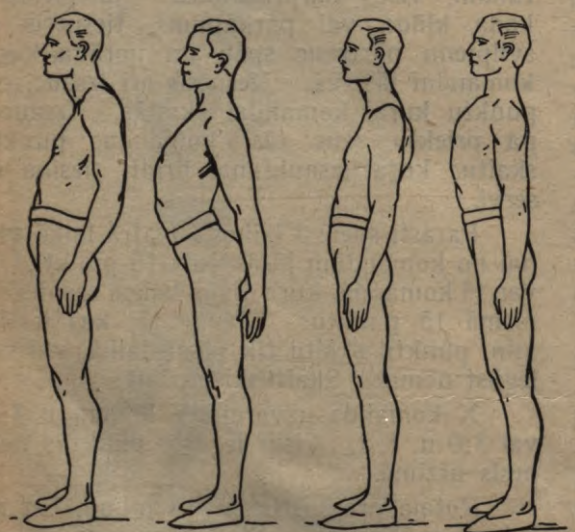

Tādēļ centies pats un māci citus:

1. Vēdināt no rīta un pirms gulētiešanas istabu.

2. Katru rītu tūliņ pēc piecelšanās izdarīt rīta vingrošanu dažādu kustību veidā 5—10 min.

3. Pēc vingrošanas uzkopt istabu un mazgāt rokas, seju, ausis, kaklu, krūtis, pakāpeniski pieradināties pie visa ķermeņa norīvēšanas ar istabas temperātūras ūdeni, iespējami biežāk mazgāt kājas, mazgāt rokas pirms ēšanas un pēc darba; vēlams pēc darba vai vingrinājumiem peldēties.

4. Tīrīt pēc ēšanas zobus un skalot muti, atcerēties, ka zobiem daudz labāk patīk svaigs burkāns vai ābols, nekā zobu pasta.

5. Pareizi turēt ķermeni (galvenais — vidukli un galvu) sēžot, skolas klasē, darbā un visās pārējās vietās.

6. Pieradināties pareizi elpot caur degunu un neaizturēt elpu vingrinājumos un darbā.

7. Ievērot rūdīšanās un ķermeņa pakāpeniskas attīstības noteikumus:

a) pakāpeniski norūdīt ķermeni ar gaisu un sauli (saulē apsegt galvu),

b) pakāpeniski norūdīties ar vēsu ūdeni (neslapināt matus aukstā ūdenī!),

c) neattīstīt savas spējas pēc pulksteņa vai attāluma, bet gan pēc sajūtas — slikta sajūta vai nogurums ir biedinājums, ka ķermenim iet grūti un otrreiz viņš tavām pavēlēm var neklausīt. Tomēr ķermenis jātur gatavībā nepieciešamības vai briesmu gadījumos klausīt gribas pavēlēm līdz galīgai spēku izsīkšanai.

8. Rūpēties par dzīvokļa, mācības un darba vietas tīrību:

a) neņemt ar netīrām rokām kopējas lietošanas priekšmetus,

b) turēt tīrībā miesas un gultas veļu,

c) sekot ēdamistabas un galda tīrībai,

d) sekot kopējas lietošanas telpu tīrībai un ievērot to lietošanas noteikumus;

e) pirms gulētiešanas nomazgāties un

Slikti ķermeņa stāvokļi rakstot

izdarīt dažus elpošanas vingrinājumus; neiet gultā apautām kājām.

9. Nesmēķēt un nedzert alkoholiskus dzērienus, sevišķi uzmanīties, ja tevi uz to grib ierosināt ar tavas patmīlības aizkaršanu: „Nu ko tu baidies!“ „Kas tu par vīrieti!“ Cilvēks ar to atšķiras no dzīvnieka, ka viņš dara to, ko atzīst par labu un to, ko pamatoti grib. Centies ar to pamazām iepazīstināt arī apkārtni.

10. a) Iemācities pareizi iedalīt un organizēt kā darba tā atpūtas dienu;

b) iemācities pareizi mainīt darbu ar atpūtu, pie kam pēc grūta un vienpusīga darba vispirms jāizpurina nodarbinātie muskuļi un viegli jāpadarbina nenodarbinātie („jāatliec mugura“).

11. Rūpēties par pareizu uzturu:

a) ēst vienkārši un ne par daudz (pārēšanās bieži kaitīgāka par badošanos!)

b) ēst no atsevišķa trauka un noteiktās reizēs.

12. Lietot tādu apģērbu un apavu, kas sevišķi nesaista kustības, nespiež un laiž gaisu cauri, pie kam:

Laba sēde Slikta sēde

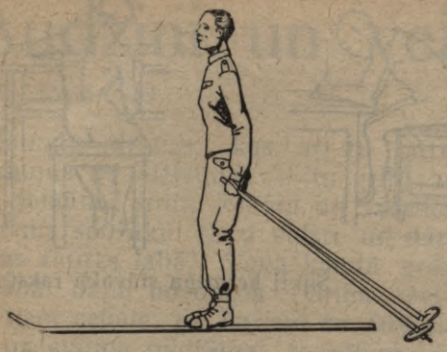

Laba slēpošanas stāja

a) censties ievest atsevišķu darba un atsevišķu fizisku vingrinājumu apģērbu — bieži tas gandrīz neko nemaksās, bet vairos veselību. Fizisku vingrinājumu apģērbam jābūt tādam, kas iespējami vairāk atsedz ķermeni saulei un gaisam, ja tikai laika apstākļi to atļauj;

b) nēsāt piemērotu apavu — lai tas nespiestu, sevišķi izvairities no pārspīlēti augstiem papēžiem un šauriem purniem;

c) turēt apģērbus un apavus tīrus.

Man liekas, jaunais draugs, ka tu sāc nogurt no daudzām prasībām un taisies jau atmest tam ar roku, tomēr prātīgāk tu izdarīsi, ja pakāpeniski šīs prasības centīsies iemācīties un ievērot: tu vēl esi pietiekoši jauns — laika vēl diezgan — ar centību tu celsi savu dzīvi un lielo valsts ēku!

Bet ja iepriekšējās prasības tev jau labi pazīstamas un izpildāmas, tad iesim tālāk:

13. Iemācies peldēt, glābt slīkstošos un slēpot un lietot divriteni, šaut ar mazkalibra šauteni.

14. Iemācies sniegt pirmo palīdzību nelaimes gadījumos.

15. Apskati savas apkārtnes ievērojamākās vietas — kājām līdz 20 km, nepieciešamās lietas un uzturu ņem līdzi mugursomā.

16. Pirms katra vingrinājuma izdarīšanas — vai tas būtu kopējs vai savrupējs — atceries drošības noteikumus un vienmēr ņem vērā, kapārgalvība navdrošsirdība. Par drošsirdību var būt runa

Slikts atbalsts Labs atbalsts

tikai tādā darbā, kas nes labumu valstij, tautai vai sabiedrībai.

17. Iemācies vadīt kādu spēli vai vieglu sacensību, bet atceries, ka tev jāseko ne tikai spēles vai sacensības pareizai norisei, bet arī jāraugās, lai dalībnieki cīnītos godīgi, īsta latviešu goda vīra izturēšanās lai neļautu izpausties nekādām naida jūtām.

18. Viemēr atceries, ka tev sava ķermeņa spēju izkopšana jāsaskaņo ar militāro apmācību, savas tēvijas senatnes, tagadnes un nākotnes pazīšanu un izpratni un tēvijas mīlestības jūtu attīstīšanu un jāveido sava griba un visas īpašības tādā virzienā, lai tas iespējami labāk ļautu pildīt valsts vadītāju norādīto valsts darbu!

Jaunais draugs, mēs vēl tiksimies un runāsim par to, kā visus padomus labāk izprast un vieglāk izpildīt. Uz redzēšanos!

Labs skrējiens īsā attālumā

Mazpulku luga par zemi un zelta sirdīm

„Zemn. Domas" izd. iznākusi Arn. Lūša mazpulku luga 3 cēlienos „Zeme un zelts". Rudenis arvienu ir tas, kad visvairāk notiek mazpulku sarīkojumi un prasības pēc mazpulkiem un jaunatnei piemērotām lugām un uzvedumiem ir vislielākās. Sevišķi lieli šie pieprasījumi bija šoruden, un tāpēc A. Lūša luga ir iznākusi īstā laikā.

Autors, darqodamies mazpulku ideoloģiskā un audzināšanas darbā un labi pārredzēdams mazpulku centienus, ļoti veiksmīgi ietērpis tos lugas darbībā. Mazpulku idejas augstākais pamats: cilvēks ar zemes mīlestības un cilvēcības krietnuma zeltu sirdī izaug nemanot, neuzkrītoši. Mazpulku idejas tur nav paceltas uzbāzīgā vai nemākulīgā veidā, bet tās rodas pašas no sevis, līdzi nesdamas darba cildenumu, svētību un prieku.

Darbība lugā ļoti dzīva un satura ziņā stipri bagāta. Satura un notikumu bagātība vietām pat tik liela, ka mazākiem tēlotājiem var kļūt pasmaga, taču vērīga režisora acs viegli var tikt tam pāri. Arī valoda lūgā ļoti dzīva un ritoša, atskaitot pāris teicienus par mūsu valsts dzīves lielajiem notikumiem. Labai domai tur vajadzēja atrast citus vārdus.

Skatuviskais iekārtojums ļoti vienkāršs un piemērots arī vienkāršākiem apstākļiem.

Ad. E—

Gaisa iekarošana. Aviacijas pulka cietušo lidotaju palīdzības fonda izdevums

Cilvēki, laikam, vienmēr ir apskauduši putnus, tādēļ, ka tie var lidot. Gaisa iekaŗošana ir viļinājusi cilvēkus jau sirmā senatnē, bet viņu vēlēšanās sāk piepildīties tikai tagad, kad milzīgais technikas progress dāvājis mums tādas iespējams par kādām aizgājušās paaudzes varēja tikai sapņot.

Lai tie, kas interesējas par aviācijas vēsturi, varētu ātri iepazīties ar gaisa iekaŗošanā pārvarētām grūtībām un neatlaidīgā darbā gūtiem panākumiem, Aviācijas pulka cietušo lidotāju palīdzības fonds izdevis šo vērtīgo, 200 illūstracijām rotāto grāmatu, kur katram zīmējumam klāt pielikts paskaidrojums. Tur redzami — teiksmainā saules dēla Heliosa spārnoto zirgu vilktie rati, leģendārā Ikara traģiskais lidojuma noslēgums, brāļu Montgolfieru naivais lidošanas mēģinājums 18. g. simtenī, pasaules kaŗa ievērojamākie lidotāji, polāru zemju pētnieki un t. t. Grāmatas beigās pievienots pārskats par visjaunākiem sasniegumiem aviācijā vispār un arī par mūsu gaisa floti — un vispēdīgi — nākotnes aviācijas starpplanētu stacija. Grāmata lasāma ar lielu interesi.

Grāmatas cena Ls 1,— un tā dabūjama „Zemnieku Domas" grāmatu veikalā. L.

Arch. A. Dunga, M. Ķeņģis, J. Reņģe „Mājas iekšējā un ārējā izdaiļošana"

II pārstr, un papild. izdev. ar 252 lapas pusēm un zīmējumiem, J. Grīnberga izdevums. Šī grāmata 106 ir piaša un vispusīga. Tā sadalās trijas galvensā daļās: 1) Būvniecības darbi, 2) Iekšējā izdaiļošana, ar telpu iekārtošanas priekšmetu palīdzību, 3) daiļdārznieoība.

Būvniecībā ir doti daudzi praktiski padomi gan šaurākām, gan plašākām vajadzībām. Ir apskatītas jaunbūves, kā arī dažādas lietderīgas pārbūves un lielāki remonti. Vispusīgi aprakstītas apgaismošanas un apkurināšanas ierīces, kā lauku, tā pilsētu dzīvokļos.

Telpu mājīgai iekārtošanai ir minēti visi iespējamie elementi — sākot ar mēbelēm un beidzot ar rokdarbiem un ziediem.

Pārskats par mājas apkārtnes iedalījumu, apstādījumu iekārtu, žogiem, ceļiem un celiņiem un koku, krūmu un puķu stādījumiem un to sakopjumiem un izsmeļošs. Aprakstiem pievienoti plāni un ieteicamo ziedaugu saraksti ar atzīmēm par ziedēšanas laiku, augumu un krāsu.

Jaunais izdevums ir pārāks par pirmo ar savām illūstracijām un piemēriem. Šī grāmata ieteicama katrai mazpulka bibliotēkai. J. Z.

Vet. ārsta R. Baķa „Lopārstniecība", K/s „Zemnieka Domas" ģenerālkomisijā.

Autors šo grāmatu domājis kā mācības grāmatu lauksaimniecības skolām un tāpēc jo sīki ir apskatītas visas parastākās mājkustoņu slimības. Grāmatas pirmā daļā autors runā par mājkustoņu higiēnu — par lopu pareizu ēdināšanu, lai izsargātos no slimībām, paskaidrojot ar daudz un uzskatāmiem zīmējumiem. Tāpat pirmā daļā ir apskatītas slimību pazīmes, sadalītas slimības pēc viņu cēloņiem un gaitas un dažādie ārstniecības paņēmieni. Sevišķi ievērību pelna mājas aptiekas saraksts un galveno medikamentu sadalījums. Grāmatas otrā daļa ir veltīta tieši slimībām un to ārstēšanai. Ļoti sīki un saprotami autors apskata visas iekšējās un ārējās slimības, kā arī dzemdēšanas palīdzību un tesmeņa slimības un arī beigās lipīgās slimības. Grāmata saprotama un bagātīgi illūstrēta zīmējumie n, un var noderēt ne tikai kā mācības grkmata, bet arī kā vērtīgs palīgs visiem lopkopjiem un arī katram mazpulka dalībniekam.

MAZPULKU DZĪVE

Jauni karogi lauku sētās. Valsts karogus iegādājušies mazpulku dalībnieki: **158. Šķilbānu** mazpulkā: **J. Aleksandrovs, 233. Barkavas** mazpulkā: **M. Stalidzāns, T. Veikšāns, J. Matuls, V. Lapiņš, E. Purviņš** un **L. Birznieks, 400. Vecgulbenes** mazpulkā: **A. Raģelis, 912. Meirānu-Gotlība** mazpulkā: **D. Gailītis, V. Kalve, V. Kalniņš, R. Gailītis, U. Draguns „A", A. Briedis. U. Draguns „C"** un **V. Draguns.**

402. Ziemeļa mazpulkā: **L. Karlsons, A. Mazkalns, L. Ota, A. Šķoba, O. Fērmanis, E. Ābelkoks, O. Galējs, K. Kaktiņš, A. Perijs, A. Brīdaks, E. Rušķis, H. Perijs, B. Ābelkoks, E. Bindulis, A. Akmentiņš, A. Skopiņš, E. Veidiņš, A. Mintālis, A. Hercogs, L. Perijs, H. Rušķis, V. Maltenieks, E. Stucis** un **V. Runga**

409. Istras mazpulkā: **V. Šarakovs, V. Klagišs, A. Kolencovs, Č. Erdmans, O. Budenkovs, N. Čubārovs, B. Valeinis** un **V. Erdmans.**

Kaut visur karogs plīvotu arī augstu mastā, pāri ēkām, pāri jumtiem!

45. Aizvīķu mazpulks pārdod par piemērotām cenām katrā vairumā I un II šķiras viengadīgus ābeļu mežeņus.

Adrese: 45. Aizvīķu m-ka vadītājam N. Grinbergam Aizvīķos, tālr. Aizvīķi 7.

45. Aizvīķu mazpulka ražojumu apskate notika aizsargu mītnē. Lauku (kuverta) pupas kā galvenā kultūra bija izstādītas gan sainīšos ar visiem lakstiem, gan pākstīs un izlobītas pupas pašu dalībnieku darinātos traukos, vācelītēs, kastiņās. Bija izstādītas arī blakus kultūras.

Tai pašā dienā notika arī pieccīņas

75. Allažu mazpulks 23. augustā rītā izbrauca ekskursijā uz Kurzemi, apmeklējot Ložmetēju kalnu, dažas saimniecības un Valsts dārzkopības izmēģinājumu stacijas fermu — Pūrē.

110. Remtes mazpulks, kuŗu vada skolotājs K. Tīģeris svinēja karoga un svinīgā solījuma svētkus Karogu, ko dāvāja vietējā pagasta pašvaldība, iesvētīja Remtes sirmajā dievnamā mācītājs Grantiņš Sekoja svinīgais solījums.

158. Skilbānu mazpulks 11. oktōbrī bija sarīkojis ražojumu apskati. Skaisti dekorētās telpās 15 mazpulka dalībnieki izstādīja to, ko šogad bija veikuši gan uz lauka, audzēdami galvenokārt kāpostus un runkuļus, gan ziemas laikā pagatavotus rokdarbus.

I godalgu saņēma M. Ločmelis, J. Aleksandrovs, St. Kozlovskis, J. Kozlovskis un St. Boldans. II godalgu saņēma 5 dalībnieki un III godalgu — 4 dalībnieki.

193. Lenču mazpulks sarīkoja ražojumu apskati dekorētās pamatskolas telpās. Izstādīti bija lopu kāļi, kaņepes, ķirbji, zēnu un meiteņu rokdarbi, vistas, truši. Sekoja apbalvošana. Visus 7 mazpulka dalībniekus apbalvoja vērtīgām balvām.

211. Liepsalas mazpulka „Zieds" ražojumu apskate notika 11. okt. skaisti dekorētās Liepsalas pamatskolas telpās. Ražas apskati atklāja mazpulka vad. B. Skromanis.

LLK aktīvais loc. J. Šidlovskis nolasīja priekšlasījumu. Ražojumu apskatē piedalījās 21 mazpulka dalībnieks.

Pirmo godalgu ieguva mazpulka priekšnieks Aleksanders Romanovs. Otrās godalgas ieguva 8 mazpulka dalībnieki, III godalgas — 6 dalībnieki.

216. Krāslavas, 470. Krāslavas valsts ģimnazijas un 711. Priedaines mazpulks 25. okt. rīkoja ražas apskates svētkus. Par izstādītām kaņepēm, pupiņām, kāpostiem un cukurbietēm dalībnieki izpelnījās vairākas godalgas. Pirmās godalgas ieguva: L. Kokins, D. Šumila, V. Šumila, V. Bobrovs, A. Aparnieks, A. Jemeljanovs, J. Tarlecka, V. Grants un H. Butorovičs. Vakarā Krāslavas Latv. b-bas zālē lektors Alberings nolasīja priekšlasījumu mazpulku dalībniekiem un viesiem. Pēc tam notika kino izrāde.

400. Vecgulbenes mazpulks 31. okt. Vecgulbenes pag. 6-kl. pamatskolas telpās sarīkoja otro vasaras ražas apskati. Mazpulka dalībnieki izstādīja dažādas sakņaugu kultūras, mājsaimniecības ražojumus, zēnu un meiteņu rokdarbus.

Pirms ražas apskates atklāšanas, mazpulka vadītājs K. Martinsons teica uzrunu, kuŗā īsumā paskaidroja ražas apskates nozīmi. Apskati atklāja raj. agr. P. Bārda, apskates laikā nolasīdams arī referātu par lauksaimnieka dienas jautājumiem. Sekoja godalgošana un teātŗa izrāde.

568. Litenes mazpulks no 17. līdz 20. sept. sarīkoja mazpulka dalībniekiem ābolu sulas iegūšanas kursus. Kursus apmeklēja 13 mazpulka dalībnieki. Bez tam meitenes pārstrādāja arī citus augļus, iegūstot konservus.

86. Purmalas mazpulka dalībnieku pagatavotās mēbeles pēc „Mazpulkā" ievietotiem paraugiem Latgales apgabala izstādē

Mazpulku novietnis dārzkopības izstādē Rīgā

599. Virgas mazpulka zibens novedēja ierīkošanas kursi notika 7. oktōbrī Virgas Ošeniekos. Kursus vadīja inž. Seskis.

Kursos mazpulka dalībniekus iepazīstināja ar zibens novedēja ierīkošanu teorētiski un praktiski.

15., 16. un 17. oktōbrī notika mājturības kursi meitenēm instr. Freibergas vadībā.

18. oktōbrī Virgas pamatskolā notika mazpulka ražas apskate. Apskatē piedalījās 17 dalībnieki. Mazpulka dalībnieki apskatē ieguva 4 pirmās, 6 otrās un 7 trešās godalgas.

735. Ozolkalna mazpulks Balvu pag. 25. oktōbrī Ozolkalna 6-kl. pamatskolas telpās sarīkoja gadskārtējo ražojumu apskati, bez tam karoga un svinīgā solījuma svētkus.

Mazpulkam karogu dāvināja Balvu pagasta valde un to iesvētīja Balvu ev.-lut. draudzes mācītājs M. Grivāns. Svinīgo solījumu nodeva 35 mazpulku dalībnieki. Svinīgam aktam sekoja apsveikumi un mazpulka dalībnieku godalgošana. I godalgas saņēma 4 dalībnieki par teicamu lopbarības biešu audzēšanu, rokdarbiem un centīgu darbu mazpulkā. II godalgas saņēma 5 dalībnieki un III godalgas — 8 dalībnieki.

Liepājas dārzkopības biedrība rīkoja š. g. 17., 18. un 19. oktōbrī dārzkopības ražas apskati, kur ar saviem izstādījumiem piedalījās arī šādi mazpulki: 551. **Liepājas** — Blaumaņa, 552. **Liepājas** — Poruka, 580. **Liepājas** ģimnāsijas, 593. **Liepājas** — Čakstes, 594 **Jaunliepājas**, 595. **Liepājas** — Raiņa, 596. **Liepājas-Kronvalda**, 597. **Liepājas** — Valdemāra, 598. **Liepājas** — Saulieša, 787. **Liepājas** — Kalpaka.

Mazpulki plaši ierīkotā novietnē rādīja savus darba sasniegumus sakņkopībā, augļu pārstrādāšanā, ārssniecības augu vākšanā un audzēšanā. Starp daudzajiem ražojumiem bija redzami līdz šim vēl maz audzēti augi, kā dunošais ķirbis, eršķi, kukurūza u. c.

Liepājas pilsētas mazpulkiem par izstādītiem ražojumiem piešķīra Zemsopības ministrijas I šķ. diplomu un lielo bronzas medaļu.

Mazpulki dārzkopības izstādē

Dārzkopības izstādē Rīgā, no 9.—12. oktōbrim, piedalījās arī Rīgas un lauku mazpulki Ar saviem ražojumiem: dārzaugiem, kāpostiem, kartupeļu šķirnēm, koku skolu ražojumiem, konserviem, ārstniecības augiem un pat ar vīnogām piedalījās: 11. Valkas rožaudzētāju, 12. Valkas dārzkopju, 27. Mārupes, 33. Svītenes, 46. Lielvārdes, 57. Durbes, 130. Zentenes-Balgales, 176 Katlakalna, 243. Ikšķiles, 312. Matkules 390 Rīgas I, 456. Stendes, 483. Pleskodāles, 487. Saulsanu, 495. Čiekurkalna, 599. Virgas, 676. Bolderājas, 679. Kronvalda, 822. Franču liceja, 823. Bulduru, 837. Jaunciema un 832.-Rīgas Kr. Barona mazpulks. Par sekmēm dārzkopībā un piedalīšanos izstādē minētiem mazpulkiem piešķira naudas balvas Ls 75, — apmērā, 9 dārza miglojamosa parātus, 2 rokas miglotājus un 9 puķu miglotājus.

Mazpulki Iecavas un Auces rajona izstādēs

Iecavas rajona izstādē ar laukkopības ražojumiem, zēnu un meiteņu rokdarbiem piedalījās 10 mazpulki. Bagātīgi un ļoti glīti iekārtotas novietnes bija pārsteigums izstādes apmeklētājiem. Turpmākā darbā būtu vienīgi jāvēlas, lai itin visi mazpulku dalībnieki, it sevišķi dalībnieces. atsacītos no bezgaumīgiem rokdarbiem, kuŗus izplata dažādi rokdarbu veikali vienīgi peļņas nolūkos. Tāpat dažiem lielāka vērība būtu jāpiegriež novietņu iekārtošanai un izdaiļošanai. Lai veiktais darbs sasniegtu vēlamo iespaidu, tas jāprot arī izteiksmīgi parādīt. Arvien jāatceras, ka mazpulku darbu vēro un vērtē visa sabiedrība un bieži vien uzskata to par piemēru, no kuŗa mācas mazie un lielie.

I godalgas ieguva šādi mazpulki: 70. Iecavas, 309. Jaunsvirlaukas-Grīvas, 331. Garozas, 360. Misas-Dugānes, 367. Zālītes, 443. Iecavas lopkopības, 703. Dzimtmisas.

II godalgas ieguva: 33. Svītenes, 294. Codes un 434. Bauskas pilsētas.

443. Iecavas lopkopības mazpulks piedalījās arī ar dzīvniekiem, izstādot sugas telītes, cūciņas un Barnevaldes sugas vistas. Visi izstādītie dzīvnieki liecināja, ka jaunie lopkopji ar prieku un mīlestību nodevušies darbam. Lielākā daļa izstādītāju saņēma pirmās godalgas un mazpulks par rosīgu darbu lopkopībā naudas balvu. Par mazpulka izcilo darbu jāpateicas mazpulka vadītājam, Bauskas rajona lopkopības instruktoram A. Garkalnam.

Jāpiezīmē, ka slaucēju sacensībās valsts mērogā no šī mazpulka piedalījās 4 dalībnieki, iegūstot 3 pirmās un 1 otro godalgu.

Izstādes laikā 443. Iecavas lopkopības mazpulkam bija karoga svētki. Karogu mazpulkam dāvināja Iecavas piens. s-ba. Svētkos piedalījās arī

Zibens novedēju kursi 559. Virgas mazpulkā,

Latvijas mazpulku priekšnieks agr. J. Andersons, apriņķa un pašvaldību pārstāvji.

Auces rajona izstādē I godalgu ieguva 26. Vecauces un II — 340. Lielauces mazpulks.

Amatnieku un tehniķu mazpulks

841. Rīgas pils. arodskolas un tehnikuma mazpulks „Amats". J. Beķis, mazpulka priekšnieks.

Mazpulka dalībnieki, pagājuši tepat jau 7 gadi, kopš sākās mazpulku kustība Latvijā. Tagad, skatot datus par mazpulku saimi, mums tiešām jāpriecājas, jo mūsu skaits ir pieaudzis jau tuvu tūkstotim. Vai tas nav jauki? Jā gan, un arī mēs, t. i. amat ieki un techniķi. esam jūsu skaitā. Jums, varbūt, liksies savādi, ko gan mēs tādi varētu darīt, — pavisam nedzirdēts, — amatnieki un techniķi Nu, mīļie dalībnieki laukos un pilsētās, gribu jums teikt, ka mēs esam jūsu jaunie draugi un arī palīgi. Ceru, ka mēs sapratīsimies un būsim tuvi biedri, kā visi pārējie. Mēs gan vienā otrā lietā atšķirsimies no jums, un kā pirmais būtu pats darbs Jums ir zeme, kuŗu kultivējat. Mums zemes nav, bet ir tikai „sausas" zināšanas, kuŗas liekam savā — īpatnā darbā. Jā, saku darbā, bet kādā tad? Ziniet, gatavojam dažādus jaunus projektus, pēc kuŗiem strādājam savu darbu. Mūsu mazpulka dalībnieki pēc savām spējām ir sadalīti vairākās saimēs, kuŗas strādā katra savu darbu, izlietojot savas zināšanas. Mums ir trīs darba saimes un saucas: elektrotechniķi, drēbnieki un galdnieki. Nedomājat, mīļie biedri, ka mūsu mazpulks dara tikai praktisko darbu vien, — nē, tā tas nav. Ķā paši zināsit, pēc katra darba ir vajadzīga atpūta, un mums šī atpūta ir literāriski-drāmatiskā sekcijā, kuŗā ietilpst visi dalībnieki. Tur nu mēs rodam veldzi un patīkamus atpūtas brīžus nopūlētam ķermenim. Arī sanāksmes mēs veidojam patīkamas, nolasot kādu rakstu, ko sniedz sanāksmei kāds dalībnieks, gan brīvu, gan literārisku.

Tagad centīšos jūs iepazīstināt ar minētām saimēm, pie kuŗām jūs varēsit griezties vienā otrā gadījumā pēc zināšanām un palīdzības. Ja vien varēsim, tās arī neliegsim.

Kā pirmos es minēšu elektrotechniķus. Jau pēc nosaukuma vien jūs varēsit spriest, kas šie par vīriem ir. Viņu projekti ir vissarežģītākie un pat grūtākie, jo elektrotechnika vēl nav plaši izplatīta zināba un grūti pat rast kādu zinību grāmatu latviešu valodā. Protams, tad nu cenšamies šīs zināšanas iemantot no skolotājiem, gan arī no cittautu literātūras Gribu minēt jums dažus darbus, ko dara mūsu jaunie elektrotechniķi. Viens no pirmajiem viņu darbiem ir gatavot skatuvi miniatūrā ar dažādu prožektoru apgaismi. Otrs darbs būtu gatavot elektrisko galda spuldžu armatūras. Bet trešais darbs ir vislielākais, kas skars arī jūsu intereses, lauku mazpulku dalībnieki. To nedarīšu gan jums tagad zināmu Paciešaties, — to, draugi, dalībnieki, jums teikšu vēlāk, kad darbu būsim veikuši, jo domāt un runāt vēl nenozīmē darbu padarīt.

Starp elektrotechniķiem ir arī mēchaniķi, kas savas zināšanas centīsies tuvināt lauku technikai, mašīnu un citu darba rīku jaunināšanai. Un vienu, kā mazāko lauku darba rīku jūs dabūsit redzēt un uz vēlēšanos arī iegūt — dārza kapli, kas atvieglos un padarīs patīkamu jums zemes irdināšanas darbu.

Nākošā darba saime ir drēbnieki. Šo darba saimi gan nevaram apzīmēt kā vīriešu kārtas, bet gan sieviešu, un sauksim viņas par drēbniecēm. Saimes sastāvā gandrīz visas ir drēbnieces, bet ir arī tekstīlnieces-audējas, jo, kā paši sapratīsit, ja tādu nebūtu, tad arī drēbnieces nevarētu pastāvēt. Drēbnieces vispirms savu darbu sāk, kā jau nākošās nama mātes, ar lāpīšanas un adīšanas darbiem. Vēlāk tās strādā pie dažādiem izšuvumiem un tad ķeŗas pie lielāka darba, t. i. darba drēbju šūšanas, kuŗas, ja labi veiksies, jūs varēsit pasūtīt. Drēbnieces pat ir tik stipras savā arodā, ka šuj sev un arī puišiem, ja tie vēlas, formas tērpus.

Tekstīlnieces atkal gādā par visu skaistu, daiļu un latvisku. Ziniet, viņas ceļ godā mūsu vecu veco māmiņu tikumu — tautisko rakstu aušanu, sākot ar prievītēm, jostām un citām skaistām latviskām lietām.

Kādu saimi jūs vēl nepazīstiet? Ā, tā jau tā galdnieku saime. Laikam gan tos jūs it labi pazīstiet, jo tie jau nav tik sveši kā pirmā saime. Jūs, varbūt, domāsit, sak, kas nu šiem nieks par mākslu un kuŗš nu to neprot!

Tā vis, mīļie dalībnieki, nav. Kā zināsit, darbu var darīt dažādi, gan slikti, gan labi, un rezultātā jūs, varbūt, redzēsit vienu un to pašu priekšmetu, bet ne līdzīgu. Un gribu teikt, ka šai galdnieku saimē ir jauni spēki, jaunas un labas zināšanas, kas darbu veiks labi un saprātīgi.

Mēs, jaunie, esam tie, kam pieder nākotnes sapņi un cerības! Un tāpēc augsim lieli un būsim stipri!

Atsauksmes sacensībai „Ciema vecākais"

24. atsauksme.

Stāstā „Ciema vecākais" īsos skaidros vārdos izteiktās domas viegli saprotamas. Stāsta galvenais varonis ir Jānis Haskels. Viņa māte bija vienkārša, godīga, dievbijīga un izveicīga sieviete. Jānis — vecākais dēls pirms tēva nāves bija vienaldzīgs visās lietās un vietās. Pēc tēva nāves stipri pārveidojās. Kļuva nopietns, saprātīgs un apdomīgs. Jānis, palikdams kā tēva vietnieks, apzinājās savu pienākumu un visās lietās centās būt krietns cilvēks. Viņa godīgums un taisnīgums nenoliedz tēva parādu, par kuru nekā līdz šim nezināja. Ciešot nelaimes gadījumus, Jānis tomēr nepagura savos darbos. Ar savu centību, neatlaidību un strādību Jānis ciemā no vismazākās vietas ieņēma pirmo vietu un palika par vadošo cilvēku ciemā.

25. atsauksme.

Galvenās personas stāstā „Ciema vecākais" ir kāda ciema iedzīvotāja kārļa Haskeļa atraitne un viņu vecākais dēls Jānis. Jāņa labvēlis ciema vecākais Donis un indiānis Sets. Pirms tēva nāves Jānis bija slikti audzināts un slinks, neskatoties uz saviem 16 gadiem. Galvenā „nodarbošanās" bija ar makšķeri pie upes. Pēc tēva nāves māte savas cerības varēja likt tikai uz Jāni kā vecāko dēlu. Mātes sāpīgie vārdi dziļi ieskanas dēla sirdī un viņš apņemas būt čakls un uzņēmīgs. Viņa, pa daļai, drošais skats, iepatikās katram cilvēkam un sevišķi ciema vecākajam Donim un viņš gribēja, lai Jānis izaugtu par krietnu vīru, kas apzinās savus pienākumus, prot dzīvot un var ciest dzīves sarūgtinājumus.

Jāņa dzīve gāja uz priekšu, izturot smagus pārbaudījumus; tie viņam noderēja kā mācība un viņš nekrita bezdarbībā, bet, centu pie centa taupīdams, kļuva par ādu ģērētavu īpašnieku un vadošu cilvēku ciemā.

26. atsauksme.

Stāstā tēlotais Jānis ir čaklības, lielas pienākuma un atbildības sajūtas iedvesmots zēns. Ar savu lielo centību, taupību un sajūsmu, viņš spēj darīt īsti lielas lietas. Neveiksme, Jānim atgriežoties no medībām, rāda, ka bez sajūsmas un kvēlas sirds, pie visiem darbiem apdomība, nopietnība un labu padomu ievērošana ir nepieciešama.

Jāņa panākumus sekmēja gudrais un izpalīdzīgais ciema vecākais Donis un Jāņa atklātība pret Doni. Donis parāda sevi kā labu dzīves un cilvēku vērotāju. Neieredzētais Sets galu galā ir uzņēmīgs, izpalīdzīgs un sirsnīgs.

Jāņa mātei, līdz ar lepnumu uz savu dēlu iezogas arī domas par labāku dzīvi. Likdama Jānim atprasīt 5 dol. no ciema vecākā, māte neizprot dēla lielo atbildības sajūtu un jauno sirdi.

Stāsts „Ciema vecākais" lasītāju sirdīs ienes gaišu idealisma liesmu. Un visiem patīk sildīties pie šī siltuma. Ikvienam mums patīk jaunais Jānis, patīk ciema vecākais; ikvienam mums gribētos tādam būt.

27. atsauksme.

Tikai klajumā audzis koks spēj izturēt vislielākās vētras, turpretī tas, kuŗu sargā klusais mežs, pēc sargātāja nociršanas lūzt pie neliela vēja.

Tikai tas cilvēks spēj uzveikt dzīvē vislielākās grūtības, kas jau no jaunības radis cīnīties un šķēršļus pārvarēt. Arī stāstā „Ciema vecākais" tēlotais Jānis ir šāds uzvarētājs, kuŗam laimīgā kārtā rodas viņa snaudošo spēku atrai ītājs, ciema vecākā personā. Izgudrodams parādu, viņš nostāda jaunajam censonim skaidri saskatāmu mērķi, kas visā drīzumā jāsasniedz. Aizdodams Jānim pēc nelaimīgā kritiena naudu jaunām medībām, ciema vecākais atdod Jānim viņa veco cīņas sparu, kuŗu Jānis vairs nekad nepazaudē. Un tad viņam bija trīs īpašības, kas veda to pretī panākumiem: dro-me, izturība un māksla mācīties no savām kļūdām un tās neatkārtot.

28. atsauksme.

Stāstiņš „Ciema vecākais" vārda pilnā nozīmē ir īsta dzīves cīņas lauka apraksts. No šī mazā stāstiņa ikviens mazpulka dalībnieks var smelties ļoti daudz un lielu dzīves gudrību.

Stāstiņā „Ciema vecākais", mazais Jānis, kuŗam ļoti agri, vēl nepieaugušam, nenobriedušam jāstājas sava mirušā tēva vietā, izturēja tik lielus un smagus dzīves pārbaudījumus kā no savas mātes, tā sevišķi no piedzīvojušā Ciema vecākā. Smagi ciestie zaudējumi neapbēdināja Jāni un nedzina viņu izmisumā, bet viņš panesa zaudējumus ar apbrīnojamu pacietību un vēl ar jo lielāku enerģiju tas ķērās klāt pie visgrūtākajiem un smagākajiem darbiem.

Ciema vecāko raksturoju kā lielu, tālredzīgu un ar apbrīnojamu dvēseli cilvēku. Jāņa māte mazliet iedomīga, lepna, viņai vairāk rūp diezgan pavieglā dzīve un tā prasa no Jāņa reizēm par daudz.

29. atsauksme.

Māte bija godīga un strādīga, kas rūpējās par saviem bērniem, tomēr viņā valdīja lepnums un augstprātība. Māte vienmēr sevi gribēja izcelt augstāku par citiem, nekā viņa tiešam bija.

Donis bij taisns un stingrs no dabas. Ciema ļaudis to bijās. Donis Jāni atbalstīja ar naudu un vārdiem.

Jānis bij paklausīgs un centīgs. Centās, lai gan viņam gāja grūti. Centīgi strādājot, viņš panāca to, ko kādreiz bija strādādams domājis! Jānis, paklausīdams Doni, tika par ievērojamu vīru visā ciemā.

Sets tāds nebīja, kādu tēloja ciema ļaudis. Jānis Setam uzticējas, viņu kopīgos darbos.

PAZIŅOJUMI

● **Visiem mazpulku vadītājiem kopā ar dalībniekiem jāpiedalās š. g. 18. novembrī valsts gada svētkos sarīkojamos aktos, svinībās, gājienos** u. t. t. **Visās mazpulku dalībnieku sētās vajadzētu uzvilkt valsts karogus mastos.**

● **Atgādinām, ka mazpulku darbības pārskati par 1936. gadu uz piesūtītām veidlapām, jāsastāda divos eksemplāros. Viens eksemplārs līdz š. g. 1. decembrim jāiesūta sava novada mazpulku inspektoram, bet otrs paliek mazpulkam.**

● Atgādinām, ka nākošā mazpulka sanāksmē visi mazpulka dalībnieki jāiepazīstina ar mazpulku vēsturisko attīstības gaitu Latvijā.

● Atgādinām, ka visiem mazpulkiem, kas vēlas piedalīties **I Latvijas daiļamatniecības izstādē** ar saviem izstrādājumiem, jāpaziņo izstādāmo priekšmetu apraksts un daudzums LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai līdz š. g 1. decembrim.

● Atgādinām, ka **līdz š. g. 1. decembrim jāiesūta** sava novada mazpulku inspektoram **apraksti sacensībai par karoga mastu ierīkošanu** (skt. š. g. „Mazpulkā" 10. nr. rakstu „Vai .mūsu sētā jau plīvo karogs mastā").

● 726. Zemgales tirdzinieku mazpulks, pārdevēts, par **726. Jelgavas-Annas mazpulku** un 832. Rīgas pils. 2. pamatskolas mazpulks, pārdēvēts, par **832. Rīgas-Kr. Barona mazpulku.**

● Jaunās formas cepuru zīmotnes par Ls 0,20 gabalā dabūjamas LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā. Zīmotnes izsūta arī pa pastu, ja naudu iemaksā LLK pasta tek. rēķ. 4564.

● Mazpulki, kas audzējuši saules puķes, melnās sinepes un magones un pieteikuši tās LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai var sēklas nosūtīt pa dzelzceļu A/S. „Latvijas Centrālais Sēklu Eksports" Jelgavā, vai arī nodot personīgi Jelgavā, Rūpniecības ielā 19/21. Pie katra sēklu maisa jāpieliek uzraksts ar sēklu nosaukumu un mazpulka numuru un nosaukumu. Naudu par nodotām sēklām izsūtīs mazpulkiem pa pastu.

● Lūdzam jau laikus sastādīt sarakstus par 1937. gada mēnešraksta „Mazpulks" abonentiem un iesūtīt tos „Mazpulka" ekspedīcijai, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a. **Mēneša raksta „Mazpulks" abonēšana ir obligāta katram dalībniekam,** izņemot gadījumus, ja vienā ģimenē vai mājā vairāki mazpulka dalībnieki.

● **Mazpulku dalībnieku ziemas darbu uzdevumi.**

Katrs dalībnieks var izvēlēties vienu vai otru uzdevumu. Darba uzdevumi, bez dažādiem mājsaimniecības uzdevumiem, kas tuvāk apskatīti „mājsaimniecības programmā", var būt šādi (vai arī pēc vajadzības pārveidoti):

1) Ievākt ziņas par savas dzimtas priekšteciem, uzrādot katra priekšteča vārdu, uzvārdu, nodarbošanos, panākumus viņa dzīvē, dzimšanas un miršanas gadu u. c. saskaņā ar prof. J. Primaņa rakstu 1935. g. „Mazpulka" 11. un 12. nr.

2) Ievākt ziņas par savas saimniecības izcelšanos un visiem tās īpašniekiem līdz šai dienai.

3) Sakopot visas ziņas par sava pagasta vēsturiskām vietām un par vēsturiskiem notikumiem pagasta robežās.

4) Sakopot visas ziņas par sava pagasta biedrībām un organizācijām (kad dibināta, cik biedru, kā darbojās u. t. t.)

5) Uzrakstīt dzirdētās teikas un nostāstus par savā pagastā esošo kalnu, ezeru, gravu, upju, pilskalnu u. c. izcelšanos.

6) Aprakstīt visas pagasta upes un ezerus (garums, platums, dziļums, zivju bagātība u. t. t.), kalnus un gravas (augstums, dziļums, kādi koki sastopami u. t. t.).

7) Aprakstīt kādas grāmatas lasījis pēdējā gadā un ko no tām mantojis.

8) Savākt ziņas par pagasta ievērojamākām personām, kas vai nu agrāk tur dzīvojušas un darbojušās saimnieciskā vai kulturālā laukā, vai arī tās, kas tagad pagastā ilgāku laiku uz vietas dzīvo un darbojas vai nu sabiedriskā, vai arī saimnieciskā darbā. (Sevišķi vērība jāpiegriež tādu dzimtu aprakstiem, kas savas mājas pārvalda jau vairākās paaudzēs, kā arī katram darbiniekam, amatniekam vai strādniekam, kas ilgākus gadus godam izpilda savu darbu vienā saimniecībā vai vienā rajonā).

Visus šos uzdevumus var veikt vai nu pēc literātūras, dokumentiem, vai ari pēc vecāku cilvēku nostāstiem, u. t. t. un mazpulka sanāksmē iepazīstināt ar saviem pētījumiem arī pārējos mazpulka dalībniekus.

9) Savākt dažādu audumu paraugus savā pagastā (dažādu materiāla, dažādu rakstu u. t. t.)

10) Savākt dažādu tautisku rotu, piederumu, senu darba rīku paraugus savā pagastā.

11) Savākt cimdu un zeķu rakstus savā pagastā un pārzīmēt savāktos rakztus uz rūtaina papīra ar krāsainiem zīmuļiem vai ūdens krāsām taisni tādās krāsās un toņos. kādi ir cimdiem un zeķēm.

12) Savākt dažādo tautisko ēdienu samērus un gatavošanas gaitas aprakstus.

13) Ierīkot mājās drēbju pakaramos un apavu noliekamos un rūpēties, lai drēbes un apavi būtu kārtīgi novietoti.

14) Ierīkot mājās aizjūgu uzglabāšanai nepieciešamos pakaramos un rūpēties par aizjūgu kārtību un tīrību.

15) Ierīkot mājās atkritumu bedri — komposta kaudzi (kas turpmāk noderētu paša mazpulka dalībnieka apstrādājamā lauciņa mēslošanai).

● **Mazpulka dalībnieka mājās izgatavojamo saimnieciski-lietderīgo priekšmetu saraksts.**

Koka darbi.

Virtuvei: gaļas dēlītis, maizes dēlītis, gaļas dauzāmais āmurs, kartupeļu stampiņa, soliņs spaiņu uzlikšanai, soliņš (taburete), kāju slauķi (redelites), nažu un karošu kastiņa, koka karotes, sviesta lāpstiņas.

Dzīvoklim: drēbju uzkaramais, drēbju uzliekamie koki, logu aizkaru koki, puķu galdiņš, nakts galdiņš, grāmatu plaukts, puķu mietiņi, bilžu rāmji, rokdarbu kastiņa, radio kastiņa, lineāls, spalvas kāti, klūgu darbi (no lazdu klūgām gatavoti krēsli, plaukti u. t. t.)

Saimniecībai: maisu birka, uzraksta dēlītis (dalībnieka lauciņam), mietiņi (dalībnieka lauciņam), ceļa rādītājs, smēru lāpstiņa, veļas spraudes, sviesta nazis, stādamais urķis, sulu rene, masts karoga uzvilkšanai, izkapts kāts, grābeklis, cirvja kāts, lāpstas kāts, nēši, trepes, redeles, siles, nestavas, ķerra, ecēšas (koka rāmji ar dzelzs tapām), šļūces (ceļa un lauku), saku koki (somu), lecekļu logi. kartupeļu skalojamā mašīna, striķu vijamā mašīna, skaliņu pinamās stelles, jostu aužamais nazis un kociņi, adāmie irbji, kontrolligzdas, laktas, vistu siles, dzeramie trauki un olu pārsūtāmās kastes.

Striķa darbi.

Auklu, pātagu, pinekļu un striķu vīšana, striķu galu nostiprināšana, atsperīšu iestiprināšana grožu galos, striķu sametināšana — savijot un sapinot, mezglu siešana.

Ādas šūšana un lāpīšana.

Šujamās auklas (kurpnieku drāts) pagatavošana, šujamās vietas vai ielāpa sagatavošana, šūšana ar vienu vai divām adatām vai cūku sariem, dzensikstu šūšana ar ādas sloksnītēm, ādu ietaukošana.

Aizrādījumus saimnieciski — lietderīgo priekšmetu pagatavošanā var iegūt, sarīkojot mājas amatniecības kursus vai arī aicinot palīgā kādu vietējo amatnieku vai rokdarbu skolotāju.

● Mazpulku dalībniekiem par visiem ziemas darbiem jāiekārto piezīmju burtnīca, kur jāieraksta visi uzdevumi, kādus tas veicis saskaņā ar norādījumiem mēnešrakstā „Mazpulks" (mājsaimniecībā, mājas amatniecībā, mājas apkopšanā, dzīvokļa izdaiļosanā, telpu iekārtošanā un t. t.). Ziemas darbi un apraksti jāizstāda rudens ražojumu apskatēs vai arī sarīkojot īpašas darbu apskates.

● Mazpulku dalībnieki, kas šī gada ražojumu apskatēs ieguvuši I. godalgas, 1937. g. varēs sacensties, lai iegūtu mazpulku „diženā" nosaukumu.

Sacensībā varēs piedalīties mazpulku dalībnieki, kas ir 15 gadus veci un kas bez vasaras lauksaimniecības darba:

1) Izpildījuši mazpulku iekārtas un darbības noteikumus un LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas rīkojumus un ieguvuši divus gadus I godalgas.
2) Visu darbības laiku mazpulkā bijuši priekšzīmīgi mazpulka dalībnieki.
3) Izgatavojuši un uzrādījuši mazpulka vadītājam saimnieciski-lietderīgus priekšmetus, saskaņā ar mēnešraksta „Mazpulks" norādījumiem un mājsaimniecības programmu.
4) Līdz 1937. g. 1. martam iesūtījuši sava novada mazpulku inspektoram:
   a) 1936. gada mazpulka dalībnieka grāmatvedības grāmatiņu;
   b) vismaz vienu ziemas rakstu darbu, kuru temāti minēti „Mazpulka" 11. numurā;
   c) sarakstu par dalībnieka paša izgatavotiem saimnieciski-lietderīgiem priekšmetiem. Saraksts jāapstiprina mazpulka vadītājam.

● Mazpulku diženie, kas vecāki par 17 gadiem un 2 gadus strādājuši mazpulkā kā diženie, 1937. g. varēs sacensties uz līdumnieka nosaukumu.

Līdumnieku kandidātiem līdz 1937. g. 1. martam jāiesūta LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai:

a) 1935. un 1936. g. mazpulka grāmatvedības grāmatiņas;
b) saraksts par paša izgatavotiem saimnieciski-lietderīgiem priekšmetiem. Saraksts jāapstiprina mazpulka vadītājam;
c) rakstu darbs par vienu no šādiem temātiem: a) „Kā pacelt manu vecāku saimniecības ienesību"; b) „Latvijas atbrīvošanas cīņas mana pagasta vai pilsētas iedzīvotāju atmiņās."

LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa

Neparedzētas sekas.

Anniņa iznāk no kūts ar sasistu aci. Saimniece pārsteigta jautā:

— Mīļā Anniņ, kā jums tas gadījās?

Anniņa šņukstēdama atbild:

— Raibaļa, kad es to slaucu, pastāvīgi sita ar asti un pietašķīja pienu. Lai to novērstu, es piesēju Raibaļai pie astes akmeni. Nu un tā tas gadījās.

Starpība.

Tēvs jautā dēlam, kas nodots par kurpnieku mācīties:

— Kā tev iet, Kārlīt, vai ir arī panākumi?

— Kā tad, tēt! Tagad jau es drīkstu smieties, ja meistars otro mācekli pārmāca!

Sportists.

— Vai visus šos kokus un krūmiņus vētra nolauzusi?

— Nē, mūsu kaimiņš mācās braukt ar motocikletu.

Pareizi.

— Jaunkareivi Ceplīt, ko dara sargs, redzot tuvojamies maiņu?

— Priecājas, seržanta kungs!

Starp bērniem.

— Kā tad tava māte zināja, ka tu neesi mazgājies?

— Es aizmirsu saslapināt ziepes.

Pareizs spriedums.

— Māmiņ, vai uz mēness tiešām dzīvo cilvēki?

— Jā, meitiņ, ļoti iespējams.

— Nu tad es varu iedomāties to spiešanos, kāda tur notiek tanī laikā, kad ir tikai pusmēness!

Savs iemesls.

— Jums, jaunais cilvēk, vajadzētu gan skaidrāk rakstīt.

— Tas jau viss būtu labi, bet ja es skaidrāk rakstu, tad tūlīt var redzēt, kādas kļūdas es pielaižu.

Neticīgais.

— Ko tu tur nes?

— Bruņurupuci. Es esmu dzirdējis, ka bruņurupuči dzīvojot tūkstoš gadus. Tagad es pats gribu pārliecināties, vai tas ir taisnība.

Zirgs.

Mazā Dzidra ārkārtīgi uztraukta pārnāk no skolas mājā.

— Kas tev noticis? — māte noraizējusies jautā.

— Ak māmiņ, — Dzidra sāk stāstīt, — iedomājies, mūsu zīmēšanas skolotāja nekad nav redzējusi zirgu! Viņa lika man kaut ko uzzīmēt, un kad es uzzīmēju zirgu, viņa pārsteigta iesaucās, kas tas esot par zvēru? —

Gudrinieks.

— Tēt, vai tu negribi vēl vienu konfekti?

— Nē, dēls, man pietiek.

— Nu, tētiņ, tagad prasi to pašu tu man!

Uztraukumā.

Vecais Krastiņš nopircis govi un, pārrunājot ar sievu izdevīgo pirkumu, trijatā soļo pa ietni.

— Paklau, onkulīt, — kārtībnieks viņam uzsauc — govi nedrīkst vest pa ietni — tas kājām gājējiem.

— Ak, tu dieniņ, mana raibaļa tak nebrauc ar divriteni — uztraucies saka Krastiņš.

Lieki.

— Dēls, tev jāmācās angļu valoda, jo ap 200 miljoni saprotas šajā valodā.

— Bet, tēt, ja jau tik daudzi to zina, tad kāda nozīme man to mācīties!?

Viņš tikai atpūšas.

— Tu esi labs bērns, ka beidzi raudāt. Še tev par to viena konfekte.

— Paldies, māmiņ. Bet es vēl nebeidzu, es tikai atpūšos.

Dabas bērns.

— Es katru rītu ceļos augšā, tiklīdz pirmais saules stars iespīd manā istabā.

— Vai tas nav mazliet par agru?

— O, nē! Mans istabas logs atrodas uz rietumiem.

Mazpulku ievēribai!

Visi mazpulku formas piederumi vadītājiem un dalībniekiem:
uzvalki, bikses, krekli, jostas, kakla saites un cepures

dabūjami spec. formu uzņēmumā latviešu firmā **„Taupība“** Rīgā, Marijas ielā 2-b (stac. pasažā), tēl. 32319.

Jānis Biete un Frīdis Loze rudens gaitās

Pļaujas svētkos redzētais,
vienmēr zēnu prātus saista.
Saka Loze domīgais:
tur gan dzīve bija skaista!

Mārtiņzoss jauž sliktas lietas:
nu jau, laikam, mani kaus. —
Tā vairs nestāvēs uz vietas,
sevi notvert neatļaus!

Ražojumu apskatē
Loze piedalās ar prieku.
Teic viņš — Jāni, pārdomā,
kur lai es šo milzi lieku!

Vajātāji cīņas sparā
kauju sāk uz ūdeņiem.
Un, kā daždien gadās karā —
pazūd viens zem burbuļiem...

Apskatē kad jāved lopu,
neiet tas ar labu prātu.
Frīdis kliedz — vai tevi kopu,
lai tu mani dancinātu!

Rudens nācis... Šķirties laiks.
Asarās mirkst draugu vaigs.
Solās Frīdis — mūžīgā
paliksi man piemiņā.

Jautājumi:

I. Kādas parašas un ticējumus jūs ziniet par mirušiem? Ko nedrīkst darīt, kad mironis ir mājās? (Nedrīkst vēlēties.) Kā senāk cepa „veļu kukuli", kur to lika? Kā veda uz kapsētu? (Zirga loku aptin ar dvieli, pa priekšu nes „eglīti" u. t. t.) Kādi bij bēŗu ēdieni, vai vārīja arī zirņus, — kādēļ? Kā bēŗu beidzamā dienā dalīja nomirēja mantu? Kā dedzināja skujas? Kādas dziesmas dziedāja? Vispāri kādas bēŗu dziesmas jūs ziniet? (Tautas dziesmas.) Vai mironi uz kapiem vedot apstājas arī pret ceļa malas mājām, kādas dziesmas dziedāja? Kā pie kapsētas pacienāja pavadītājus? (Ar alu un plāceņiem.) Vai lēja pirmo alus glāzi zemē, — kādēļ? Vai saplēsa arī kādu trauku? Vai to nelika kapā līdz? Kādēļ mirušam kreklu šujot nemet mezglus? Kā to šuj? Kā senāk vāķēja mirušos? (Tumšā istabā apkārt krēsli. — Vai tos arī apsedza ar baltu drēbi, — kādēļ?)

II. Kādus izteicienus un parunas jūs ziniet par mirušajiem? (Gul un gaidi, kad Dievs sauks.) Kādus par laimi un darbu, piem.: Laimi aiz svārku stūŗa nenoķersi. — Darbs nav zaķis, saimnieks nav kaķis. — Vispār kādas parunas un sakāmvārdus jūs ziniet?

Redakcija uzaicina visus tos mazpulku dalībniekus, kas nav iesūtījuši atbildes uz iepriekšējos numuros ievietotiem jautājumiem, to nekavējoši darīt. Pareizāko ziņu un lielākā variantu skaita iesūtītājiem paredzēts nākamā gadā izdalīt balvās vairākus simtus sējumu daiļlitērātūras un populārizinātnisku grāmatu. Par līdz šim iesūtītām labākām atbildēm godalgas publicēsim nākošā numurā.

Saturs:

	Lpp.
Atjaunotās Latvijas svētkos. Plkv.-ltn. E. Mednis	481
Mazpulku dziesma. A. Lūsis un J. Norvilis	483
Svēts mantojums. A. Lūsis	484
Veļu mēnesi	485
Reinītis. Fr. Jansona stāsts (Beigas)	486
Būs bērītis. Viktora Mundura-Skujas stāsts	489
Drusti. K. Mellupa ģeogrāfisks apraksts	494
Strādāsim rokdarbus. I. Zauls	497
Darbs, kas darāms visu gadu. Agr. M. Pripāne	498
Mazpulku darba septiņi gadi. Agr. K. Ķirsis	502
Kā strādā pirmais mazpulks. Agr. R. Kalniņš	505
Ko stāsta pirmais līdumnieks. K. Sīmanis	506
Mazpulka dalībnieka pienākumi ziemā. Agr. K. Ķirsis	508
Kārtība un izturēšanās. A. Skalda	510
Rādīsim priekšzīmi satiksmē. A. Grinblats	512
Bumbu rotaļas. (Beigas) P. Džindža	514
Audzini un veido sevi. Ltn. Ramanis	516
Mazpulku dzīve	520
Atsauksmes sacensībai „Ciema vecākais"	523
Paziņojumi	524
Joki	526
Frīdis Loze un Jānis Biete rudens gaitās	527
Jautājumi un atbildes	528

Izdev.: Latvijas Lauksaimniecības kamera. Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.

L. Audze gr. sp. Rigā, Baznīcas ielā 4-a (LLK gr. sp. nomnieks) 2126 **Šis numurs iespiests 24.000 eks.**

Aug. Kurau

Brāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rigā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227.

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tālr. 27629.

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes.

Apavu nams „ALMA",

Rīgā, Kr. Barona ielā № 15.

A. J. Kauliņa bērnu drēbju tirgotava

Rigā, Gaiziņa ielā № 4, pie Centrāltirgus. Tālr. 29722. Privātdz. **Lāčplēša ielā № 70, dz. 1. Tālr. 21541.**
Pasta tekošs rēķins № 11217.

Laipni piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus, mazpulku un tautas tērpus u. c. **pašu darbnīcā pagatavotus.**

Laipna apkalpošana. Glīts darbs. Skolām un palīdzības sabiedrībām **viszemākās cenas.**

Lieliski garšo

Goeggingera

šokolāde

„ŠOKLĒ" un
„ŠOKLĒ ar riekstiem"

Pieprasiet visur

Lauksaimnieku ievērībai!

Pērku:

Magones, Saules puķu sēklas,
Anīsa graudus, Lielās, baltās pupas,
Viktorijas zirņus I lab., Zaļos zirnīšus, I lab.,
Sīpolus. Pelēkos zirņus, I lab.

Miltu un koloniālpreču lieltirgotava

K. A. Bušs,

Rigā, Kungu ielā 23. Tālr. 20829.

Zemkopji!

ŽURKAS un PELES nodara Jums LIELU POSTU Iznīciniet tos:

Žurkas — ar ZELIO pastu
Peles — ar ZELIO graudiem

Dabūjami: LLK augu aizsardzības līdzekļu apgādā, Centr. Sav. „KONZUMS", drogu veikalos u. t. t.

Ieteicam mazpulku vadītājiem un dalībniekiem:

	Ls
Dindonis, P., Puķkopība. 3. pārstr. iesp.	3,20
Lauskis, V., Punduru augļu koki. Illūstr.	3,20
— **Koku skola.** 2 pārstr. iesp.	3,—
Sudrabs, J., Augļkopība. Ar 153 illūstr. 3. iesp. Iesieta	4,—
Sudrabs, J. un J. Gailitis, Vīnogu un zemeņu audzēšana siltumnīcās; zemenes aukstās leceklis. Ar 45 zīm.	2,—
Dindonis, P., Ienesīga sakņkopība. Ar 249 illūstr. 3. iesp.	3,50
— **Augļu un ogu dārzs; ar visiem aizrādījumiem vīnu audzēšanā.** 3. pārstr. iesp.	1,80
— **Cukurbiešu audzēšana.** Ar 21 illūstr.	0,80
Leiše, A., Modernā putnkopība. Ar 74 illūstr.	2,50
— **Pareiza mājputnu ēdināšana.** 2. pārstr. iesp.	2,50
— **Zosis un pīles.** Ar 93 illūstr.	1,20
Bāliņš, A., Mūsu biškopība. Ar 74 illūstr.	1,50
Ramāns, A., Biškopība. Pārstr. 3. iesp.	4.—
Kirchensteins, prof. A., Lopārstniecība. Ar 54 illūstr.	3,50
Vītoliņš, J., Jaunlopu audzēšana. Ar 43 illūstr.	1,80
Valdmanis, A., Kultūraugu un mājkustoņu kaitekļi	2,20
Resnais, J., Latvijas ārstniecības stādi. Illūstr.	3,50
— **Vāksim un audzēsim ārstniecības stādus**	1,20
Jirgensons, Dr. Br., Modernās zinātnes lielie sasniegumi. Raksti par dabas filozofijas, fizikas, astronomijas, ķīmijas, technikas, fizioloģijas un visp. bioloģijas jautājumiem. Illūstr.	3,20
Platacis, A., Meteoroloģija. Ar 120 illūstr.	3,—
»Jaunais zinātnieks». Populāri zinātniska, bagātīgi illūstr. serija. Iznākuši 45 numuri.	à 1,—
Gulbis, A., Grāmatu siešana	1,—
Vitckopfs. A., Koks un tā apstrādāšana. Plaša rokas grāmata namdariem un galdniekiem. Ar pāri par 600 illūstr. Iznāks decembrī.	

VALTERA un RAPAS akc. sab.

Valsts cukura monopōla pārvalde
pārdod

1) Svaigus graizījumus, tieši no produkcijas, iekraujot vagonos vai noņemot uz vietas . . . . . Ls 2,80 tonnā

2) Skābētos graizījumus no graizījumu tvertnes, iekraujot vagonos vai noņemt uz vietas . . . . . „ 3,80 „

3) Melasi, lauksaimnieku vajadzībām:

a) noņemot fabrikās, ar iepildīšanu cisternās vai mucās „ 30,— „

b) franko stac. Liepāja, Krustpils, Jelgava un kuģa piestātne Jelgava, ieskaitot tukšu mucu novešanu no stacijas uz cukurfabrikām . . . . . „ 32,— „

4) Filtrkaļķi izsniedz par brīvu, iekasējot tikai iekraušanas izdevumus.

Pasūtījumus pieņem un tuvākas ziņas sniedz:

1) Valsts cukura monopōla pārvalde, Rīgā, L. Smilšu ielā 1|3, dz. 8, tālr. 20739,
2) Jelgavas cukurfabrika, Jelgavā, tālr. Jelgava 296,
3) Krustpils „ Krustpilī, „ Krustpils 91,
4) Liepajas „ Liepājā, „ Liepāja 1894,
5) visas valsts dzelzceļu stacijas, kuras izved preču operācijas.

Valsts cukura monopōla pārvalde.

A./S. „GENTLEMAN"

Latvijas plašakā apģērbu rūpniecība Rīgā,

Kaļķu ielā 22/24.